

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1190
H. 18

Maria Willemina

Houbrant

Maria

GESCHENK
VAN
JAMES DE FREMERY.
1890.

DE GELDERSCHE
TRAP DER JEUGD

in onderscheiding van die, door C. DE GEL-
LIERS te Leeuwarden eertyds opgesteld.

of Grondige en Nauwkeurige Fundament-legger
der Nederduitse

SPEL-LEES-SCHRYF- EN
TAAL-KONST.

Niet alleen / naar de eenvoudigebaarheid en aangroei-
jend begrip der leerlingen / van 't A, B, C. af aan / tot
een volkomen kennis in spellen en lezen toe ingerigt;
maar ook tot een zeer nuttig en noodzaaklyk ge-
bruik voor Ondermeesters / of ook Oeambelien-
gen / die de Nederduitse Spraak zoeken te
leeren: als ook voor Ouders / die geene
gelegenheid of vermoegen hebben / om
hunne kinderen ter school te zenden.

Kort en klaar tot een algemeen Huis- en School-
gebruik opgesteld

D O O R

BASTIAAN CRAMER,

Leermester der Jeugd, zo in de eerste gronden der La-
tynsche als in 't Leezen en Schryven der Neder-
duitse Spraak, en Voorzanger te GENDRI-
EN in de Graaffchap ZUTPHEN.

62

Derden Druk.

70

Te DEVENTER, gedrukt by J. de LANGE, Boek-
drukker en verkoper aan een Winkel / 1777.

OF DE
G E L D E R S C H E
T R A P D E R J E U G D

Nauwkeurige Fundament-legger der Nederduitsch
S P E L - L E E S - S C H R Y F - E N
T A A L - K U N S T :

ten nutte van Neêrlands Schoolen opgesteld en uitge-
geven

D O O R

B A S T I A A N C R A M E R ,

Wie lust heeft om de Jeugd, langs wel gegronde trappen
Van 't A, B, C. af aan, naar aangroey van 't verstand,
Te leiden op den weg, om nutt'ge Wetenschappen,
Te erlangen, neem de *Trap* van CRAMER in de hand:
En laet de Jeugd langs dien, in 't onderwijs, optreeden,
Zo word z' haast *in de Grond* van *Spel- en Taal-konst* vast.
Geen Werkje zo beknopt, en naar de Eenvoudigheden
Van 't teer begrip gevormt, en voor de Jeugd gepast,
Zag me ooit op het Toehel van Neêrlands Schoot verkeeren.
't Geen Anderen * in 't breedt ooit stelden in het licht
Was voor 't geoeffend Brein, niet om een Kind te leeren.
Of was men aan HAKVOORD of GELLIERS dit verplicht,
Die in een kort bestek, deez' gronden t'zamen stelden?
De Eenvoudigheid was daar in niet genoeg betracht:
(Schoon me altoos hunnen Roem, in Neêrland zal vermelden)
Zie hier dan, 't geen men Lang, zo nodig, heeft verwacht.

G. S. S. T. V.

* Moanen, Smeul en meer andere

Ex Libris

A. Ch.

A A N D I E

WEL EERWAERDIGE HEEREN
BROEDEREN EN LEDEN,

UITMAKENDE

DEN WEL EERWAERDIGEN
BREEDEN KERKENRAAD

der Gemeente JEZU CHRISTI
te GENDRINGEN enz.

Wel Eerwaerdige Heeren!

ogt het my voor ruim vier jaaren ge-
beuren, door den WEL EERW:
breeden Kerkenraad, met een-
parigheid van stemmen tot *School-*
meester en *Voorzanger* dezer Gemeente
van GENDRINGEN beroepen te worden:
Ik vond my niet minder genegen, met
eene volle bereidwilligheid, het zelve be-
roep aan te nemen.

Waar voor dan, als ook byzonder
voor zo veele genegene gunst-bewyzin-
gen en vrendelykheden, gedurende dien
tyd, welken ik voor een groot gedeelte
met veele tydelyke bitterheden en tegen-
spoc-

spoeden, **UWELEERW**: niet onbewust, heb doorgebracht, genoten, de uiterste dankbaarheid aan **UWELEERW**: verschuldigd ben.

't Heeft my aan bequaame gelegenheid gemangeld, om **UWELEERW**: zulks, zo als ik wenschte en verplicht was, naar behooren te erkennen.

Dan overreed zynde, hoe groot belang **UWELEERW**: in 't onderwys der jeugd, een zaak van de uitterste noodzaaklykheid stellen, zo hebbe my zelve gaerne willen bevlytigen, om daar aan alles toe te brengen, wat in myn gering vermogen was, ten einde zo veel mogelijk, daar aan te beandwoorden, 't geen **UWELEERW**: alleen voor een voldoende teken van dankbaarheid, zeker zouden gehouden hebben; Doch vreeze dat gelyk door veele hinderpalen, daar in belet ben, ook zeker op verre na myn schuld aan **UWELEERW**: niet zal hebben voldaan. Doch wisselen donkere Wolken, na den regen, zig meest af met lieffelyke Zonnestraalen, Ik leve insgelyks in die hoope en dat vertrouwen, Dat de Heere myn weg en werk voortaan onder u voorspoediger zal gelieven

te

te maken , om met meer lust myn be-
roep te kunnen behertigen.

Stellen **UWELEERW:** niet zonder
groot recht , zo als reeds gezegt hebbe , in
't onderwys der jeugd zeer veel belang ,
ik kan **UWELEERW:** betuigen , dat ik
altoos op een nauwkeurig onderwys , voor-
namelyk in de Spel-en Spraak-konst , my
heb trachten toe te leggen. 't Geen ook
't beweeg-rad geweest is , dat ik dit klei-
ne School-boekje ontworp , waar in ik
myns Oordeels , eenen geschikten Leer-
trant voor onze Nederduitsche Scholen ,
tot gemak der Meesters en Leerlingen ,
hebbe voorgesteld.

Hoe verre dit werkje aan den smaak
van deeze en geene voldaan heeft , staat
my niet te beoordeelen.

Ik waagde 't op ons Vaderlandsch
School-toneel te vertoonen , 't is ook zo
gelukkig geweest , dat het by zeer veele
aangenaam ontfangen geworden is. Ge-
lyk zulks tans blykt , wyl 'er reeds ver-
scheiden duizend Exemplaren , en zelfs
de geheelen eersten druk daar van uit-
verkogt is. Dan , schoon ik 't waagde ,
om het zelve aan het zeer verschillend
oordeel van veele myner mede-broede-

ren, die het van eenen jongeren in dienst, of mag ik wel zeggen, van een Dorps-Schoolmeester, zig dikwerf te laag zouden rekenen, voorbeelden te laten voorschryven, over te geven, durfde ik 't egter niet ondernemen, om dat onvolmaakt Geldersch Papieren Kind bepaaldelyk aan iemand van naam, aan te bieden, om met deszelfs naam op het Voorhoofd te mogen pronken.

Doch 't geluk hebbende te vermenen, dat ook verstandige lieden, dit kleine werkje met haare goedkeuringe hebben gelieven te vereeren; en het zelve aan hunne Kinderen ter leeringe gegeven hebben.

Zo neeme tans de Vryheid, terwyl ik deezen derden druk van verscheiden ingelopen feilen gezuiverd, en dok hier en daar noch veranderd en verbeterd heb, deezen mynen geringen arbeid, ten nutte der jeugd geschikt, **UWELEERW:** als daar toe, om wettige redenen, de naaften, tot een teken van waare hoog aching, en wel verschulde danbaarheid, dan op te offeren.

De naam van **UWELEERW:** zal zeker tot geen geringe Eer op het Voorhoofd

hoofd daar van verstrekken. Ja die Eer zal ook my een spoor zyn, om aan de jeugd onder ons, voortaan zo veele moeite te kosten te leggen, zigelyk ik niet zonder dezelve, in 't beoogen van 't wezenlyke nut, voor dezelve in 't algemeen, dit in 't licht gebragt heb.

Geensins twyfelende, of U WELLEERW: zullen gaerne myne geringe pogingen, als Mannen en Vaders, dien het welzyn van Kerk en School, toevertrouwd, en ter herten gaat, willen te hulp komen; Ja durve my wel vleijen, dat het my nooit aan U WELLEERW: heilzamen raad en nodigen bystand zal ontbreken.

Dis kan ik my te meer beloven; wyl U WELLEERW: niets liever zouden zien, dan dat de groote onkunde, een gebrek, dat onder zo een aantal van menschen heerscht, menschen die nog kunnen lezen nog schryven, (een bronwel waarlyk van duizenden voor Ziel en Ligchaam schadelyke gevolgen), zo veel mogelyk, weggenomen wierde; waar over tog de Bedienaars des Euangeliums, ten platten Lande voornamelyk, bittere klagenstoffe vinden; wyl zy als 't waare bestendig op rotten van naare onwetenschap moeten

ploegen ; en dus zeer schraale vrugten van hunnen arbeid inoogsten. Ja vergunt my *Wel Eerwaerdige Heeren!* dat ik **U-WELEERW:** aandacht noch eenige Oogenblikken ophoude.

Hoe zeer ook veele menschen dit groot gemis dagelyks ontwaar worden , ik wil maar alleen in haar tydelyk beroep blyven , zo trachten de zelve nochtans de nalatigheid van hunne Ouderen , die zy nu door 't proeven van die schadelyke vrugten , zo middagklaar zien noch niet eens in hunne Kinderen te verbeteren. Immers 't ontbreekt aan geen gelegenheid van onderwys ; zeggen zy , dat het aan vermogens mangeld , om te kunnen betalen , dat zyn de minsten , en van die niet in staat zyn , daar voor zyn altyd middelen ; 't is alleen maar Liefdeloosheid , als de Kinderen maar leeren den geheelen dag in de aarde als Mollen wroeten , ter Schoole gaan , dat komt 'er niet op aan , men kanze ook niet misfen.

Immers is het klein getal van Kinderen , die ter School komen , daar van een sprekend bewys : Daar 'er 's Winters 100 , 120 , op zyn hoogst 130 komen voor 2 , 3 , 4 , 5 , 6. sommige , doch weinige noch wel eens 8 weken , konden in zo eene uitgestrek-

te en Kinderryke Gemeente, onder anderen als deze, genoegzaam eens zo veel komen.

Wenschelyk waare het, dat in ons Land de gewoonte van veele plaatsen in Duitschland onder anderen, bekend of gebruikelijk was, daar het een volstrekt bevel van de hooge Overheid is, „ dat de „ Ouders hunne kinderen tot een zekeren Ouderdom of getal van Jaaren toe, „ bestendig *moeten* ter School zenden”: waar door alle die Kinderen het geluk hebben onderwezen te worden. Dit is te zien, om niet ver te gaan, in de duitische *Regimenten*, die binnen onzen Staat *Guarnisoen* houden, waar onder, gelyk my eens een Officier van een diergelyk *Regiment* des tyds in ARNHEM gelegen, betuigde, *geen drie zouden te vinden zyn, die geene belydenis van hun Geloof gedaan, en nog Leezen nog Schryven zouden geleerd hebben.* En waar onder het geen twyffel verdiend, of zullen al veele manschappen, uit geringe Ouders geboren, te vinden zyn, welke mogelyk, buiten een zodanig bevel, nooit zo gelukkig zoude geweest zyn. En daar van daan komt het ook, dat het daar zelden of nooit aan bequaame Meesters ontbreekt, wyl zo wel de zor-

ge voor die hun bestaan, als voor het onderwys, zeer behartigt word.

En mag ik daarom hier noch een Vraag byvoegen: zoude men' hier ten platten lande, niet een zodanig Heilzaam middel kunnen vinden, om ter verbetering van de onkunde, ten beste van de jeugd, tot beter bestaan voor de Meesters, en dat met dubbel voordeel, zelfs van de meeste Ouders, te kunnen doen strekken? En mogen myn gedachten daar op, behoudens die van anderen, eens antwoorden:

Wanneer eens alle de huisgezinnen, die tot ieder School behoren, bepaald wierden tot het betalen van een vaste stuiver 's Jaarlyks, voor het leeren van de Kinderen, aan de Meesters. By voorbeeld: de voornaamste of meest vermogende gaven eens drie gl: vier gl:, en zo naar vervolg, in byzondere Classe's tot twee-en-en halve gulden, twee gulden, een-en-een halve gulden, ééne gulden, ieder naar vermogen, zonder iets meer te betalen, en dat wel voor haare Kinderen in 't geheel, ofze 'er dan 1, 2, 3. of meer ter School zonden, 't zy allen, 't zy by beurten, dat was om 't even; Ik twyffel geensins, wanneer zulks eets, 't zy door
de

de Heeren Officiëren, Predikanten, Kerken-raaden of andere aanzienlyke Mannen het dus begrypende, aan onze Hooge en Wettige Overheid, wierde voorgesteld, dat die Heilzoekende Vaders des Vaderlands, het zelve ligt wel op de proeve zoude stellen: 't Geen zekerlyk van dat gevolg zoude zyn, 1. dat veele Kinderen, die nu anders in eene schrikelyk onwetenheid sterven, noch meer of min zouden kunnen geleerd en vatbaar gemaakt worden, voor zodanige wezenlyke dingen, daar nu duizenden Oudren van vervreemd zyn.

2. De Meesters, wier inkomsten doorgaans al te sober zyn; om daar van ordentelyk te kunnen leven, zouden daar door, buiten iemands schade, een zodanige bezoldinge voor hunnen noodzaakelyken en allerlastigsten arbeid ontfangen, dat zy niet vry meer lust en liefde hun beroep zouden behertigen. 3. Ja dan zouden ook ligter bequame lieden hunnen schouders onder 't School-juk stellen, daar het nu menigmaal in de Schoolen aan ontbreekt.

4. De Ouders, die nu verscheiden Kinderen hebben, zouden voor 't onderwys van

allen, nauwlyks zo veel betalen, als ze nu voor één verschulden: ja veele menschen, zouden hunne Kinderen, al perste hen geen andere reden, dan zo veel ter School zenden als mogelyk ware, al was het, dat ze ook maar een halve gulden in 't Jaar moesten betalen, 't geen mogelyk in de laagste Classe wel zoude kunnen vallen, na dat 'er veel of minder huisgezinnen onder behoren. Ik konde hier over breder spreken, maar ben reeds buiten myn bestek, dus zal ik ook geen tegenwerpen te gemoet gaan; latende zulks aan 't onpartydig oordeel van verstandige Mannen over, die weten, dat men geen heilzamer werk kan behertigen, dan voor een Christelyke opvoeding en het onderwys der Kinderen te zorgen. Intusfen is myn hert-grondige wensch, dat de Koning van zyn Kerk op UWEL-EERW: doe rusten den Geest der Wysheid, om zyne Kerke wel te mogen bestieren, Hy zegene den arbeid van onzen zeer dierbaren Leeraar, onder dit Volk! Hy doe onze Gemeente onder UWELEERW: gezamentlyk bestier, heerlyk bloeijen; Ja de HEERE geve ons

ons te zien, dat hy woone met zyn Geest, Genade en Zegen aan deze plaatse.

Hy de God der Zegeningen ontsluite, over **UWELEERW:** dierbaare Personen, Huizen en Familien, de schatkameren van zyne zo boven als ondermaansche Zegeningen, en doe de Keure uit dezelve **UWELEERW:** als eenen milden regen bestendig toevloeijen.

Onder 't ruim genot van alle dezelve, worden **UWELEERW:** grys met vergevoering.

Breken eindelyk de Levens-schragen door tyd en Ouderdom versleten, dan worden **UWELEERW:** op 's Hemels Glorie wagen, tot de Gewesten van Zalige onsterfelykheid, ter eeuwiger Vreugd genietinge, opgevoerd, om met alle Gods getrouwe Knegten en met de vier Dieren en vier en twintig Ouderlingen. voor den Throon des Lams, met gouden Kroonen te Zegenpralen, onder Lof en Dankzegginge aan Hem, die leeft in alle eeuwigheid.

De Heere Zegene ook de opvoeding en het onderwys van onze Kinderen, *op dat in den Mond derzelver zynen lof gegrondvest zy, dan zullen onze Zoonen zyn, (of worden) als Planten, welke groot geworden zyn*

*zyn in haare Jeugd: onze Dochters als boek-
steen en, uitgebouwen naar de gelykenisse van
een Paleis, naar Ps. 144.*

Waar meede voor tegenwoordig de
Eer hebbe, onder verzekering van de ui-
terste Hoogachting en neffens de op-
dragt van dit Werkje, ook myn Persoon
en Dienst UWELEERW: aanbiedende,
te zyn

Wel Eerwaardige Heeren!

*U Wel Eerwaardig's
U Wel Eerw. dierbare Kinderen
beilzoekende Dienaar*

Uit myn School te
GENDRINGEN
den 20. Novem-
ber 1773.

B. C R A M E R,
Schoolm. en Voorz. ibid.

E E R S T E T R A P.

Woorden en Letter-greepen van twee Lette-
ren, uitgaande op de klank van de zes Zelf-
klinkers of Vocalen a, e, i, o, u en y.

1. Les.

Ba	be	bi	bo	bu	by
Ca	ce	ci	co	cu	cy
Da	de	di	do	du	dy
Ea	ee	ei	eo	eu	ey
Ga	ge	gi	go	gu	gy
Ha	he	hi	ho	hu	hy
Ia	ie	ii	io	iu	iy
Ja	je	ji	jo	ju	jy
Ka	ke	ki	ko	ku	ky
La	le	li	lo	lu	ly
Ma	me	mi	mo	mu	my

2. Les.

Na	ne	ni	no	nu	ny
Pa	pe	pi	po	pu	py
Ra	re	ri	ro	ru	ry
Sa	se	si	so	su	sy
Ta	te	ti	to	tu	ty
Va	ve	vi	vo	vu	vy
Wa	wē	wi	wo	wu	wy
Xa	xe	xi	xo	xu	xy
Za	ze	zi	zo	zu	zy

Woorden en Letter-greepen van twee Letteren
waar in de Klinkers voor gaan.

3. Les.

Aa	eb	ib	ob	ub	yb	am	em	im	om	um	ym
ac	ec	ic	oc	uc	yc	an	en	in	on	un	yn
ad	ed	id	od	ud	yd	ap	ep	ip	op	up	yp
af	ef	if	of	uf	yf	ar	er	ir	or	ur	yr
ag	eg	ig	og	ug	yg	as	es	is	os	us	ys
ah	eh	ih	oh	uh	yh	at	et	it	ot	ut	yt
al	el	il	ol	ul	yl	au	eu	ou			

Woordjes en Letter-greepen van drie Letteren.

4. Les.

Bla	ble	bli	blo	blu	blu	Qua	que	qui	quo	quu	quy
Clā	cle	cli	clo	clu	clū	Sla	se	si	so	su	sy
Dra	dze	dzi	dzo	dzu	dzu	Sma	sme	smi	sno	smu	smu
Fla	fle	fli	flo	flu	flu	Sna	sne	sni	sno	smu	smu
Gla	gle	gli	glo	glu	glu	Spa	spe	spi	sno	spu	spu
Hla	hle	hli	hlo	hlu	hlu	Tra	tre	tri	tro	tru	tru
Pla	pfe	pli	plo	plu	plu	Dra	dze	dzi	dzo	dzu	dzu
Pra	pze	pzi	pzo	pzu	pzu	Wra	wze	wzi	wzo	wzu	wzu

Gelykluidende uitgangen van meest alle de Woorden van ééne Letter-groep die met (a) en (aa) gespeeld worden / dooz welke klank-herhaling een leerling veel gemakkelijker het spellen zal kunnen ingezent worden / kunnende te gelijk dienen dooz een klein rijm-registertje.

De uitgang op (a) zelve is reeds genoegzaam gezien; dus gaan wy over tot de overige Letters van 't A/ B/ C. en naar order van 't zelve.

5. Les.

Uitgang op (ad) en (at.)

bad	gāt	kat	mad en	plat	schat	wat
blad	glād	klad	mat	prat	spat	wzat
bzat	grat	krat	nat	rad en	stad	zat
bat	had	lat	pad	rat	Dat	enz.

Uitgang op (af) en (aft.)

haf	bzaf	graf	laf	schaf	haf	bzaf
blaf	gaf	klaf	staf	straf	blaf	schaf.

Uitgang op (ag), (agt) en (acht)

bag	plag	bzagt	kracht	pagt	smagt	wagt
dag	rag	gracht	lacht	plagt	tragt	zacht
lag	blag	hacht	nacht	pracht	bagt	enz.
mag	zag	jacht	nacht	schagt	bzagt	

6. Les.

Uitgang op (ak) en (akt.)

hak	jak	mak	smak	rak	zak	hak
bzak	hak	pak	snak	bak	zwak	lakt
dak	krak	rak	stak	blak	balak	pak
hak	lak	flak	strak	wzak	halak	zak

Uitgang met (l) enz.

bal	hal	stal	zal	kal	hal	ge { mal
bzal	hal	tal	balg	skal	mal	
bal	krak	bal	nalg	stak	bak	wer { stal
gal	mal	wal	bal	kal	ge-tal	
						hal

6. Les.

Uitgang op (am) (amd) (ampt.)

ham	nam	quam	stam	swam	kramb	ampt
ham	lain	ram	ton	ge-bamb	ge-stramb	stampt
ham	pam	scham	wam	kamb	blamb	krampt

Uitgang op an(an)(and)(ant)(ans)(anst)(angst.)

ban	man	wan	pand	ge-zant	ge-	banst
bzan	pan	zan	rاند	ba-lang	ge-	kranst
dan	ran	zwan	schand	dang	ber-	glanst
gan	schan	band	stand	glang	ber-	schanst
han	flan	bzand	tand	krag		angst
jan	span	hand	vand	lang		bangst
kan	stan	kant	wand en	mang		langst
lanh	tan	land	want	tang		rangst
hzan	van	zand	zand	trang		vangst

7. Les.

Uitgang op (ap) en (apt.)

grap	krap	pap	schap	stap	ge-	snapt
krap	lap	rap	schzap	trap	ge-	lapt
klap	nap	sap	slap	ge-trapt	be-	trapt.

Uitgang op (ar)(ardt of art)(ark)(arm, armd)(arnt)(arst.)

bar	mar	zwar	hard en	be-nard	al-larm	barst
har	spar	ark	hart	ber-ward	er-barmd	garst
kar	star	bark	quart	arm	ber-armt	harst
nar	tar	hark	smart	barm	ge-barmt	parst
quat	var	zark	tart	barm	barmt	enz.
schar	mar	gard	ge-fart	warm	ge-starmt	

Uitgang op (as) en (ast.)

bas	bzas	kas	pas	blas	kast	plast
bzas	glas	klas	plas	was	last	tast
ras	gras	kras	ras	past	mast	vast
bas	jas	las	tas	pzast	past	wast

Uitgang (au) (auw), (auwd en auwt.)

bauw	kauw	rauw	kauwt
gauw	nauw	bauwd	be-nauwd

Mit-

Uitgang van Gelijk-luidende Woorden en Letter-
greepen die met (aa) gespeld en dus lang uitge-
spzoken worden.

1. Les.

Uitgang op (aad) en (aat.)

baad	gaat	schaad	zaad	haat	praat
bzaad	graad	sinaad	baat	laat	staat
daad	quaad	naad	gaat	maat	straat
bzaad	raad	ge-waad	graat	plaat	bzaat

Uitgang op (aaf) (aafd) en (aaft.)

lzaaf	gzaaf	raaf	slaaf	bzaaft	schaaft	slaaf
bzaaf	laaf	schaaft	staaf	gzaaft	laaft	staaft.

Uitgang op (aag) (aagd) of (aagt.)

baag	jaag	laag	traag	bzaagt	klaagt	zaagt	
bzaag	haag	maag	blaag	bc	baagd	maagd	enz.
gzaag	klaag	plaag	waag	bc	jaagd	plaagd	
hzaag	hzaag	staag	zaag		jaagd	waagd	

9. Les.

Uitgang op (aak) en (aakt.)

raak	hraak	smaak	hzaak	ge	laakit	ge	smaakit
baak	laak	snaak	zaak		maakit	be	spzaakit
blaak	maak	spzaak	baakit		naakit	ge	staakit
bzaak	naak	staak	blaakit		guzaakit	be	maakit
bzaak	quaak	taak	bzaakit		raakit	ge	hzaakit
hzaak	raak	vaak	hzaakit		schzaakit	u	zaakit.
haak	schzaak	maak	hraakit		laakit		

Uitgang op (aal) (aald) of (aalt.)

aal	bwaal	naal	taal	baalb	paalt
baal	haal	paal	vaal	bzaalb	pzaalt
daal	laal	pzaal	waal	bwaalb	taalb
bzaal	maal	quaal	zaal	haalb	baalb.

10. Les.

Uitgang op (aam) en (aamd) enz.

aam	haam	paam	vaam	be	} schaamb taamb	
aem	haam	raam	be			faamb
blaam	kraam	saam	ge			naamb
faam	naam	schaaam	be			raamb

Uitgang op (aan) (aen) (aand)

aan	baen	laan	raen	staan	waan
baan	baen	maan	schaaen	taan	zaen
blaan	gaan	paen	saan	traan	zwaan
ge-baan	haan	quaen	spaan	vaan	ge-baand enz.

Uitgang op (aap) en (aapt)

aap	jaap	raap	slaap	ge	} aapt raapt
gaap	paap	schaaapt	slaapt		

11. Les.

Uitgang op (aar) (aard) (aars)

aar	jaar	schaar	aarb	ge	} klaarb spaarb	laars paars
baar	klaar	maar	baarb			
blaar	maar	spaar	be	} klaarb maarb	} laars raars	aars raars
baar	naar	staar	be			
gaar	paar	baar	ge	zwaarb	baars	baars
haar	raar	raar	ge	baarb	haars	enz.

Uitgang op (aas) enz.

aas	baas	kaas	ber-baasb	} glaast haast	naast raast
baas	gaas	maas	baas		
blaas	haas	raas	blaas	blaast	blaast

Uitgang op (aauw) enz.

blaauw / flauw / graauw / naauw / paauw / raauw.

Uitgang op (aay) enz.

baay	kraay	paay	zaay	kraayb	waayb
baay	maay	taay	zwaay	maayb	zaayb
faay	naay	waay	baayb	naayb	zwaayb

Zie daar meest alle de uitgangen / die by de Letter a en aa voortkoomen. Op deezen voet zullen we ook voortgaan met de andere Vocaleu; doch nu noch eerst

eerst met opzet / schoon hoort / de hoorte en lange uit-
 spraak van a en aa / gelijk ik in mijn voorgaande
 eersten druk / breedter voorgesteld heb ; doch nu on-
 nodig / om dat zulks nu hier reeds in de gelijk-lu-
 dende woorden / duidelijc genoeg anders te zien en
 geleerd kan worden.

kort lang

12. Les.

a	aa	a	aa		
al	aal	hal	haal	tal	taal
bal	baat	man	maan	bal	baal
dal	daal	pal	paal	wal	waal
gat	gaat	stad	staat	zal	zaal
ha	haal	schal	schaal	zwan	zwaan

al genoeg daar van.

Hier zullen we maar te gelijk de hoorte en lange uit-
 spraak van (e en ee) / o en oo / (u en uu) laten vol-
 gen ; doch insgelijc maar met weinige woorden / tot
 een voorbeeld / wijl by de gelijk-luidende woorden /
 eben als by de letter (a) zulks klaar genoeg geleerd
 en uitgezeild zal worden / alles om de leerlingen
 maar te gewennen aan de uitspraak / wijl 't zo zeer
 van 't kleine oorbeel der hinderen niet afhangt : en
 de reden daar van by 't regt gebruik der letteren
 ook nader word betoogt.

kort lang

e ee

e ee

e ee

heek	heek	heft	heeft	pen	peen	trek	trek
reel	reel	ker	keert	quelt	queelt	bel	beel
beeg	beeg	het	heet	rep	reep	wiek	wieek
reilt	reilt	leg	leeg	schel	scheel	wiest	wieest
seft	seeft	men	meen	smet	smeet	zmeem	zmeem
geilt	geilt	net	neet	stelt	steelt	zmet	zmeert

Met o en oo.

bloeg	blooeg	hoek	hoek	roeg	rooeg	hoeg	hoogt
choeg	chooeg	loeg	looeg	schog	schooeg	hoegt	hoogt
doeg	dooeg	moeg	mooeg	stog	stooeg	moeg	moont
oeg	ooeg	noeg	nooeg	stroeg	strooeg	zoeg	zoog
hoeg	hooeg	poeg	poogt	toeg	toogt	zoeg	zoont

u	uu	u	uu	u	uu
huf	huuf	hur	huur	schurk	schuur
huv	huuv	hulp	huurd	tur	tuur
burg	buurt	kur	kuur	bul	buur
durft	duurd	lur	luur	buld	buurd
gur	guur	murk	muur	zur	zuur.

Omtrent de Vocaleu i en u / welke niet verbu-
held kunnen worden / zullen toe op zijn plaats na-
der sprekken / en overgaan tot de E.

Letter E.

13. Les.

Uitgang op (eb), (ed en et), en (eed) (eet.)						
gret	tred	tred	jee	(eed)	heet	scheet
het	bet	bet	miee	en	heet	speet
hret	let	let	rhee	(eet)	kleet	weet
net	met	zet	thee	breet	kneet	wzeet
wet	net	(ee)	twee	bzeet	leet	zweet.
ret	red	bee	vee	beet	meet	
hret	slet	bee	wee	eed en	neet	
hret	smet	hee	zee	eet	reet	

Uitgang op (eef), (eefd en ceft.)

heef	heef	scheef	wreef	beeft	keeft	reeft
bzeef	leef	steef	zeef	bzeeft	keeft	wreeft
geef	neef	teef	zweef	geeft	leeft	zweeft.

14. Les.

Uitgang op (eeg) en (eegt.)

deeg	reeg	veeg	zweeg	reegt	zeegt
hreeg	sreeg	wreeg	hreegt	veegt	zweegt
leeg	steeg	zeeg	leeg	wdeegt	enz.

Uitgang op (eek) en (eekt.)

rek	keek	queek	wreek	bleekt	queekt	meekt
heek	hreek	smeek	wzeek	bzeekt	smeekt	wzeekt
bleek	leek	spreek	zweek	leekt	spreekt	bzweekt
bzeek	pzeek	steek	reekt	pzeekt	steekt	enz.

Uit-

Uitgang op (eel), (eeld en eelt.)

eel	heel	scheel	teel	eelt	ge-heelb	steeb
heel	keel	speel	veel	beelb	queelb	streeb
deel	meel	steel	wheel	beelb	scheelb	weeb
geel	queel	streeb	zeel	heeb	speelb	steeb

Uitgang op (eem en eemt.)

leem / neem / teem / weem / zeem / neemt / teemt.

15. Les.

Uitgang op (een), (eend en eemt.)

leen	kleed	peen	sleên	veen	ber-leent	ge-steent
een	leen	queen	speen	bzeên	kaleend	ge-meent
geen	meen	reên	steen	wveen	ge-meent	
heen	neen	scheen	teen	zeen	ge-speent	

Uitgang op (eep en eept.)

keep	neep	sleep	zeep	neept	ge-	[streept zweept
leep	reep	streep	zweep	sleept		

Uitgang op (eer) en (eerd.)

beer	keer	neer	smeer	veer	geerd	leerd
geer	leer	peer	speer	wveer	ge-	smeerd
heer	meer	sheer	teer	zeer	keerd	sheerd

Uitgang op (ees) en (eest.)

dees	lees	pzees	wrees	geest	meest
hees	pees	rees	feest	leest	wreest.

Uitgang op (eeuw.)

eeuta / keuta / schzeuta / smeuta / pzeuta / weuta.

16. Les.

(eg)	(ek)	(ekt)	(el)	(eld)			
heg	hek	nekt	bzek	ge-rekt	quel	vel	peib
leg	blek	pekt	wiek	be-blekt	ge-zel	wel	queld
weg	bek	rekt	ge-bekt	ge-wekt	schel	zmel	relb
zeg	bzek	spekt	be-bekt	(el)	smel	velb	schelb
hegt	gek	be-stek	be-gekt	vel	quel	gellb	smelb
legt	hek	wrek	ge-lekt	fel	stel	helb	spelb
zegt	lek	blekt	ge-pekt	jel	tel	welb	velb

Uitgang op elk, elm, elp, els, elsch.

elk / helk / melk / welk / helm / help / schelm / schel
pels / heisch.

Uitgang op em, eemd.

hem / klem / stem / strem / heemd / kleemd / stemb / streemd.

Uitgang op en, end en ent.

ben en ken pen ten hepb tent
den hen men ren wen wend rent.

Uitgang op ep, ept, er, erd, erg, erk, erm, ern.

rep scheidt smert berg merck zerk zwerm
scep ver werd erk perck zwerck kern
snep ster erg berck sterck kern bern
rept hert dwerg kerck werck scherm enz.

Uitgang op es, est.

bes les zes gest mest pest best
des mes best lest nest rest west.

De twenklanken ei / ey / eu ; gelijk ook ae /
oe / en alle de oberige zullen wy ieder opzettelijk
by elkander plaatsen / en gaan nu over tot de
letter I.

17. Lcs.

(id en it.)

bid / bit / git / lid / pit / smit / spit / vit / wit.

Deze Letter komt in de uitpraak zinde / woerd
lang gemaakt door byvoeging van e / gelijk zulks
hier in nu te zien is.

Uitgangen van alle de Woorden met ie.

bie	dzief	wieg	piet	smiekt	hielb	lien
wie	bief	liegt	riet	zickt	fielt	rien
zie	grief	wiegt	smiet	hiel	be-ziehb	mit-schien
hied	hief	be-dziegt	hiet	kiel	pziem	rien
ried	lief	hiek	ziel	biel	riem	hlien
riet	stief	griek	biekt	wiel	bien	hien
hied	lieg	hriek	riekt	ziel	bien	zien

diep	gier	spier	giert	kies	giet
liep	hier	stier	giert	lies	hiet
riep	lier	tier	tiert	ntes	liet
schiep	mier	bier	viert	spies	liet
sliep	nter	buert	wiert	bies	riet
huer	pier	zier	bies	bries	bliet
dier	schier	ge-biert	bies	wies	ziet.

18 Les.

Uitgangen op de Woorden if, ift, icht, ig, igt, ik, ikt, il, ild, im, in, int, ip, is, ifch.

gif	ligt	schift	pil	vim	ge-zind
kif	nicht	schzift	ril	wim	kif
rif	pligt	tik	schil	min	kif
bzift	tigt	wzift	spil	pin	lip
gife	schigt	zwift	stil	spin	schip
schift	stigt	ge-bift	bil	tin	slip
stift	stigt	bift	wil	bin	stip
zift	ge-wigt	lift	zild	won	snip
big	zigt	schift	schild	zin	bifch
lig	bik	schzift	g-spild	be mind	flif
zich	blik	zwikt	stild	g-tind	lif
zig	bift	bil	ge bild	spind	piif
dicht	lik	bzil	wild	bind	bifch
licht	mik	gil	kim	bzind	wifch
licht	pk	kil	schim	wind	wif.

19 Les.

Uitgangen op de Woorden met Letter (o.)

bob	flot	mos	zog	blok	fokt	hol
top	fnat	pos	pagt	lok	lokt	jol
bob	spot	doch	togt	pok	schokt	kol
god	tat	dog	zagt	rok	stokt	lol
lot	vod, zot	noch	hok	schok	stokt	mol
mot	dof	nag	dok	stok	wrokt	rol
ge-nat	graf	pog	fokt	stok	hol	tol
rot	haf	rog	hok	wzak	bol	bol
schot	lof	tog	kok	zok	bol	wol

ham	gom	króm	sam	kan	ton	onſ
hrom	ham	mom	trom	nann	wan	hang
dom	kom	om	hron	ſpan	zon	donſ.

20 Les.

21 Les.

Uitgangen van de Woorden met (oo.)

hooſ	ſneof	zoog	poof	hoon	hoopt	hoozt
hloot	hloof	h-hoogſ	ſchool	goon	hoopt	ſmoozt
hzoat	loof	moegt	zoal	hron	hnaopt	ſpoozt
doob	raof	naagt	daald	haon	hoopt	ſoozt
goot	ſchoof	ſpoozt	h-zoold	loon	loopt	hoozt
gzoat	ſneof	h-zoogt	hoom	ſchoon	zoopt	woord
hloot	ſtaof	zoogt	hzoom	taan	haoz	woog
hoat	hlooft	hzoak	haam	thzoon	chooz	woog
loob	looft	baok	loem	maon	haoz	hooz
maat	raoft	kaok	oem	zoon	hooz	hooz
noob	ſchaoft	ſmoak	room	hoend	haoz	laoz
poot	hlooft	ſpook	ſchzoom	laont	mooz	pooz
raob	haog	ſtook	ſtzoomt	toont	ſhaoz	rooz
ſnaob	hoog	ſtrook	ſtroom	woond	ſhaoz	hooft
ſtoot	loog	kaokt	toom	hoop	ſmooz	hooft
doof	moog	ſmooft	hzoom	hooz	ſpooz	hooft
hloaf	poog	ſtaokt	zoom	hnaop	ſtooz	hroeft
laof	ſpooz	ſtrookt	hzoomb	hoop	haoz	looft
raof	toog	baal	hoomt	hroop	zooz	paofh
ſchjoaf	hwoog	haal	ſchzoomt	ſtoop	haozt	gerooft.

22 Les.

Uitgangen van de Woorden met (o.)

hóp	ſtróp	hozt	mozt	gozg	dozſch	keft
ſop	dopt	h-hozt	pozt	wozg	mozſch	loft
hop	ſapt	hozt	ſchozt	zorg	ſchozſ	póſt
hóp	topt	mozt	ſpozt	fozm	oſch	hloft
nap	ſchopt	ſnozt	hozf	ſtozm	hoſch	roft.
op	doz	wozt	ſtozf	worm	loſ	
pop	ſchoz	fozt	wozf	dozp	moſ	
top	ſnoz	gozt	zwozf	ſlozp	roſ	
ſchjop	toz	hozt	hozg	wozp	woſ	

Uit-

23 Les.

Uitgangen op Letter (u.)

lob	bugt	kruk	bzul	munt	schuck	buur
schub	jugt	nuk	dul	punt	curk	duur
kudd'	lugt	ruf	gul	rund	bus	huur
mud	gerugt	stuf	lul	dzup	bus	muur
kug	zugt	buk	mul	schup	bus	puur
mug	kuk	dzuk	nul	durf	mus	schuur
rug	duk	ruf	ful	curf	lug	uur
stug	dzuk	stuf	kunt	kurf	zug	zuur.

24 Les.

Uitgangen op Letter (y.)

by	zyd'	lyk	stul	lyn	slupt
fy	kyf	ryk	bpl	myu	crp
gy	lyf	wyk	wpl	pyu	sp
hy	ryf	zwyk	qupl	chyu	py
my	stuf	zyk	vylc	schyu	wy
fyu	wyf	dyk	kyu	wyu	ny
wy	hyg	lyk	lyu	zwyu	spylt
byb	kyg	ryk	ryu	zyu	wylt
lyb	nyg	wyk	styu	schyut	byt
myb	ryk	zyk	stwyu	crp	myt
fyu	styg	bpl	kyut	ryu	quyt
strib	wyg	myl	ryut	lyu	myt
tyb	zyg	quyl	lyut	crp	spyt
wyb	dyk	spyl	styu	crp	wyt
			lyu	crp	zyt.

Dus hebben we genoegzaam alle de uitgangen en de meeste gelijklopende woorden voorgesteld welke een leerling wel geleerd hebbende / 't hem weinig moeite zal kosten om de Samenstelling van woorden van meer dan ééne Lettergreep te kunnen lezen. Maar wy hebben omtrent de twee en drie-slancken gezegt / van die opzettelyk in 't byzonder by een te plaatsen / waar toe wy nu overgaan.

Diphthongen, Twee-klanken

Met (ae) speld men

staars paars / staart vaars / waarb.

Doch hier omtrent zal op zijn plaats noch nader moeten gesproken worden.

Met (ai)

Ais / maig / wambais / haig.

Met (au)

vautu	gautu	lau-rter	paus
baum	haubu	be-naubub	raubu enz.

Met (ei) en (ey)

Stelle deze op elkanderen / om dat ze van éene klank / maar in de Spelling onderscheiden zijn / eben gelijk 'er woorden zijn / zo als reeds gezien is / die alleen met (y) gespeld worden.

bier	eisch	gein	heir	meid	reid	scheid	zeid
blein	geil	heid	heil	peil	rein	steil	zeil
dwiel	geit	heil	leid	plein	reis	veil	zeis
hep en hep	hep	lep	rep	spzen	schzen	blep.	

Ober de reede van dit onderscheid zal by 't regte gebruik der Letteren nader gesproken worden.

Met (eu)

beuk	deur	heugd	jeugd	keund	neug	reut
beurs	fleur	heul	jeukt	leur	peul	teug
heul	geur	heup	keur	leug	reuk	treut
deugd	geug	heusch	keug	msug	reug	zeug.

Met (ui)

Dit laat ik wederom voorstaan / om dat (eu) en (ui) veeltijds onderschillig voor elkanderen gebruikt worden. Daar (eu) echter nooit de klank van (in) saameemt als in eenige eigen Naamwoorden / gelijk Eugenius / Euphrates / Euangelium enz.

26 Les.

buig	fruit	kluit	luib	puil	schuilt	tuff
buike	gruis	kzuid	lutke	ruif	stuike	tuin
buff	guig	kzuif	luim	ruig	stuum	tuischt
buis	guit	kzuikt	luipt	ruik	stuipe	buiske
buit	huid	kzuim	luig	ruil	stuis	built
buif	huig	kzuin	luit	ruim	stuit	buiske
buig	huik	kzuig	luit	rum	spuit	zuik
buiske	huil	kzuid	luit	ruifsch	sput	zuig
buim	huig	kuis	luit	ruit	stuis	zuil
buin	juich	kuil	luit	schuif	stuike	zuim
fluis	juin	kuisch	luit	schuim	struis	zuin
fluit	kluis	kuit	luit	schuin	tuigt	enz.

(oe) en (ou)

(ou) wordt mede wel eens verkeerd / als (oe) uitgesproken / leerd dan hier nauwkeuriglijk het onderscheid in deze woorden.

27 Les.

hoef	doemb	hoep	moeb	roest	stoel	hzoeg
doek	doen	hoer	moel	roet	stoep	hzoen
hoek	hzoef	hoest	moen	schoen	stoet	hzoeg
hoel	hzoeg	hoekt	moer	schoepe	toef	hzoel
hoen	hzoeg	hoel	moes	schoepe	toen	hzoeng
hoer	foei	hoen	moet	floeg	toet	hzoer
hoet	gloed	hoet	noeg	floep	hoeb	hzoegb
hloeb	goeb	hroeg	noem	hnoef	hoeg	zoek
hloep	groen	hroeg	noen	hnoek	hoel	zoel
bloem	groen	loeb	poel	hnoep	hoen	zoen
hzoed	groet	loef	poep	hnoer	hoer	zoet
hzoekt	hoed	loeg	roef	spoed	hoet	hzoeg
hoed	haef	loep	roek	spoeke	bloet	hzoepb
hoekt	heest	loen	roem	spoen	bloek	hzoer
hoel	hoen	loer	roep	spael	hzoed	enz.

28 Les.

oud	goud	hout	oudst	tout	woud
houwb	houb	lout	rouwb	troub	zou
hzoub	koub	mout	schoub	houw	zout
fout	houf	mout	stout	hzoub	enz.

Drie-klanken.

met aafj	aan	met eento
baap	blaautu	geeutu
baap	flaautu	leeutu
fraap	graautu	meeutu
hraap	hlaautu	seeutu
naap	laautu	speeutu
taap	maautu	schreeutu
zaap	naautu	schreeutu
zwaap	paautu	

Triphthongen.

oei of oep	oei of oep	oei of oep
boeyd	booyd	stzooyd
foei	gooyd	met (ieutu)
groeyd	hooyd	hieutu
moep	mooyd	hieutu
roeyd	nooyd	nieutu
spoeyd	pooyd	
stoeyd		enz.
enz.		

Eigenlijk zijn (oei) en (ie) drie-klanken / wijl daar in drie bijzondere klinkletters voortkomen.

Zie daar mijn eersten / boek de moeplijkste maar te gelijk ook de voornaamste Crap / welken ik in 28 School-lessen hebbe verbeeld.

Ik zegge: de eerste / om dat dezelve / na de kennis der Letteren van 'a/ b/ c. het geheele fundament van onze nederduitsche spraak genoegzaam uitmaakt.

De moeplijkste / om dat 'er niets moeplijker is dan in de kinderen het a/ b/ c. en de grond van de spelkunst wel te leggen.

De voornaamste / om dat deze Crap / meest alle de uitgangen van onze spraak / insluit / en de rechte spelling van ieder woord / daar men nu ligt 't meerboudige van kan maaken / aantwijst.

Dus oordeele en houde ik deeze eerste Crap voor een a/ b/ c. boek der Spelkunst / en denke op die wijze / ook eerlang een a/ b/ boekje voor de kleinste kinderen afzonderlijk uit te geven / wijl alle de tegenwoordig in gebruik zijnde / a/ b/ boeken niet geschikt en ingerigt zijn / om eerst beginnende te onderwijzen / dan met veel moeyten aan te wenden en langen tyd te verlijten.

T W E E D E T R A P.

Woorden van twee Letter-greepen volgens
t a, b, c.

aard-rijk
acht-haar
ad-der
af-bzeuk
af-ren
a-juin
a-ker
ak-ker
am-bacht
an-gel
an-ker
ap-pel
ar-beid
a-rend
arm-band
asch-schup
as-punt
a-bond
a-zuur
a-zyn.

B
Baat-zucht
ba-den
bak-huis
bal-last
bar-nen
bed-den
bee-ken

beeld-je
be-saamb
be-gaast
be-haagt
be-jaard
be-krant
be-leef
be-paald
be-quaan
be-raad
be-schaast
be-twist
beu-gel
be-waard
be-zogd
bid-den
dik-ken
bil-len
bin-nen
bit-ter
blan-ken
blee-ken
blik-sem
+ of
blf-rem
bloei-jen
bloe-men
blok-ken

blj-spel
ho-dem
hoe-del
hól-werk
hon-dig
hoed-schap
hot-heid
brand-merk
hzei-del
hzief-je
huzen.
~~hzei-ter~~
Cie-raad
ci-pier
ci-kel
ci-ther
ci-troen
co-meet
com-plót
cyf-fer
cyn-baal
cy-pzes.

D
Daar-om
da-gen
da-len
dam-men
dapper

dar-tel
deel-haar
dem-zen
dest-ken
der-tig
deug-den
dief-je
dich-ter
dik-wilg
dig-tel
doe-ken
dóch-ter
dol-heid
don-der
dooz-boozd
doog-je
do-ven
dóz-heid
dozseh-voer
draai-jen
drank-je
dras-heid
drie-hoek
drink-bak
droef-heid
dran-ken
dzoog-te
dzop-pel

dzof-

dzog-saard
 dzug-ben
 dzug-ben
 dub-held
 duit-scher
 du-haat
 dur-ben
 duur-zaam
 dwaag-heid
 dwarl-wind
 dwin-gen
 dukt-graaf

E

Echt-bzeuk
 e-del
 eel-tig
 een-dzacht
 eer-amp
 eet-zaal
 eeu-wig
 ef-sen
 e-gel
 el-gen
 el-ders
 em-mer
 en-gel
 erf-deel
 ert-stig
 et-ter
 e-ben
 eu-del
 ex-ster
 e-zel

F

Faam-loos
 fa-bel

fak-hel
 fa-zant
 feest-bag
 fel-heid
 fier-heid
 slaauw-heid
 flam-bont
 fles-je
 flu-weel
 foe-ig
 fon-ten
 fraag-heid
 fran-cyn
 fraag-man
 fre-gat
 fris-heid
 fruit-boom
 fur-nuis.

G

Gaaf-heid
 gaap-ster
 gaar-ber
 gaauw-dief
 gaf-fel
 ga-len
 gang-pad
 ga-pen
 ga-ren
 gar-naal
 gast-heer
 ga-ben
 ge-acht
 ge-haard
 ge-bed
 ge-beht
 ge-belgt

ge-beurd
 ge-bied
 ge-bluscht
 ge-bod
 ge-boots
 ge-bost
 ge-bout
 ge-brogt
 ge-brand
 ge-bruik
 ge-brul
 ge-daan
 ge-deeld
 ge-delit
 ge-demt
 ge-dicht
 ge-ding
 ge-docht
 ge-doemd
 ge-dozcht
 ge-buld
 ge-dwee
 ge-erd
 ge-ersd
 geen-sints
 gees-sel
 ge-god
 ge-groet
 ge-huwd
 ge-herm
 ge-jank
 geil-heid
 ge-kamb
 gek-heid
 ge-kraak
 ge-krysch

ge-lacht
 ge-lach
 of dzink-
 ge-lag
 geld-bank
 ge-maakt
 ge-naamd
 ge-paard
 ge-raakt
 ge-quetst
 ge-scherpt
 ge-roetst
 ge-bleescht
 ge-wozgt
 ge-zalft
 ge-zwind
 gid-se
 gie-rig
 gil-be
 glad-heid
 gloet-jen
 gods-dienst
 goed-heid
 golf-je
 god-del
 goud-geel
 graad-hoog
 graf-naald
 gr-im-schap
 gras-waand
 grens-plaat
 grie-ben
 grim-lach
 groei-jen
 grof-heid
 gron-ben

groot

groot-heit
 gruis-je
 gun-stig.
 Haak-je
 haant-je
 haa-sen
 hair-baud
 hak-ken
 half-rond
 halm-kuop
 hals-recht
 ha-mer
 hand-boek
 hand-boek
 han-geu
 har-der
 hart-je
 has-pel
 ha-ten
 heb-ben
 he-breen
 heer-lijk
 hef-sen
 hecht-heid
 heil-wensch
 heit-tocht
 hel-vaard
 helm-stok
 he-melisch
 hen-nip
 her-berg
 her-kaaulub
 heu-pe
 hier-om
 hin-ken

hoef-smid
 boek-steen
 hól-te
 hondg-heft
 hoofs-beel
 hoog-moed
 hóp-man
 hout-krapp
 hout-snip
 hin-den
 huls-draak
 hul-len
 huls-aam
 hut-ren
 huur-huls
 huto-baar.
 He-mand
 iet-weg
 in-boest
 im-porst
 in-boel
 in-breek
 in-breek
 in-gang
 in-ham
 in-houd
 in-koop
 in-landsch
 in-slaan
 in-bloed
 in-zigt.
 Jaag-ster
 jaar-boek
 ja-geu

jagt-hond
 ja-lours
 jam-mey
 jan-ken
 je-geng
 jig-tig
 joh-ken
 joo-den
 juf-brouw
 ju-weel.
 K
 kaak-je
 kaal-kop
 kaar-sen
 kaats-baan
 kaantot-jes
 ka-del
 kaag-rijel
 kak-ken
 kal-koen
 kan-ne
 ka-nou
 kap-mes
 kar-ren
 kas-boek
 ka-ter
 kat-ten
 keel-band
 keep-je
 key-steen
 kel-der
 kem-men
 ken-baar
 kerf-stok
 kerf-dief
 kerkmis

ke-tel
 keir-lijk
 kley-grond
 klem-men
 kley-pen
 klet-sen
 klink-jes
 klim-men
 klim-op
 klip-je
 kloek-heit
 klok-ken
 klom-pen
 kloof-je
 klóp-pen
 klóf-sen
 klut-ben
 knaap-je
 knap-zak
 kneu-zen
 knie-len
 knip-pen
 knob-se
 knob-ren
 knup-pel
 knob-dig
 koelt-jes
 koets-je
 kól-der
 kól-bal
 ko-men
 kom-me
 kondschap
 koo-ken
 kool-stronk
 koont-je

hoop

hoop-brief	laa-ven	lik-hen	ma-ker
hoop-de	lag-chen	li-moen	mak-ker
hoop-spel	la-hey	lin-nen	ma-len
hoop-je	lan-heid	lip-pep	mal-len
ho-raal	lan-cet	lob-ben	mals-heit
hoztheid	land-bag	loe-ren	man-baar
hög-ten	lan-taaru	lof-spjaak	mark-graaf
houd-jes	lan-pen	loft-aag	mast-boom
kraaf-jen	last-beest	lol-len	mat-heid
kraaf-steen	la-tynsch	lom-baard	ma-tig
kraag-men	lat-ten	lon-hen	meer-der
kraan-kuip	lauw-riet	loof-werk	meester
krach-tig	la-zuur	loom-heit	meet-konst
kram-me	le-ben	loo-nen	mei-ten
kren-hen	leeg-keer	loof-heit	me-laatsch
kren-pel	leef-heit	losg-höl.	mel-hen
krim-pen	lee-ren	lo-ten	men-gen
kroeg-je	leeg-baar	lou-ter	mensch-dom
krom-men	leeuw-rik	lub-ben	met-hen
kron-hel	le-gaat	lug-ten	mest-hoop
kroon-nen	leg-gen	lui-ben	me-taal
kroon-prijs	lei-ben	lust-höl	men-gen
krou-wen	les-hen	lut-tel	mid-bag
kru-den	les-le	ly-ben	mir-che
kruik-je	lem-met	lyf-wacht	min-nen
kruik-höl	len-ben	lyk-afsch	min-naar
krijgs-raad	le-pel	ly-men	mis-baar
krijgs-schen	les-schen	lyn-waad.	mo-de
hub-de	letter	Maag-ben	moeder
kuiper	le-ben	maag-ben	moeg-kruik
kun-sch-heid	leu-gen	maag-ten	mo-gen
kun-dig	lee-zen	maag-sel	möl-len
kun-sen.	lid-je	maal-tand	mo-narch
T	lie-ben	maan-bag	mond-kost
Taa-ben	lief-de	maat-blank	moont-jes
laag-heid	lig-schaam	mach-ten	moord-huil

mo2-gen
 mo2-fel
 mo2-tig
 mud-be
 mu2-je
 muig-baal
 mut-ren
 murty-heid
 mu-zyk
 my-nen.

net-gen
 nek-ke
 ner-geng
 nest-je
 net-heid
 ne-bel
 neug-doeft
 nie-mand
 no-dig
 noen-rust
 noch-tang
 nood-drust
 nood-drang
 nooz-deu
 noozd-pool
 poo-ten
 no2sch-heid
 nug-ter
 nut-ten
 ny-gen

Ⓢ-blie
 o-lie
 oe-ster
 of-fer
 och-tend
 ok-sel
 olie-boom
 om-gaan
 om-kleed
 om-ringd
 om-slaan
 om-trek
 om-weg
 om-zien
 on-ce

on-beugt
 on-eer
 on-gunst
 on-heil
 on-huisch
 on-langs
 on-magt
 on-nut
 on-recht
 on-schuld
 ont-aard
 ont-buf
 ont-dekt
 ont-erd
 ont-fang
 ont-geft
 ont-hutst
 ont-kleed
 ont-knoopt
 ont-last
 ont-mand
 ont-roerd
 on-trouw
 ont-slaan
 ont-beu2d
 ont-waerd
 ont-zien
 oog-lyn
 oog-merk
 oogst maend
 ooz-baar
 ooz-blegt
 oo-sterich
 op-bout
 op-dacht
 o-pen

op-baan
 op-komst
 op-loop
 op-toer
 op-schzift
 op-tocht
 op-zicht
 oud-heit
 ou-link
 or-hoofd.
 Ⓢ
 Paat-jen
 paar-den
 pa-gie
 pach-ter
 pak-huis
 pa-leis
 palm-boom
 palt2-graaf
 pa-pier
 pand-rok
 pap-pen
 par-don
 pas-lood
 pa-trys
 paug-dom
 pee-ren
 peeg-je
 pein-zen
 pe-kel
 pel-grim
 pen-ceel
 pen-ning
 pe-per
 per-sen
 pest-huis

pui-je
 pui-hoop
 peul-bzugt
 piek-je
 pik-bzoek
 pin-ne
 pis-glas
 plaat-je
 blank-je
 plag-sen
 plat-gat
 plee-gen
 plei-ster
 plig-ten
 ploer-ven
 plos-sen
 plomp-heid
 ploop-rok
 plug-ge
 pluk-ken
 poe-der
 pog-chen
 poel-snip
 poe-pen
 pof-sen
 po-gen
 poh-jes
 pol-der
 pol-zen
 pom-pen
 poo-zen
 pooz-taal
 poo-ten
 pop-pe
 pof-ten
 pot-boek

pzaamt-je
 pzaat-je
 pzagtig
 pzan-gen
 pre-laac
 prie-ster
 pzik-hel
 pri-vaac
 pro-ces
 pzoef-stuk
 pzo-fut
 pzon-ken
 pzo-p-pen
 pzo-boost
 pzui-men
 pzu-ken
 psalm-boek
 puist-je
 punt-dicht
 pur-per
 put-ten
 pu-laar
 pijn-bank
 pyp-je.

Quab-be
 quaa-den
 quaa-len
 quak-hel
 quang-wijs
 quar-tel
 quas-ten
 quee-ken
 quel-len
 quet-sen
 que-zel.

quink-slag
 quif-pel
 quif-ten
 quip-len
 quip-nen
 quip-ten.
 Raad-huis
 raaf-ból
 raabe
 raazen
 raauk-heid
 ra-bac
 ra-baut
 ra-den
 rad-heid
 ra-ken
 rang-til
 ra-pen
 ra-pier
 ra-pore
 ras-heid
 ra-tel
 re-aal
 rad-den
 re-den
 thee-bok
 recht-bank
 rei-ger
 rein-heid
 reis-geld
 rei-zen
 re-hel
 rek-ke
 rel-muis
 reu-te

rep-pen
 re-quest
 res-fort
 ri-bier
 rid-der
 rie-ken
 riet bosch
 rich-ten
 rim-pel
 ring-band
 rig-pen
 ro-ban
 roe-der
 roei-jeu
 roe-men
 rog-ghel
 rol-steen
 ro-nec
 ron-dag
 rood-heid
 roof-geld
 roo-ken
 roo-ften
 roo-ven
 roo-zen
 rog-baar
 rot-gang
 rot-je
 rot-ting
 rouw-liced
 rugt-baar
 rui-men
 ruisch-pyp
 ruk-ken
 run-sel
 rust-geb

ruk-

ruw-heid
rug-snoer.

Sabbath

saf-sraan

sai-soen

sar-ren

sa-tyu

sau-cug

schaaf-mes

schaak-bozd

schaalt-je

schaam-rood

schaap-je

schaars-heid

schaat-sen

schalk-heid

schan-de

scharren

schat-ten

scha-ben

schee-len

schep-pen

scheeps-tugt

scheer-draad

scheid-brief

schel-ling

schelm-stuk

schen-ben

schep-pen

scher-men

schert-sen

scheur-buik

schie-ten

schif-ten

schild-anaap

schimp-bicht

schip-per

schoe-nen

schaf-sel

schol-le

school-geld

schoon-zoon

schôz-sen

schou-der

schoutu-spel

schzaal-heid

schzan-der

schzap-pen

schzeet-wen

schzei-jen

schzif-tuur

schzyp-boek

schzift-ken

schzob-ben

schzoel-jen

schzoo-men

schui-len

schui-men

schuins-heid

schui-ten

schuld-boek

schut-hok

schuur-lap

schijn-baar

se-der

ser-pent

sik-keel

sim-pel

slaaf-je

slaap-bank

slak-ken

snay-haan

snat-ter

sne-big

sneeu-wen

snel-heyd

sner-pen

snoel-jen

snoe-pen

snoob-heid

snot-ken

snui-ten

snub-ben

sa-ber

sol-baat

som-me

sop-je

spaar-zaam

spal-ken

span-nen

span-ne

spaa-ren

speek-zel

speel-bank

spee-nen

spek-ken

spel-len

spe-lonk

sper-toer

spie-ben

spies-sen

spig-tig

spin-huis

spi-on

splif-ten

speelt-je

splif-ter

spoe-ben

spou-be

spook-sel

slacht-bank

slag-boom

sla-ken

slak-ken

slan-gen

sla-pen

slap-heid

sla-vin

slee-pen

slech-ten

slemp-maal

sleu-tel

slit-ken

slim-mer

slim-ger

slip-pen

slob-be

sloft-ken

sloo-ten

sloz-pen

slui-ken

sluis-jez

slu-pen

smaad-heid

smaal-dicht

sma-den

smag-ten

smaa-ken

smar-ten

smee-ben

smeek-schzift

smeer-wiik

smel-ten

smoo-ken
smooz-pan
smul-en
smu-ten
snar-spel
saau-wen
spot-ten
spou-wen
spzaak-konst
spzei-den
spzen-gen
spzenk-buur
spzeuk-je
spzin-gen
spu-wen
spu-ker
spuz-kag
staart-riem
staat-sie
stad-huis
stal-knegt
stam-pen
stand-plaatz
sta-pel
stap-pen
star-ren
sta-ben
steek-spel
steen-kuip
steil-te
stel-ten
stem-mig
sterf-dag
sterk-te
stui-ten

stui-ten
stief-zoon
stier-booze
stik-sel
stil-heid
stin-ken
stipt-heid
stoel-gang
stok-ken
stom-pen
ston-ben
stoof-pan
stoot-kant
stop-pen
stozm-bok
stoz-men
stout-heid
stroo-men
stroo-pen
stuk-je
stuis-meel
stul-pen
stuurg-heid
stu-wen
stuf-sel
sui-ker
sul-pher
sus-sen.
C
Caaiheid
taal-konst
taart-je
tab-baar
ta-sel
tach-tig
tali-je

tal-men
tam-heid
tan-ben
tap-pen
tar-hot
tas-sen
teef-je
teel-land
teer-ling
tes-seng
tel-geu
tem-veest
ten-ger
ter-gen
tig-chel
tien-man
til-baar
tab-be
toe-gang
tog-tig
tol-len
rom-be
tong-bozm
toog-je
toon-hen
toon-bank
toozg-je
to-paag
top-je
tozg-sen
tou-wen
traag-lijk
trap-gang
tre-ben
tref-sen
treg-ter

trek-beest
treur-dicht
troef-sen
trom-mel
troo-sten
trog-beest
trou-wen
tucht-huis
tuig-huis
tuin-deur
tuisch-spel
tul-band
tug-schen
twaalf-be
twee-bak
twyf-sel
twin-tig
twis-tig
ty-ding.

D
Daan-bel
baar-baar
baat-je
ba-der
ba-gen
bak-ken
bal-bzug
valsch-heid
van-gen
var-ken
vat-ten
be-der
bee-dief
beel-maal
beer-man
beg-ten

bet-ling
 velt-góð
 vel-ten
 ven-del
 ver-acht
 ver-band
 ver-delgd
 ver-eischt
 ver-frischt
 ver-gramb
 ver-heugd
 ver-jaagd
 ver-klaart
 ver-langd
 ver-minkt
 ver-nieutw
 ver-plaatst
 ver-quist
 ver-roeft
 ver-schzst
 ver-traagd
 ver-valfcht
 ver-woznd
 ver-zoent
 vef-te
 vet-heid
 veu-len
 ve-zei
 vier-bag
 vij-len
 vin-den
 vifch-bag
 vit-ten
 vlaa-gen
 vlag-gen
 vlat-te

vlam-men
 vlag-baard
 vleeſch-fop
 vlee-gel
 vlei-jen
 vlier-ken
 vlie-gen
 vleiſe-je
 vlij-tig
 vloek-je
 vlot-hout
 vlug-heid
 vóð-den
 voer-den
 voer-man
 voer-pad
 vog-tig
 vol-doent
 vol-eind
 vol-geng
 vol-heid
 vol-jaard
 volk-rijt
 vol-maakt
 vol-op
 vol-rooid
 volk-je
 voog-by
 vooz-beelb
 vooz-bagt
 vooz-gaan
 vooz-hair
 vooz-jaar
 vooz-maal
 vooz-naam
 vooz-pint

vooz-raad
 vooz-ſchang
 vooz-wind
 voozt-gang
 voozt-tocht
 vooz-val
 vooz-werp
 vooz-zaal
 vóz-berg
 vózk-je
 vózſten
 vou-wen
 vza-gen
 vragt-ſchip
 vreed-zaam
 vzeug-de
 vwind-ſchap
 vzoed-vzouw
 vzo-lijft
 vzouw-lijft
 vzug-ten
 vult-heid
 vul-len
 vuur-baak
 vy-and
 vug-boom
 vyl-ſel
 vy-ver.
 U
 U-jen
 uit-dben
 uit-gang
 uit-komst
 uit-landſch
 uit-ſchót
 uit-togt

uit-baard
 uit-waart
 uit-zet
 uar-glaſ
 uut-werft.
 W
 waag-hals
 waai-jen
 waa-len
 waar-dig
 waas-fem
 wa-gen
 wag-ter
 wa-ken
 waf-ker
 wal-len
 wan-baak
 wan-del
 war-men
 waſch-kaars
 wat-ten
 weeb-be
 weeb-de
 weeg-ſchaal
 wee-reldſch
 of lieber
 wae-reldſch
 weeg-huiſ
 werk-baak
 wer-pen
 weſ-pe
 wet-tig
 wie-den
 wie-rooft
 wig-tig
 wild-bzaab
 wind-

wind-en
 win-ter
 wij-pen
 wijch-boek
 wit-heid
 woer-de
 woest-heid
 wolfs-melk
 wól-ken
 wou-der
 wo2-gen
 wzaa-ke
 wzat-je
 woerd-aard
 wzin-gen
 wók-ken
 wzon-gel
 wijf-baar
 wij-der
 wijk-plaats
 wijk-je
 wyn-berg
 wyl-heid.
 Z
 Zaad-bal

zaag-malen
 zaai-je
 zaad-je
 za-del
 zaft-heid
 za-gen
 zaik-je
 zalf-bug
 zand-bak
 zang-maat
 zat-heid
 ze-den
 zee-bloem
 zee-pen
 ze-gen
 zegg-woord
 zeil-baar
 ze-ker
 zel-den
 zend-brief
 ze-nuw
 zeg-tien
 zie-den
 ziel-toog
 ziert-je

zij-ten
 zicht-baar
 zin-gen
 zin-ken
 zin-spreek
 zit-plaats
 zoer-ken
 zol-der
 zo-mer
 zon-dag
 zoo-de
 zoont-je
 zout-heid
 zug-ten
 zui-len
 zui-pen
 zund-bloed
 zug-ter
 zwaai-je
 zwaar-lijk
 zwak-heid
 zwa-luw
 zwan-ger
 zwart-heid
 zweem-fel

zweep-tól
 zwee-ten
 zwel-gen
 zwem-men
 zwen-ken
 zwee-ren
 zweer-bet
 zwet-sen
 zwe-ben
 zwie-ten
 zwig-ten
 zwik-ken
 zwit-ser
 zwoe-gen
 zwij-gen
 zwij-ken
 zwij-men
 zu-de
 zu-b-weg
 zu-p-oog.
 Ende der
 woorden
 van twee
 Letter-gre-
 pen.

Woorden van drie Letter-grepen volgens het A, B, C.

A
 Aan-baf-fen
 aan-een-boen
 aan-fók-ken
 aan-gaan-be
 aan-han-gen

aan-ja-gen
 aan-kan-ten
 aan-lag-chen
 aan-mer-ken
 aan-naai-je
 aan-plak-ken

aan-quer-ken
 aan-ran-den
 aan-schou-wen
 aan-tag-ten
 aan-baar-den
 aan-wij-zen

aan-

aad-zit-ten
 aard-ap-pel
 aard-ba-ven
 aardg-on-gel
 aardg-her-tog
 ad-ber-baan
 acht-baar-heit
 ad-derg-tong
 a-de-men
 aem-boz-stig
 af-beel-ding
 af-dee-len
 af-ri-schen
 af-gie-ten
 af-hak-ken
 af-ja-gen
 af-kap-pen
 af-lan-gen
 af-maat-jen
 af-ne-men
 af-pa-len
 af-ra-ben
 af-scham-pen
 af-tre-ben
 af-val-len
 af-wag-schen
 af-zen-ben
 ag-ten-deel
 ag-ter-gaan
 ag-ter-ste
 agt-hon-derd
 a-hoorn-boom
 ak-ker-hout
 a-la-bast
 al-be-dil
 al-ge-meen

an-der-maak
 ap-pel-hoorn
 a-ra-bisch
 ar-beid-zaam
 arm-cie-raad
 a-bond-maal
 a-zun-bat
 a-zuur-af.

B

Baat-zoe-ker
 baard-scheer-der
 bad-be-laar
 bad-hou-der
 ba-ke-ren
 bal-la-ten
 bang-ma-ken
 barm-her-tig
 bar-ne-tel
 ba-ta-vier
 ba-zui-nen
 be-ar-beid
 be-bol-werk
 be-baard-heit
 bed-ka-mer
 beeld-hou-wer
 been-cie-raad
 be-er-ben
 beest-ach-tig
 be-gaaf-heit
 be-geft-ken
 be-hulp-zaam
 be-ke-belb
 be-lag-chen
 be-lem-merd
 bel-ha-mel
 be-man-nen

be-naai-jen
 be-oo-gen
 be-pein-zen
 be-guaam-heit
 be-rei-ken
 be-roe-men
 ber-stin-ge
 be-scha-ven
 be-schul-digt
 be-ses-sen
 be-sla-pen
 be-smet-ten
 be-sny-ben
 be-spie-ben
 be-ste-ben
 be-twig-ten
 be-baar-baar
 beu-ke-laar
 beurg-sny-ber
 be-waar-plaats
 be-zaai-jen
 bid-ben-de
 biegt-ba-der
 biër-kei-der
 bil-lijst-heit
 bit-ter-heit
 blaag-py-pen
 blaauw-oo-gig
 bla-ken-de
 blee-ker-g-hond
 blind-hok-ken
 bloed-a-der
 bloei-jen-de
 bloem-pot-jen
 b6-bemij-je
 boek-druk-ker

boe-leer-der
 bok-hai-rig
 bol-le-peef
 bond-ge-noot
 hood-schap-pen
 hoog-schut-ter
 boom-snoet-jen
 hoog-aar-dig
 boots-ge-zel
 bo2-deel-b2ok
 bo2-duur-sel
 bo2-re-len
 bo2st-har-nag
 bosch-go-ben
 bo-ter-melk
 bo:-e-lier
 bo-ben-wigt
 hout-mee-ster
 b2aad-ha-ring
 b2aam-strui-ken
 b2and-ein-mer
 b2ag-pen-ning
 b2eed-b22-stig
 b2eed-boe-rig
 b2e-hin-ge
 b2en-geu-de
 b2euk-spaa-nen
 b2oe-der-moo2b
 b2on-see-sten
 b2ood-bak-ken
 b2ou-we-ry
 buig-zaam-heid
 buk-ken-de
 bus-schie-ter
 buurt-mee-ster
 by-schap-ben.

C
 Ce-belt-je
 ce-der-boom
 ch2i-ste-lyk
 ch2i-sten-dom
 ch2i-ste-nen
 chro-ny-ken
 cie-raad-jen
 cier-lyk-heid
 ci-troen-boom
 ci-troen-taart
 cuf-se raar
 cuf-ser-konst
 cij-p2e2-boom.

D
 Daad-baar-dig
 daar-om-trent
 da-del-boom
 dag-hoe-ken
 dam-b22-schijf
 dank-baar-heid
 dan-per-heid
 dar-tel-heid
 dag-se-vel
 deel-ach-tig
 def-tig-heid
 dein-zin-ge
 de2-man-tel
 del-bin-ge
 den-ken-de
 der-hal-ben
 deug-de-lyk
 deur-waar-der
 di-a-mant
 diets-ma-ken
 doch-tert-je

dom-me-kragt
 don-der-slag
 dood-gra-ben
 doof-ach-tig
 dooz-blin-ken
 doozn-ach-tig
 dooz-schynen
 dooz-trapt-heid
 d2aag-ze-tel
 d2aai-jin-ge
 d2aa-ken-kop
 d2ang-re-den
 d2ank-of-ser
 d2ei-ge-ment
 d2ek-bar-ken
 d2ie-pub-bel
 d2if-tig-heid
 d2ink-be-ker
 d2on-ken-schap
 d2oog-schee-ren
 d2oom-ach-tig
 d2ou-pe-len
 d2ui-ben-per2
 d2uk-ke-ry
 duy-de-lyk
 dum-hai-rig
 dug-baa-nig
 duut-zaam-heid
 dwa-len-de
 dwars-hal-ken
 dwi-ge-land.

E
 E2-ben-hout
 recht-b2e-ker
 e-del-heid
 eed-zweer-ber

een-bzachtig
 een-do-gig
 een-paa-rig
 eeng-ge-zind
 een-zaam-heid
 eer-amp-ten
 eer-gie-rig
 ee-teng-bak
 eet-zaalt-je
 eeu-wig-heid
 ef-sen-heid
 eg-gin-ge
 e-gyp-ten
 e-glan-tier
 ei-ge-naar
 ei-ken-boom
 ei-lan-bergs
 ei-schin-ge
 e-le-fant
 el-le-boog
 el-pen-been
 en-gel-sche
 en-ter-hyl
 er-bar-men
 erf-se-lijst
 er-ger-nis
 er-ken-nen
 er-st-haf-tig
 ertg-groe-be
 er-ba-ren
 eu-bel-daad
 ex-ter-oog
 e-zelt-je.

f
 faam-schen-ber
 fa-belt-je

fak-kielt-je
 feest-da-gen
 fiel-te-stuk
 flaau-we-lijst
 fles-ma-ker
 fluk-flooi-jer
 fluim-achtig
 fluit-speel-der
 fol-ter-bank
 fon-tein-bak
 for-mu-lier
 for-tres-sen
 from-me-len
 frui-ta-gie
 fur-nuis-je
 fut-se-len
 fy-me-len.

Gaar-bza-ben
 ga-de-slaan
 gaf-selt-je
 gal-ap-pel
 ga-ley-boogb
 gal-joen-schip
 gan-get-je
 gar-stig-heid
 gast-huis-je
 ge-a-bemb
 ge-ak-kerd
 ge-al-semb
 ge-an-geld
 ge-baar-ben
 ge-boz-buurd
 ge-dwee-heid
 ge-ein-digd
 geel-achtig

ge-gees-seld
 ge-gra-beerd
 ge-han-deld
 ge-jam-mer
 gei-ten-bloed
 gek-ker-ny
 ge-lar-beerd
 geld-bae-te
 ge-lee-raard
 ge-maakt-heid
 ge-muil-band
 ge-nerf-konst
 ge-of-serd
 ge-py-nigd
 ge-raam-te
 ge-scheurd-heid
 ge-sle-pen
 ge-sneu-beld
 ge-tem-perd
 ge-vaar-lijst
 ge-waar-beerd
 ge-zandschap
 ge-zwind-schap
 gie-rig-heid
 glad-ma-ker
 glas-bla-zen
 glib-be-ren
 glin-ste-ren
 go-che-laar
 god-be-lyst
 goed-aar-dig
 goz-belt-je
 goud-gul-ben
 graf-naal-de
 gras-but-uen
 gra-vin-ne

gren-

gren-bel-boom
grif-fi-oen
grim-lag-chen
groe-jen-de
gran-de-ling
groot-voz-stig
grou-we-len
gru-we-len
gui-che-laar
gul-zig-heid
gun-stig-lijk
gu-ze-laar.

Haag-ap-pel
haa-stig-heid
hag-che-lijk
hair-naal-de
hak-ke-laar
halg-cie-raad
ham-met-je
hand-ha-ven
hard-nek-lik
ha-ring-buis
har-nag-danf
heb-ach-tig
heer-schin-ge
hef-tig-heid
hei-den-dom
heil-wen-schen
he-kel-dicht
hel-baar-dier
he-me-ling
hen-ge-laar
heng-ste-زون
her-berg-zaam
he-velt-je

heu-ge-nis
hin-de-ren
hit-tig-lijk
hóh-ke-len
hoe-da-nig
hoeks-ge-wonst
hóf-die-naar
hók-ke-ling
hól-ig-heid
ham-me-len
handg-da-gen
ho-nig-daub
hoofd-scheel-pan
hoop-bo-ter
hoorn-bla-zer
hózt-win-den
ho-be-nter
hou-din-ge
hui-che-len
huis-ge-zin
hui-be-ren
hulp-mid-del
hun-ke-ren
hup-pe-len
huur-ka-mer
hu-we-lijk.

In-beel-den
in-vooz-ling
in-dzaai-jen
in-et-sen
in-ee-ten
in-flan-sen
in-gaan-de
in-ge-vaard
in-ge-ent

in-ge-haath
in-ge-jaagt
in-ge-kogt
in-ge-lapt
in-ge-mengt
in-ge-naaht
in-ge-ooft
in-ge-plant
in-ge-roid
in-ge-sleept
in-ge-toomt
in-ge-ven
in-ge-wyd
in-ge-zaadt
in-gie-ten
in-gly-den
in-gra-ven
in-groei-jen
in-ha-len
in-ja-gen
in-klimmen
in-lan-disch
in-men-gen
in-ner-lijk
in-ooft-ten
in-pak-ken
in-ról-len
in-schen-ken
in-sla-pen
in-span-nen
in-trek-ken
in-val-len
in-war-ren
in-zul-ten.

Jaar-ge-ty

jaar-

aar-tan-ben
 am-me-ren
 an-hin-ge
 jeug-dig-lijk
 joo-den-land
 jók-dza-ger
 jon-ge-ling
 juk-hin-ge
 ju-we-lier.

h.

taal-hoof-dig
 haam-ach-tig
 haars-ma-ker
 haas-ho-per
 ha-be-leu
 hak-hielt-je
 kalk-bzan-der
 ha-me-nier
 han-beel-maal
 har-bon-kei
 hat-oo-gen
 hef-fin-ge
 hei-zer-lijk
 kel-de-ren
 ken-ne-lijk
 herk-dia-naar
 he-tent-je
 heu-ken-meis
 heur-ben-de
 hiek-bozsch-je
 hil-im-ge
 hin-der-loof
 hit-te-len
 hlaag-schzif-ten
 hlab-pa-pier
 hla-ber-blad

klau-te-ren
 klee-ke-zen
 klein-ach-ten
 klein-re-ben
 klet-sin-ge
 klier-ge-zwel
 klo-ke-lijk
 klók-gie-ten
 kloo-ster-boogd
 klóp-pin-ge
 klugt-ma-ker
 knap-han-dig
 knip-schaart-je
 knóz-re-been
 koel-kei-der
 kóf-fertje
 kom-kom-mer
 hond-schap-pen
 ho-nin-gen
 hop-pe-laar
 ho-ren-aic
 hóz-reit-je
 hóg-te-lijk
 hou-se-band
 kraf-be-len
 krag-te-loof
 krank-zin-nig
 kreu-pel-bosch
 kringg-wg-ze
 kri-oe-len
 krom-bog-tig
 kran-ke-len
 krui-be-nier
 kruis-ge-zant
 krijgg-ba-nier
 kug-sent-je

kust-scherp-jeß.

h.

Laaf-se-nig
 laat-keh-ken
 laauw-ach-tig
 lach-rim-pel
 lam-met-je
 land-hou-wer
 lang-duu-rig
 lap-pin-ge
 last-dza-ger
 la-ben-dei
 lauw-riez-bosch
 le-be-kant
 leep-oo-gig
 leer-jaa-ren
 leeuw-in-ne
 le-ger-plaatg
 lei-din-ge
 lek-ken-de
 len-te-maand
 leg-se-naar
 let-ter-greep
 leu-ge-naar
 lig-chaa-men
 ligt-baar-dig
 lin-de-boom
 lo-che-nen
 lóv-der-lijk
 lóf-se-lijk
 lók-dui-ben
 loof-hut-ten
 loon-trek-ken
 loop-graa-ben
 lóg-bol-lig
 lóg-bzief-jeß

lou.

loo-te-ren
 lub-bin-ge
 luid-rig-tig
 lui-ste-raar
 luyt-pri-keel
 lyd-zaam-heid
 lyf-tra-want
 lyk-ach-bug
 lym-ach-tig
 ly-big-heid.

Ma

Maai-jin-ge
 maan-be-lijkt
 maat-ge-zang
 ma-get-heid
 ma-gi-straat
 man-te-loos
 ma-je-streit
 ma-ke-laar
 mal-lig-heid
 man-ge-len
 man-haf-tig
 ma-nie-ren
 mar-te-laar
 ma-tig-heid
 ma-zelt-jes
 med-ge-zel
 meel-bui-del
 mee-ren-deef
 mein-ee-dig
 melk-em-mer
 men-tin-ge
 men-sche-lijkt
 met-ke-lijkt
 met-selen
 mid-dag-lijn

milt-ziek-te
 min-naa-reg
 mis-be-druf
 mitg-gaderg
 mod-de-rig
 moede-loos
 moe-je-lijkt
 mo-gen-heid
 mo-le-naar
 molm-ach-tig
 mol-fe-man
 mom-pe-len
 mond-ge-spreek
 moord-baa-dig
 moe-ren-land
 moz-gen-star
 mos-sel-man
 muil-ban-den
 mui-ze-nest
 munt-mee-sterg
 mus-kaat-noot
 mus-quet-tier
 muur-an-ker
 myn-del-ber
 ing-me-ren.

Na

na-aa-pen
 naat-man-be
 naaht-ge-noot
 naar-stig-heid
 naaht-keu-rig
 na-by-heid
 na-boat-sen
 na-buuc-schap
 na-gel-bloem
 nag-te-gaaf

na-og-sten
 nar-ren-werk
 na-spen-ten
 ne-gen-de
 nei-gin-ge
 nieg-poe-der
 nood-druftig
 noo-de-wind
 noo-te-schelp
 nut-te-lijkt
 nut-tigen
 nu-dig-heid.

Oef-se-naar
 oe-ster-put
 of-se-raar
 oo-je-baar
 ok-ker-noot
 o-ly-fant
 om-ar-men
 om-ge-goed
 om-gra-ven
 om-hel-zen
 om-me-gang
 om-zwer-ven
 on-aar-dig
 on-be-angst
 on-be-boudt
 on-be-dacht
 on-be-schaamd
 on-be-wust
 on-bil-lijkt
 on-cier-lijkt
 on-bank-baar
 on-ber-broek
 on-beu-gend

on-

on-e-bel
 on-seil-baar
 on-ge-gespt
 on-ge-wzigt
 on-ge-dicht
 on-hand-zaam
 on-huifsch-heid
 on-quers-baar
 on-schul-dig
 ont-aarb-helt
 ont-bie-den
 ont-bek-ken
 ont-maag-den
 ont-bein-zen
 ont-zak-ken
 on-ver-baast
 on-ver-schrik
 on-vg-tig
 on-voeg-baar
 on-vol-daan
 on-waar-heid
 oost-zol-der
 oog-af-pel
 oog-baar-helt
 oog-lög-schip
 oö-ften-wind
 oot-moe-dig
 op-beu-ten
 op-ge-vouwd
 op-gie-ten
 op-goot-jen
 op-hes-fen
 op-ja-gen
 op-per-heer
 op-quee-ken
 op-scher-pen

op-tes-ken
 op-zui-pen
 op-zwoel-gen
 o-ra-kei
 oö-sen-huif
 o-ber-baad
 o-ber-togt
 o-ber-bloed
 o-ber-welsh
 o-ber-zeesch
 ou-der-dom
 oud-he-den
 oud-vadersg.

Paal-met-ster
 paar-be-boon
 paar-le-snoer
 pacht-hoe-be
 pak-bza-ger
 palm-zon-dag
 pand-pen-ning
 pa-pie-ren
 pa-ra-dys
 pas-quil-len
 pas-saat-wind
 pein-zin-ge
 pel-li-kaan
 pen-nie-mes
 pe-pe-ren
 per-sin-ge
 pest-koo-len
 phi-lo-sooph
 pi-laart-je
 pil-le-gist
 pim-pel-meeg
 pink-ste-ren

pig-bed-be
 plaat-sing-der
 pla-nee-ten
 plag-re-gen
 plat-neus-je
 pleg-tig-heid
 plett-ge-ding
 pleng-öf-fer
 ploeg-p-zer
 plom-pe-lijk
 plon-be-ten
 plot-se-lijk
 pluim-a-kuin
 pluk-hai-ren
 plun-de-ren
 pöb-de-baad
 po-ë-zy
 po-ly-sten
 pöst-ba-be
 pöt-scherf-je
 pzaal-dich-ten
 pze-bi-kaat
 pzeu-te-len
 pzie-ster-ampt
 pzik-ke-ling
 pzin-ces-se
 pzoef-beunt-je
 pzon-kerf-je
 pzo-per-held
 pzug-se-lijk
 puil-oo-gig
 punt-dich-ter
 put-per-roob
 put-wa-ter
 pyu-ban-ken

Quab-gar-big
 quak-he-len
 qua-lyk-heid
 que-ap-pel
 quel-lin-ge
 quik-staar-ten
 quink-fla-zen
 quint-ap-pel
 quig-tig-lyk
 quy-nen-de
 quyt-ma-ken.

Raad-ge-ben
 raaf-hal-len
 rab-be-len
 ra-bza-ken
 rad-spar-re
 ramp-za-lig
 rap-lyg-heid
 ra-bót-ten
 ra-zer-neg
 ra-zy-nen
 reb-din-ge
 re-he-nen
 rei-ne-lyk
 rhee-bok-je
 reuk-ma-ker
 rib-bet-je
 rid-ber-lyk
 rim-pe-len
 rin-ner-je
 rit-sig-heid
 ri-bier-paard
 rog-chelaar
 roel-ban-ken

room-gie-rig
 róf-ft-aan
 róg-geu-bzaad
 róh-wain-den
 ról-len-de
 ro-mei-nen
 rond-ach-tig
 roof-ach-tig
 roof-gie-rig
 rood-ber-wig
 roog-wa-ter
 rót-ge-zel
 routa-ge-huil
 rug-ge-len
 rui-schin-ge
 rust-da-ger
 ru-we-lyk
 ry-he-lyk.

Sab-bath-bag
 sa-cra-ment
 saf-scaan-geel
 sa-men-komst
 schaap-har-ber
 scha-dulwt-je
 scham-per-heid
 schar-la-ken
 schat-tin-ge
 scheeps-be-stier
 scher-bek-ken
 scheid-muu-ren
 scherm-kun-de
 schit-te-ren
 schiet-ge-weer
 schik-go-din
 schof-feer-der

schoo?-steen-gelt
 schouw-spe-len
 schzaag-beel-den
 s-hzpf-mee-ster
 schuif-se-laar
 sel-de-ry
 sid-be-ren
 slaap-bzon-ken
 slag-ó?-den
 slan-get-je
 sla-ben-markt
 sleep-bza-ger
 slijk-be-ren
 sló?-big-heid
 slui-me-ren
 smaad-woo?-den
 smeer-achtig
 smoo?-bzou-ken
 smul-lin-gen
 snay-haa-nen
 snip-pe-ling
 spaan-de-ren
 spiegl-wer-per
 spits-bin-nig
 spót-achtig
 spzing-haa-nen
 spu-win-ge
 staart-ster-re
 staat-zug-tig
 stad-hou-der
 stal-mee-ster
 star-oo-gen
 ste-be-ling
 steen-kui-len
 steil-oo-rig
 stem-pe-len

sterf-

sterf-lyk-heid
 steu-nen-be
 stier-man-schap
 stip-te-lyk
 stoof-pan-nen
 stop-pe-len
 stórn-hoed-je
 stórt-re-gen
 stou-te-lyk
 straat-deunt-je
 strant-go-den
 strem-min-ge
 stren-ge-lyk
 strik-re-den
 strooi-jin-ge
 stroo-bo-ter
 struik-ro-ber
 stryd-baar-heid
 sui-ke-ren
 sui-ze-len
 suf-fen-be
 sult-ke-len,

Ⓒ
 taal-kun-de
 taart-bak-ker
 tab-baart-je
 ta-sel-bozd
 ta-fe-reel
 tach-tich-ste
 tak-ke-bog
 tal-ryk-heid
 ta-me-lyk
 tan-de-loog
 tap-pin-ge
 tag-te-lyk
 te-gen-spzaak

tel-lin-ge
 tempelt-je
 ter-pen-tyn
 te-sta-ment
 the-sau-rier
 tien-dub-bel
 tim-me-ren
 tob-pet-je
 toe-be-reid
 toe-jui-chen
 toet-zu-ge
 toe-wen-schen
 tóg-tig-heid
 tól-le-naar
 ton-net-je
 to-neel-stuk
 toozts-dza-ger
 to-ver-konst
 tóy-pe-mast
 toulu-dzaai-jer
 trac-te-ment
 tra-a-nen-bogt
 tra-wan-ten
 tref-se-lyk
 treur-dicht-je
 tri-umph-poozt
 troe-tel-kind
 trom-pet-ten
 troost-dzie-ben
 trog-hoe-ben
 trouw-loog-heid
 tucht-mee-ster
 tui-sche-ren
 twee-jaa-rig
 rwin-tig-maal
 twist-re-den

twyf-se-laar.
 Ⓓ
 Daan-belt-je
 baar-dig-lyk
 ba-der-land
 bad-sig-heid
 bal-ke-nier
 bast-ge-steld
 bat-tin-ge
 be-der-bog
 veel-ber-wig
 bei-lig-heid
 veld-cy-pres
 ver-an-derd
 ver-hag-terd
 ver-cie-ren
 ver-der-ben
 ver-ef-senb
 vers-dooz-je
 ver-slaau-wen
 ver-gui-zen
 ver-jaa-ren
 ver-keer-bozd
 ver-guis-ten
 ver-scheu-ren
 ver-wapd-schap
 ver-zil-verb
 bes-ting-houwa
 bet-ach-tig
 bis-schers-bark
 blek-pa-pier
 blam-met-je
 blas-kam-mer
 bleesch-hou-wer
 vlieu-ge-len
 vlieg-span-sel
 vloeb-

bloed-ma-ter
 blóg-ha-ber
 bloop-ach-tig
 boed-ste-raar
 vol-bou-wer
 vond-wa-ter
 voog-bes-se
 vooz-hoop-ster
 vooz-schyn-ben
 vooz-stan-ber
 voozt-ge-bragt
 voozt-ge-strooit
 voozt-groei-jen
 voozt-plan-ten
 vóz-de-ring
 vóz-ste-lyk
 vragt-wa-gen
 vreed-zaam-heid
 vzeug-de-bag
 vze-zin-ge
 vzoed-ma-ken
 vzo-lyk-heid
 vzuur-we-lyk
 vzugt-baar-heid
 vuuk-nis-hoop
 vunn-zig-heid
 vuur-wa-gen.

U

Mit-ban-nen
 uit-baz-sten
 uit-bót-ten
 uit-but-len
 uit-dam-pen
 uit-bu-wen
 uit-ter-lyk
 uit-et-sen

uit-ge-schept
 uit-ge-teerd
 uit-ge-breed
 uit-ge-werkt
 uit-gie-ten
 uit-gooi-jen
 uit-hou-wen
 uit-jou-wen
 uit-ham-men
 uit-lag-chen
 uit-mel-ken
 uit-ne-men
 uit-put-ten
 uit-quy-nen
 uit-red-den
 uit-schud-den
 uit-span-nen
 uit-tap-pen
 uit-vaag-sel
 uit-wan-nen
 uit-zen-den
 uit-zwen-ken
 uur-wy-zer.

W

Waag-mee-ster
 waai-jin-ge
 waar-beer-baar
 wa-gen-burg
 wagt-hou-der
 wal-gen-de
 wan-bel-dreef
 wan-kel-baar
 wa-pen-bang
 wa-ren-de
 war-kóp-pig
 wasch-beel-den

wa-ter-bak
 wa-ter-mynph
 wa-ter-slang
 wed-din-ge
 we-der-gaan
 wed-loop-baan
 we-du-we
 weer-bzui-loft
 wen-schen-de
 werp-ge-weer
 wes-hal-ben
 wet-bze-ker
 we-zend-lyk
 wig-che-len
 wil-ber-nis
 win-ge-west
 win-ter-maand
 wip-pin-ge
 wis-se-laar
 wit-te-bzood
 woe-ke-raar
 wal-bin-ne
 won-ber-baar
 wóz-ste-laar
 woud-e-zel
 wze-ken-de
 wzie-gin-ge
 wzoegen-de
 wpt-be-roemd
 wynn-a-zyn
 wynn-stok-plant.

Z

Zaad-ak-ker
 zaag-ma-len
 zaai-jin-ge
 za-bel-paard

zacht-

zacht-moe-dig
 za-lig-heid
 zal-bin-ge
 zand-groe-be
 zang-mee-ster
 zee-al-lem
 zee-baa-ren
 zee-eg-te
 zee-ge-lid-ig
 zee-lui-den
 zee-mon-ster
 zee-oe-ber
 zee-ach-tig
 zee-sol-haat
 zee-vaart-konst

ze-der-konst
 ze-ge'-ring
 zeld-zaam-heid
 zend-brief-je
 ze-nu-wen
 zeg-hoe-hig
 ziel-mis-se
 zil-ber-ing
 zin-be-lijk
 zin-twis-ten
 zoen-of-ser
 zol-be-ren
 zo-mer-huis
 zon-daa-reg
 zon-ne-beeld

zoog-vaar-ken
 zot-ge-lijk
 zout-vaart-je
 zuid-weg-ten
 zuil-ge-houwt
 zuur-dee-lem
 zwaard-be-ger
 zwan-ger-heid
 zwart-ach-tig
 zweet-a-ber
 zweet-drop-pel
 zweet-sin-ge
 zwijn-be-len
 zwijn-e-gel.

Woorden van vier Letter-greepen.

Wal-be-zien
 wal-moe-ze-nier
 aan-be-ste-don
 aan-bid-be-lijk
 aan-dach-te-lijk
 aan-ee-n-han-gen
 aan-ge-bou-den
 aan-ge-bron-gen
 aan-ge-gre-pen
 aan-ge-lyan-gen
 aan-ge-kon-digt
 aan-ge-le-gen
 aan-ge-moe-digt
 aan-gren-zen-be
 aan-hang-felt-je
 aan-ke-bende
 aan-kan-dinge

aan-mer-kin-ge
 aan-no-pin-ge
 aan-prik-ke-len
 aan-quee-ke-ru
 aan-rók-ke-nen
 aan-schyn-bin-ge
 aan-te-ke-naar
 aan-be-schyn-bing
 a-ca-dé-mie
 ad-mi-taal-schap
 aem-boz-stig-heid
 af-bid-bin-ge
 af-dyn-bin-ge
 af-ee-tin-ge
 af-ge-bru-ken
 af-ge-mat-heid
 af-ge-vaar-digt
 af-gras-se-lijk

af-gun-stig-lijk
 af-lof-sin-ge
 af-schil-be-ren
 af-trou-te-ken
 af-voe-rtu-ge
 af-wyn-kin-ge
 ag-ter-klap-per
 ag-ter-noem-maal
 ag-ter-straat-je
 agt-hon-derd-ste
 al-be-dil-ler
 al-ge-meen-heid
 al-macht-tyg-heid
 an-ber-half-maal
 a-pg-the-ker
 arg-lyg-tyg-heid
 a-kond-ster-re
 a-zuur-ber-lyg-
 haat

B

baat-zug-tig-heit
 bab-be-laar-ster
 bal-da-dig-heit
 ban-quet-bak-ker
 barm-her-tig-hz
 be-hof-wer-ken
 heb-be-bul-sel
 be-dek-kin-ge
 be-den-ke-lijk
 be-derf-fe-lijk
 be-die-nin-ge
 be-dil-lin-ge
 be-ê-di-gen
 beeld-hou-we-rep
 be-êr-kin-ge
 be-geer-lijk-heit
 be-ha-gen-de
 be-jam-me-ren
 be-let-se-len
 be-man-te-len
 be-roz-la-gen
 be-pei-ste-ren
 be-gvaam-lu-ker
 be-reid-wil-tig
 be-scha-bu-wen
 be-suy-de-nis
 be-ta-me-lijk
 be-bal-lijg-heit
 be-weg-re-den
 be-win-pe-len
 be-za-digd-heit
 be-zuy-kin-ge
 bin-nen-bzen-gen
 blan-ke-t-sel-doos
 blind-ach-tig-heit

bloet-ge-tul-ge
 bloem-go-din-ne
 boek-dzult-ke-rep
 boe-zem-bzin-den
 bok-ge-starn-te
 bôl-werk-ma-ker
 boom-snoei-jin-ge
 bôst-klôp-pm-ge
 bo-ben-dzem-pel
 bouw-mee-ster-
 schap
 bzil-le-ma-ker
 bui-ten-lan-der
 bul-de-ren-de
 bur-ger-mee-ster
 by-een-bzen-gen
 by-krui-pm-ge
 by-son-der-heit

E

E-ber-hoo-men
 chooz-lie-be-ren
 chris-te-lijk-heit
 ciet-lijk-he-den
 ci-ther-spe-len
 ci-troen-hoo-men
 ci-troen-ber-wig
 cla-ver-ruin-baal

D

Daar-be-ne-ben
 daar-en-bo-ben
 da-be-lijk-heit
 dag-re-gist-ter
 dank-zey-gin-ge
 deel-ach-tig-heit
 de-moe-dig-heit
 den-uen-ap-pel

deur-be-waar-der
 di-a-ken-schap
 diep-zin-nig-heit
 dooz-blin-ken-de
 dooz-ge-bal-len
 dooz-hak-kin-ge
 dooz-lei-din-ge
 dooz-men-gin-ge
 dooz-nat-tin-ge
 dooz-re-ge-nen
 dooz-souf-fe-len
 dooz-vog-ti-gen
 dooz-wan-de-len
 dôb-bel-ste-nen
 dom-me-lin-gen
 doost-leg-sin-ge
 dzang-re-de-nen
 dzink-be-kiert-je
 dzui-ber-koz-len
 dub-hel-har-tig
 dui-bel-ban-ner
 dwe-pe-rei-je
 dwinge-lan-den

E

Ech-te-lui-den
 e-del-moe-dig
 een-pa-rig-heit
 eer-gie-rig-heit
 ei-gen-zin-nig
 el-kan-de-ren
 er-ba-rend-heit
 es-sen-hoo-men
 et-ter-bui-len
 e-be-na-ren
 e-ben-za-beel
 eu-bel-da-ben

ex-

er-ter-oo-gen
e-zel-ach-tig.

¶

¶ Fa-bel-ach-tig
fak-kel-dza-ger
fa-ly-bou-wer
fe-bru-a-ry
fiel-te-stuk-ken
flaauw-har-ti-ge
flik-ke-rin-gen
fon-tein-bui-zen
fran-je-ma-ker
fruit-dza-gen-de.

¶

¶ Gaar-bza-de-ten
gaauw-bie-beren
geest-dyn-be-ten
ge-beur-te-nis
ge-bied-zug-tig
ge-booz-te-dag
ge-boost-har-nast
ge-dach-te-nis
ge-denki-schyp-ber
ge-fat-foe-neerd
geh-ker-m-en
ge-loof-waar-dig
ge-luk-za-lig
ge-nees-kun-de
ge-o-pen-baard
ge-rant-foe-neerd
ge-schigt-boek-je
ge-tem-perd-heid
ge-bie-ren-beeld
ge-wel-de-naar
ge-wig-tig-lijk
ge-za-ment-lijk

gil-de-bzoer-ber
glim-ste-ren-de
god-ge-leerd-heid
god-za-lig-heid
god-wil-lig-heid
goud-geel-ach-tig
gra-beer-bey-tel
grond-leg-gin-ge
gul-har-tig-heid
gun-ste-lin-gen.

¶

¶ Haag-ap-pel-
boom
hag-che-lijk-heid
hals-straf-fe-lijk
hard-ly-dig-heid
heb-be-lijk-heid
heersch-zug-ti-ge
hei-lig-dom-men
hel-ben-daa-ben
he-me-lin-gen
her-sen-ziek-te
her-boz-min-ge
heu-bel-ach-tig
hin-de-rin-gen
hoe-da-ni-ge
hoe-da-nig-heid
hoer-ach-tig-lijk
hoofd-rie-raa-ben
hoog-acht-baar-
heid
ho-baar-dig-heid
hout-hak-kin-ge
huy-pe-len-de
hu-we-ly-ken.

¶

¶ In-ee-tin-ge
in-ge-bla-zen
in-ge-dol-ven
in-ge-gra-ben
in-ge-han-kerd
in-ge-la-ten
in-ge-na-men
in-ge-scha-pen
in-ge-span-nen
in-ge-trok-ken
in-ge-bal-len
in-ge-wil-licht
in-ge-za-meld
in-gie-tin-ge
in-huu-rin-ge
in-ho-me-ling
in-plan-tin-ge
in-rukt-kin-ge
in-schik-kin-ge
in-teu-ge-len
in bou-win-ge
in-wen-dig-lijk
in-za-me-len
in-zou-tin-ge.

¶

¶ Jaar-ge-ty-be
jagt-wa-ran-de
je-gens-wooz-dig
je-ne-ber-boom
jon-ge-ling-schap
jongst-ge-le-ben
of jongst-le-ben
ju-weel-hof-ser
¶
Kaal-hoof-dig-
heid

Haf-fa-wer-ker
 ha-ke-laar-ster
 ha-lan-der-worm
 ha-mer-die-naar
 hamp-beg-rin-ge
 ha-pri-ool-spzong
 ha-stan-je-boom
 hei-ze-rin-ne
 herk-schen-de-ry
 heu-ken-mee-ster
 kin-der-boek-jes
 kin-der-koozts-je
 kit-te-kin-gen
 klaag-ke-de-ren
 klein-ach-tin-ge
 knik-ke-ból-len
 kooz-be-dans-fer
 kóv-dig-ge-den
 kon-ty-tu-rier
 krul-ból-let-je
 kui-je-rin-ge.

Laat-dun-kenb-
 heid
 lan-ter-fan-ten
 leer-gie-rig-heid
 le-de-maa-ten
 lekt-ker-bek-jes
 let-ter-blok-ken
 le-beng-wy-ze
 lief-da-dig-heid
 ligt-ge-lo-dig
 lóv-der-oo-gen
 lóv-ren-dzaai-jer
 los-bol-lic-herd
 lugt-per-sin-ge

lui-ste-ren-de
 lof-straf-se-lijk
 lijk-voor-ag-sche
 lom-ach-tig-heid.
 Maag-sny-din-
 ge
 man-ne-lijk-heid
 mar-te-laa-ren
 ma-trag-ma-ker
 me-de-voz-ger
 meer-ber-jaa-rig
 mein-ee-dig-heid
 mid-dag-zui-den
 mil-da-dig-heid
 min-ne-dich-ten
 mis-baa-rin-ge
 mis-da-di-ger
 mis-han-de-ten
 mis-lui-den-de
 mis-pyp-zin-gen
 mis-re-ke-nen
 mis-stel-kin-gen
 móv-der-plag-sen
 mon-ste-rin-ge
 mug-ge-zif-ter
 muil-e-ze-lin.

Naam-ge-bin-ge
 na-aa-pe-ry
 na-boot-sin-ge
 nacht-sak-ke-ten
 na-ja-gin-ge
 na-ie-be-raar
 na-schif-de-ren
 ne-ber-duit-sche

ne-ber-ge-legt
 ne-ber-ge-ien
 ne-ber-knie-len
 ne-ber-lan-den
 ne-ber-plaf-sen
 ne-ber-sto-ten
 ne-ber-vel-len
 ne-ber-wer-pen
 ne-ber-zin-ken
 ne-gen-hon-derd
 nest-be-de-ren
 noo-te-schel-pen.

Des-sen-schoo-ke
 oe-ster-schel-pen
 of-fer-han-den
 o-ly-kiel-der
 om-bol-wer-ken
 om-ge-blog-ten
 om-goz-den-de
 om-ko-pin-ge
 om-lam-me-ren
 om-ploe-gen-de
 om-zwaag-te-len
 on-af-ge-lóft
 on-darm-her-tig
 on-chel-ste-lijk
 on-der-buk-ken
 on-ef-sen-heid
 on-ge-dees-send
 on-ge-ha-bend
 on-ge-me-ten
 on-ge-naak-baar
 on-ge-oef-send
 on-ge-rijnd-heid
 on-ge-schon-den
 on-

on-ge-ten-geld
 on-ge-zou-ten
 on-god-de-lijk
 on-her-stel-baar
 on-lijd-zaam-heid
 on-men-sche-lijk
 on-na-speur-lijk
 on-par-tu-dig
 on-regt-ma-tig
 on-schijk-ke-lijk
 ont-an-ke-ren
 ont-bijt-ber-trek
 ont-plooi-jingen
 ont-schul-di-gen
 ont-vein-zin-gen
 ont-ze-nu-wen
 on-uit-roei-baar
 on-zigt-baar-lijk
 oost-ber-ke-per
 oog-ge-tui-gen
 ooz-deel-da-gen
 ooz-lógg-ba-nier
 op-dis-schin-ge
 op-ge-draa-gen
 op-ge-hel-berd
 op-ge-óf-ferd
 op-ge-hou-wen
 op-ge-za-beld
 op-mer-kin-ge
 op-pas-fer-t-je
 op-reg-tig-heid
 op-schik-kin-ge
 op-stan-din-ge
 op-werp-se-len
 op-zui-pende
 óz-ben-te-lijk

óg-sen-óf-fer
 o-ber-dyn-ben
 oa-ber-lin-gen
 oud-groot-ba-ber
 oud-groot-moe-ber.
 P
 Pan-ne-koe-ken
 paar-ben-cie-raad
 paarl-ber-ko-per
 pan-tof-se-len
 pa-pel-joentje
 pa-róg-chi-aan
 par-tu-loo-per
 per-so-naad-je
 pe-ter-ce-ly
 plum-be-ri-gen
 po-é-ze-strijd
 po-pu-lier-bosch
 póst-vat-tin-ge
 póst-sar-be-werk
 pzaal-graf-steer-be
 pzie-ste-reg-sen
 pzik-ke-lin-gen
 pri-o-res-sen
 pzo-sy-te-lijk
 pro-vin-ci-aal
 pur-per-ge-waad
 pyl-wer-pin-gen.
 Q
 Quaad-sar-dig-heit.
 Quak-zal-be-ry
 quar-tel-keent-je
 quim-ke-le-ren
 quyt-schel-din-gen. G 4

raad-ge-bin-gen
 raaf-kal-len-de
 ram-me-lin-gen
 ramp-za-lig-heid
 re-de-neer-kouft
 re-gel-ma-tig
 re-gen-star-ren
 re-gi-ments-straf
 rei-ni-gin-gen
 re-ken-ka-mer
 reuk-bal-let-je
 rib-ber-spooreu
 rsm-pel-ach-tig
 rom-me-le-ry
 ron-dag-dra-ger
 roof-gie-rig-heid
 röt-ting-o-ly
 ro-ze-no-bel
 rui-ter-ben-de
 rust-bed-det-je
 rpkz-cie-raa-ben.
 S
 Sa-bel-bel-len
 Sa-cra-men-ten
 saf-fraan-ber-we
 sau-cy-ma-ker
 schat-be-waar-ber
 scheepg-tim-mer-man
 scherp-zin-nig-heit
 schik-go-din-nen
 school-ge-noot-schap
 schut-

schud-de-ból-len
 schuld-ei-sche-res
 slag-of-fe-raar
 sla-pe-loos-heid
 slozp-ei-je-ren
 sluit-re-dent-je
 smer-te-loos-heid
 snaar-speel-tui-
 gen

spijs-ge-reg-ten
 stad-hou-ber-
 schap

star-re-ly-ker
 ste-de-hou-ber
 steek-pen-nin-gen
 stein-pel-plaat-je
 ster-be-lin-gen
 stil-zwy-gen-
 heid

stok-ou-ber-bom
 stout-moe-dig-
 heid

stuf-hal-zig-heyd
 straat-schen-de-rei
 sui-ker-bak-ker
 suk-ke-lin-gen.

Ta-ber-na-ke-
 ta-sel-ge-regt
 tand-trek-kin-ge
 ta-pot-stik-ker
 te-gen-baf-sen
 tel-jooz-lik-ker
 tig-chel-steent-je
 tim-me-rin-gen
 toe-he-trou-wen

toe-êi-ge-nen
 toe-jui-chin-gen
 toe-lui-ste-ren
 toe-stem-men-de
 toe-ber-trou-wen
 toe-wy-zin-gen
 toe-zeg-gin-gen
 to-neek-mee-ster
 to-be-rei-jen

tref-se-lijk-heid
 tram-pet-ma-ker
 trouw-be-lof-ten
 tuin-bed-det-je
 tug-schen-zaai-jen
 twee-drag-tig-lijk
 twee-lingg-zug-
 ters
 twist-re-de-naar
 twyf-sel-ach-tig.

VDaar-dig-ly-ker
 va-der-mooz-ber
 vaer-zen-ma-ker
 var-ken dzy-ver
 va-ten-ma-kers
 vee-hoe-din-ge
 veld-o-ber-sten
 ve-nyn-men-ger
 ver-ból-gen-heid
 ver-ee-rin-gen
 ver-soet-se-len
 ver-haal-schzy-
 ver

ver-jaa-rin-ge
 ver-mól-se-men
 ver-nieu-win-gen

ver-ont-waar-
 digd

ver-quan-se-len
 vier-hon-derd-ste
 vis-schub-bet-je
 voed-ster-hre-ren
 vol-doe-nin-gen
 volk-plan-tin-gen
 von-de-lingg-
 huis

vooz-ooz-ber-ler
 vooz-pie-ke-nierg
 vooz-raad-ke-
 ber

vooz-tref-se-lijk
 voozt-va-rend-
 heid

vooz-uit-lo-pen
 vooz-we-ten-
 schap

vóz-de-rin-gen
 vze-de-ber-bond
 vzeem-be-lin-gen
 vzin-din-net-je
 vzuu-wen-rie-
 raad

vzugt-haar-ly-
 ker

vzy-ge-lei-de
 vuist-beg-tin-ge
 vuur-spu-win-ge.

Wit-a-de-ming
 wit-han-nin-gen
 uit-dam-pin-gen
 uit-ge-hou-wen

uit-

uit-ge-lag-chen
 uit-ge-plon-derb
 uit-ge-schze-ben
 uit-ge-wag-schjen
 uit-gie-tin-ge
 uit-ha-lin-ge
 uit-ja-gin-ge
 wit-mer-ge-len
 uit-plon-de-ren
 uit-re-ke-nen
 uit-schil-de-ren
 uit-trek-ken-de
 uit-bal-len-de
 uit-waag-se-men
 uit-zen-din-ge
 uit-zwel-lin-ge

W

Waar-ach-rig-heid

waar-dee-ri-ge
 wa-sel-p-zer
 wa-gen-ma-ker
 wan-ke-lin-gen
 wa-ter-golf-je
 we-der-ei-schen
 we-der-kee-ren
 we-der-zen-den
 we-du-we-naar
 we-er-gal-men-de

wees-be-302-ger
 werk-tuig-ma-ker
 wet-ge-leer-de
 we-zen-lyst-heid
 win-ter-quartier
 wig-kon-ste-naar
 woe-ke-raar-ster
 wol-le-kam-mer
 won-der-te-ken
 wooz-ben-boekje
 wo2-ste-lin-gen
 wo2-tel-woo2-den
 wvd-be-roem-de
 wvn-gaar-denier
 wijn-rank-snoet-jer.

W

W-del-he-den
 w-hoof-dig-heid
 w-zel-re-gen
 w-zer-groe-be
 w-zer-bar-ken
 w-zer-wer-kerq.

Z

Za-del-ma-ker
 zacht-moe-dig-ij
 zak-ke-bza-ger

zalf-le-velt-je
 za-lig-he-den
 zang-go-din-nen
 ze-den-mee-ster
 zee-ro-be-ren
 ze-gen-wen-schen
 zelf-stan-dig-heid
 zes-hoo-berd-ste
 ze-ben-hoe-king
 zie-ke-lyst-heid
 zin-lyst-ten-de
 zoen-of-fe-ren
 zoet-bloe-jen-de
 z6l-der-ge-welf
 zo-mer-huis-je
 zon-ne-schermt-je
 z62-ge-loos-heid
 z6t-ter-nel-jen
 zout-ma-keren
 zuig-lam-met-jes
 zus-ter-mooz-der
 zwaar-hoof-dig-heid
 zwaar-wig-tig-ste
 zwa-bel-stok-je
 zwoep-t6l-let-je
 zweet-a-vert-jes
 zwer-beng-wy-ze

DERDE TRAP.

Leerende te gelyk verscheide soorten van Letteren.

Woorden van vyf Letter-greepen.

A

Aan-be-ste-din-ge
 Aan-zen-scha-kin-ge

aan-ge-le-gen-heid
 aan-mer-kenq-waer-dig
 aan-na-be-ri-ge

aan-pzif-ke-laar-ster
 aan-te-ken-boek-je
 aan-waak-ke-rin-ge
 a/ li/ ho2-det-je
 ad-mi-ra-li-seit
 af-be-ta-lyn-ge
 af-go-ben-dir-naar
 af-han-dig-ma-ken
 af-ko-me-lyn-gen
 af-schu-we-lijk-heit
 af-te-ke-nin-gen
 af-vaar-di-gin-gen
 af-wen-te-lyn-gen
 af-zon-de-rin-gen
 agt-en-twin-tig-ste
 ag-ter-ge-la-ten
 ag-ter-vo-l-gen-be
 al-tijt-duu-ren-be
 ap-pel-ber-ko-per
 a-zyn-ber-ko-per
 a-zyn-han-net-je.

B

Baar-bly-ke-lyk-heid
 bal-oo-rig-ma-ken
 ban-ket-te-rin-gen
 bar-de-zaan-dra-ger
 bast-aard-ma-kin-ge
 be-a-de-min-gen
 be-gif-ti-gen-de
 be-gry-pe-lyk-heid
 beurt-ver-wis-se-ling
 be-vo-r-de-ren-de
 be-zet-te-lyn-gen
 bin-nen-ge-la-ten
 blik-sem-ge-berg-te
 boe-del-fchry-vinge

boek-vef-fe-nin-gen
 boe-ren-ge-reed-fchap
 boom-quec-ke-rei-jen
 bo-ven-na-tuur-lyk
 bo-ven-uit-ster-ken
 bran-de-wyn-bran-der
 brein-ont-ste-kin-gen
 bui-ten-flui-tin-gen
 bur-ger-mee-ster-fchap
 by-een-ge-roe-pen.

C

Claver-cym-baa-len
 ci-ber-draad-trek-king
 cym-baal-ge-zan-gen.

S

Sag-re-git-tert-je
 dant-py-pe-spe-ken
 darm-zur-ve-rin-ge
 dienst-aan-bie-din-ge
 doodt-been-der-huit-je
 door-wor-ste-ken-de
 drank-of-ser-han-den
 dro-git-te-vei-ien
 drok-go-den-Of-ser
 druiv-ven-per-fin-ge
 dub-bel-her-ti-gen
 dub-bel-zin-nig-lyk
 dui-bel-be-zwe-ving
 dyl-door-bre-kin-ge.

E

Ed-ven-hou-te-boom
 echt-ber-bin-te-nig
 e-del-moe-dig-heid

reu-wig-duu-ren-de
 ef-fen-ma-kin-ge
 ri-gen-aar-dig-heit
 e-le-fants-tan-den
 of e-le-phant-tan-den
 el-pen-been-wer-ker
 en-ge-len-schaa-ren
 erf-ber-dee-lin-gen
 ernst-haf-tig-he-den
 er-in-ne-rin-gen
 e-ben-wig-tig-heit
 eu-an-ge-li-en.

F

Fat-foe-ne-rin-gen
 fe-nyn-ge-vin-gen
 fon-tein-a-de-ren
 fon-tein-wa-te-ren
 fun-da-ment-leg-ging
 fut-se-la-rei-jen.
 fy-me-la-rei-jen.

G

Ga-de-ge-sla-gen
 ge-baar-den-maker
 ge-broe-der-lin-gen
 gees-se-lens-waer-dig
 ge-beim-bou-din-ge
 ge-beim-schry-vin-ge
 ge-boor-za-men-de
 ge-laat-kun-di-ge
 geld-aan-win-nin-ge
 ge-lyk-ma-kin-ge
 ge-lyk-for-mig-beid
 ge-loof-waar-dig-beid
 ge-luk-za-lig-beid
 ge-mak-ke-lyk-beid
 ge-nees-mid-de-len

ge-neu-che-lyk-beid
 ge-noeg-doe-nin-ge
 ge-reed-schap-ma-ker
 ge-rust-stel-lin-gen
 ge-slacht-re-ke-naar
 ge-van-ge-nis-sen
 ge-vol-mag-tig-de
 ge-wel-de-na-rey
 ge-zeg-ge-lyk-beid
 gods-las-te-rin-gen
 goed-aar-dig-ly-ker
 grab-bel-schek-kaad-je
 gra-naat-ap-pel-boom
 bui-che-la-rei-jen
 gunst-be-wy-zin-gen.

H

Haa-ne-kam-me-kent
 hand-te-ke-nin-gen
 ha-zel-noo-ten-boom
 haar-ke-ve-rei-jen
 heer-schen-der-vry-ze
 hef-of-fer-spr-zen
 her-ce-ni-gin-gen
 hei-me-lyk-he-den
 heu-vel-be-woon-der
 hon-derd-vou-dig-lyk
 ho-nig-ma-kin-ge
 hui-che-la-rei-jen
 hut-sel-be-ker-je.

I

In-ge-hou-den-heit
 in-han-ke-rin-gen
 in-quar-tie-rin-gen
 in-sul-ke-rin-ge

in-teu-ge-lin-gen
 in-dó2-de-rin-gen
 in-tweu-te-lin-gen
 in-wil-li-gen-de
 in-za-me-lin-gen
 Is-ma-ë-l-ten
 Is-ra-ë-l-ten
 A-ta-li-aansche.

J
 Jaar-te-ke-nin-gen
 ja-ger-mee-ster-schap
 je-ne-ver-boo-men
 jo-den-ker-sen-kruid
 ju-bel-feest-óf-fer
 ju-weel-kóf-fert-je.

K
 Ka-lan-der-worms-je
 ka-le-fa-te-ren
 kar-bon-bel-stee-nen
 kan-te-ke-nin-gen
 ke-tel-bœ-te-rey
 kie-ken-wig-be-laar
 kin-der-ach-tig-beid
 kin-der-ma-zel-jes
 kley-beel-de-ma-ker
 kin-ne-bak-sla-ges
 konst-tuig-ma-kinge
 koop-ban-del-dry-ver
 krygs-toe-rus-tin-gen
 kunst-oef-sen-nin-gen.

L
 Laf-har-tig-he-den
 la-ken-voe-ve-rey
 land-be-sig-ty-vin-ge
 le-ger-sig-lik-kin-gen

lek-ker-bek-lyg-heid
 len-den-bre-kin-ge
 le-pel-bla-de-rey
 let-ter-blok-ken-de
 let-ter-kun-di-ge
 let-ter-trek-kin-ge
 le-vent-ma-nis-rey
 le-vent-mid-de-ley
 ligt-ge-bo-vig-heid
 lyk-bo-gra-vin-ge.

M
 Maag-den-schen-de-rey
 ma-ri-o-net-ten
 mar-mer-steen-hou-wer
 mar-se-pein-balk-ker
 me-de-dienst-baar-heid
 me-de-klin-ken-de
 me-de-ge-zel-lin
 me-ni-ger-han-de
 me-nig-bul-dig-heid
 meer-ber-jaa-rig-heid
 me-mo-ry-boek-je
 merk-beel-te-nis-se
 mid-bel-ma-rig-heid
 min-der-jaa-rig-heid
 min-ne-snoe-pe-rey
 mis-hu-we-ly-ken
 mis-re-ke-nin-gen
 moe-je-lijk-he-den
 moer-be-zie-bou-men
 muil-e-ze-lin-nen.

N
 Naam-ver-cie-rin-ge
 naal-de-ma-ke-rey

na-ko-me-lin-gen
 na-mid-dag-ee-ten
 na-tuur-kun-di-ge
 ne-der-da-len-de
 ne-vel-ach-tig-heid
 niet-te-gen-staan-de
 nood-druf-tig-he-den
 noord-noord-oo-ster-wind
 noord-noord-wes-ten-
 wind
 noo-ten-boo-men-hout.

O

Of-fer-wig-cbe-laar
 o-ly-slyp-stee-nen
 om-kron-ke-lin-gen
 on-aan-ge-naam-beid
 on-af-bid-de-lyk
 on-barm-bar-tig-beid
 on-der-druk-kin-gen
 on-door-gang-ke-lyk
 on-ei-gent-lyk-beid
 on-ge-hon-den-beid
 on-ge-hoor-zaam-beid
 on-ge-lyk-ma-tig
 on-lig-cba-me-lyk
 on-men-sche-lyk-beid
 on-op-bou-de-lyk
 on-re-gel-ma-tig
 on-stan-vas-tig-beid
 on-uer-draag-zaam-beid
 oor-løgs-be-boef-tens
 o-pen-bar-tig-beid
 op-ge-bla-zen-beid
 o-ver-groot-moe-der
 o-ver-groot-va-der
 o-ver-na-tuur-lyk

o-ver-win-te-ring
 o-ver-zil-ve-ren
 o-ver-zin-gen-de.

P

Par-ty-ver-dec-ling
 pe-ker-ha-rin-gey
 pot-se-ma-ke-rey
 pót-te-bab-ke-rey
 pro-vi-ant-mee-ster
 prub. len. ver-ko per
 pry-uit-dec-lin-gey
 pur-per-ver-wo-ey.

Q

Qua-keri-ge-zin-te
 quar-tel-be-zi-ey
 quec-ap-pel-boo-mey.

R

Raad-ber-ga-be-ring
 ramp-za-lig-he-den
 re-de-ne-rin-gen
 re-ben-ka-be-len
 re-gel-ma-tig-heid
 re-gis-ter-mee-ster
 regt-baar-bi-gin-gey
 re-he-ning-ka-mer
 rof-fi-aa-ne-ren.

S

Scheeps-oc-fe-nin-gen
 scher-mut-se-lin-gen
 scherp-zin-nig-he-den
 schuld-be-ken-te-nis
 sla-ven-han-de-laar
 slag-or-de-nin-gen
 slib-ber-ach-tig-heid

spel-te-bier-brou-wer
 spits-vin-nig-he-den
 spraak-cie-raa-di-en
 spreeuw-be-zie-boo-men
 staats-be-die-nin-gen
 star-re-wik-ke-rey
 stem-ver-hef-fin-gen
 struik-ro-ve-rei-jen
 styf-hoof-dig-heid

T

Ta-fel-hou-din-gen
 ta-ma-rin-de-boom
 te-gen-trib-be-len
 te-gen-wer-pin-gen
 te-gen-woor-dig-heid
 tel-gen-quee-ke-rey
 tig-chel-bak-ke-rey
 toe-geef-fe-lyk-heid
 to-neel-speel-stert-je
 to-ver-ge-bab-bel
 tri-umph-lie-de-ren
 tus-schen-brók-ke-len
 twist-re-den-aar-ster
 twyf-fel-zin-nig-heid
 tyd-re-ken-kun-de.

V

Vaer-zen-ma-kin-ge
 ver-ach-te-lyk-beid
 ver-dicht-sel-ach-tig
 ver-ef-fe-nin-gen
 ver-gang-ke-lyk-beid
 ver-ho-vaer-di-gen
 ver-lus-ti-gin-ge
 ver-plet-te-rin-ge
 ver-stan-de-loos-beid
 ver-ze-ge-lin-gen

voor-be-den-kin-gen
 voor-bur-ger-mee-ster
 voor-tref-fe-lyk-beid
 voor-uit-ry-den-de
 voor-zig-tig-ly-ker
 vree-de-bood-schap-pers
 vrien-de-maal-ry-den
 vrou-wen-schen-din-ge
 vuur-schil-de-rin-ge.

W

Wit-a-de-min-gen
 uit-hu-wo-ly-ken
 uit-mev-ge-len-de
 uit-plun-de-rin-gen
 uit-rog-che-lin-gen
 uit-vaat-se-men-de
 uit-ven-dig-he-den
 uit-zon-de-rin-gen
 uur-vo-zer-kun-de.

W

Waat-jes-dra-gen-be
 wa-gen-mint-e-zel
 wan-be-lin-get-je
 wa-pen-oef-fe-ning
 wasch-beel-den-ma-ker
 wa-ter-dam-pin-gen
 we-ber-bzen-gin-gen
 we-der-roe-pin-ge
 wae-reld-be-schyn-bing
 werk-tuig-ma-kin-ge
 west-noord-weg-te-wind
 wil-le-kieu-rig-lyk
 win-ter-ko-ningh-je
 wijs-pel-tuu-rig-lyk

Woo?

wooz-ben-schikkinge
wonn-na-le-zin-ge.

Y

Ys-ver-grui-zin-gen
y-zer-ge-reed-schap
y-zer-myn-wer-kers
y-zer-sme-de-rey.

Z

Zacht-moe-dig-heden

Zee-den-moe-ste-ven
ze-ven-hon-dert-sten
zieht-ont-roe-rin-gen
zin-ver-ruk-kin-gen
zoen-Of-fer-han-den
zon-dagt-ke-de-ven
zorg-vul-dig-he-den
Zuid-Zuid-voet-ten-wind.

Woorden van zes Letter-greepen.

A

Af-han-dig-ma-ken-be
af-go-den-pze-ster-schaar
af-grys-se-lijst-he-den
af-schu-we-lijst-he-den
ag-ter-een-bol-gen-de
agt-en-t'ze-ven-tig-ste
ag-ter-eer-gis-te-ren
ag-ter-o-ber-leg-gen
ag-ter-o-ber-sijn-ten
ag-ter-uit-lo-pin-gen.

B

Baar-bij-ke-lijst-he-den
be-gru-pe-lijst-he-den
beurt-ver-wis-se-lin-gen
bo-ven-uit-ste-ken-de
by-een-ge-roe-pe-ne.

C

Ca-te-chi-sa-ti-en
ci-ther-speel-tuig-ma-ker
cu-pzes-boom-bla-be-ren.

D

Deel-acht-tig-ma-kin-ge
des-niet-te-gen-staan-de

dub-bel-har-tig-he-den
dul-bel-be-zwe-rin-gen
dwaars-o-ber-leg-gen-de

E

Ed-ven-hou-te-hoo-men
e-del-moe-dig-he-den
ei-gen-aart-dig-he-den.

F

Foz-tref-be-stoz-min-ge

G

Ge-baan-te-ge-bin-ge
ge-heu-ge-nis-werk-ge
ge-nees-mid-del-wijn-keel
ge-reed-schap-ma-kin-ge
gescha-keel-der-bun-ze
ge-slacht-re-ke-nin-ge
ge-ban-gen-ne-min-ge
ge-ban-gen-zet-tin-ge
gra-naat-ap-pel-hoo-men
gui-chel-speel-de-ree-sen.

H

Ha-ze-noo-te-hoo-men
he-melsch-ge-zind-he-del
hei-lig-doms-pze-steren.

A
 In-bach-tig-ma-kin-ge
 in-ge-bou-den-he-den
 in-zwel-gen-der-wij-ze
 is-ra-è-li-ti-sche.

J
 Je-ne-ker-be-zt-ën.

K
 Ka-bou-ter-man-ne-ke
 ka-reel-steen-bak-ke-ren
 kel-der-mee-ste-reg-sen
 klein-ge-lo-big-he-den.

L
 Le-be-hant-be-han-ger
 let-ter-oef-se-nin-gen
 le-ben-dig-ma-kin-ge
 le-ber-aan-ste-kin-gen
 ligt-ge-lo-big-he-den.

M
 Maan-ber-dui-ste-rin-gen
 me-de-ooz-sprong-ke-lijk
 me-de-ge-zel-lin-nen
 mid-del-ma-tig-he-den
 min-ne-snae-pe-rei-jen.

N
 Na-ka-me-ling-schap-pen
 ne-der-ge-sla-ge-ne
 ne-bel-ach-tig-he-den
 noozd-noozd-aaste-win-
 den
 noozd-noozd-wes-te-win-
 den.

O
 Of-ser-win-che-la-ren
 on-der-bur-ger-mes-ter

on-der-schat-mee-ster-
 schap

on-der-te-ke-nin-gen
 on-ge-bou-den-he-den
 on-ge-mak-ke-lijk-heid
 on-ber-gan-ke-lijk-heid
 on-waar-schyn-ne-ly-ker
 ooz-logg-oef-se-nin-gen
 op-per-be-bel-heb-ker
 o-ber-aan-zie-ne-lijk
 o-ber-hoop-wer-pin-gen
 o-ber-scha-bu-win-gen
 o-ber-blae-big-he-den
 o-ber-win-te-rin-gen.

P
 Pan-tof-se-len-ma-ker
 pa-ra-bus-ap-pe-len
 par-ga-ment-be-rei-der.

R
 Raads-ber-ga-de-rin-gen
 re-den-ka-be-lin-gen
 re-den-wij-se-lin-gen.

S
 Scha-buw-ach-tig-he-den
 spe-re-reu-ber-ko-per
 staats-ber-ga-de-rin-gen.

T
 Te-gen-strid-ke-lin-gen
 te-gen-woz-ste-lin-gen
 tent-ta-sel-ge-noot-schap
 tus-schen-voort-komen-be-
 ruy-sel-zin-nig-he-den
 tyd-re-ken-kun-di-ge.

V
 Ver-af-ge-le-gen-heit
 ver-maa-ke-lijk-he-den

ver-

ber-me-nig-wil-bi-gen
 ber-on-ge-ly-ken-de
 ber-ont-waar-bi-gin-ge
 ber-zoen-óf-fer-han-den
 bit-ze-va-ze-rei-jen
 booz-be-and-wooz-bin-ge
 bo-gel-wig-che-la-rei-jen
 volk-ber-ga-de-rin-gen
 hze-be-han-de-lin-gen
 buur-wig-che-la-rei-jen.

U

Uur-wy-zer-kun-bi-ge

W
 We-ber-om-ge-troft-ken
 we-ber-span-ne-lin-gen
 we-ber-waar-big-he-den
 win-ter-le-ge-rin-gen
 wig-sel-han-de-lin-gen
 wooz-den-bit-te-rei-jen
 wóz-stel-oef-se-nin-gen.

U

U-zer-ge-reed-schap-pen.

Z

t'Za-men-scha-ke-lin-gen.

Woorden van zeven en agt Letter-greepen.

U

Uf-go-den-pte-ke-rin-nen
 af-go-den-pte-ster-schaa-
 ren
 ag-ter-o-ber-ge-sme-ten
 al-ler-be-min-nenſ-waar-
 digſt
 al-leſ-a-ber-klim-men-de.

B

Blan-ket-sel-ber-ko-pe-
 ren.

C

Ce-ber-hoo-men-bla-be-
 ren.

D

Dui-velſ-kon-ste-na-rei-
 jen.

E

E-le-mentſ-ber-an-de-
 ring

F

Foz-tref-sen-be-ſtoz-min-
 ge.

G

Ge-hooz-te-ſtondſ-wiſ-
 ke-rei

ge-heu-ge-niſ-lee-rin-gen
 ge-neeſ-mid-del-ber-ko-
 per
 ge-tui-ge-niſ-ge-bin-ge
 ge-van-ge-niſ-be-waar-
 der.

H

Hon-derd-maal-hon-derd
 dui-zend.

I

Ie-ne-ber-hootu-bla-be-
 ren.

K

Kle-de-ren-ber-ko-pe-ren
 klein-oo-di-én-be-waar-
 der.

L

Le-ven-dig-a-ber-bly-
 ven-de.

M

Me-de-ooz-ſprong-ke-ly-
 ke.

N

Ne-ſta-ri-aanſch-ge-zin-
 te.

O

Of-fer-wig-che-la-reſ-se-
 on-ge-mak-ke-lyk-he-den

on-

E

on-ber-ge-noeg-lijk-heit
on-we-der-lyke-lijk-heit

on-der-bur-ger-mee-ster-
schap. **D**

Pleit-re-ben-wis-se-lin-
gen. **A**

Quee-pee-ren-quee-ke-
rei-jen. **H**

Ra-ri-teit-ber-to-nin-
gen. **S**

Spe-cc-ry-ber-za-me-
ling. **C**

Tuch-te-ly-gen-be-waar-
der. **U**

Uur-wy-zer-kun-dig-he-
den. **D**

Ver-me-nig-bul-bi-gen-be-
va-gel-wig-che-la-ry-
kunde

va-gel-wig-che-la-ry-te-
ken. **W**

Woozd-ooz-lyng-ke-
lijk-he-den. **U**

U-zer-ge-reed-schap-han-
de-laar. **Z**

Zest-ree-leg-gen-be-sche-
pen. **T**

Deze woorden dus den Leerling wel geleerd zijn-
de / zal hy buiten twyffel / zonder scheid-teken tus-
schen de Letter-greepen / niet weinig moeite alle de
hem voorgewende woorden spellen en uitspreken:
ja / op zijn tijd schryvende / wel weten af te bezien.

En vermits / de zogenaamde Trap der Jeugd, in
Dytsland geboren / een Lijst van de Naamen der
Steden en Dorpen / binnen den omtrek van dat Land
gelegen / in sluit / en dit boekje een Geldersch kind is /
zal het zelve zijn Lands mede-kinderen ook ter spel-
ling opgeven in een Alphabetische order.

De Naamen der Steden, Dorpen, Heerlykheden,
Graaffschappen, Kasteelen, Adelyke-Huizen,
Heeren-Huizen, Havezaaten, Buurschappen,
Gehugten, Forten, Schansen, Klooster-ge-
bouwen, Boschen, Rivieren en Meiren bin-
nen de Provincie van Gelderland gelegen.

VIER-

VIERDE TRAP.

GELDERLAND 't eerste in rang van onze zeven Landfchappen of vereenigde PROVINCIEËN: als

1. GELDERLAND, 2. HOLLAND, 3. ZEELAND,
4. UTRECHT, 5. VRIESLAND, 6. OVERYSSEL,
7. GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Verdeeld men te recht in drie deelen: als

1. 't *Quartier* van NYMEGEN
2. 't *Graafschap* ZUTPHEN en
3. 't *Quartier* van VELUWEN.

De Steden daar in zyn

ARNHEM	DOESBURG	LIGTEVOORDE
BOMMEL	DOETICHEM	LOCHEM
BORCULO	ELBURG	NIEUWKERK (open)
BREEVOORT	GROENLO of GROL	NYMEGEN
BURG (ter)	HARDERWYK	THIEL
BUUREN	HATTEM	WAGENINGEN
CUILENBURG	's HEERENBERG	ZUTPHEN.

De Dorpen zyn,

<i>Aalten</i>	<i>Angerlo</i>	<i>Beekbergen</i>	<i>Cirkel van de</i>
<i>Aalst</i>	<i>Appeldoorn</i>	<i>Beest</i>	<i>Ooy.</i>
<i>Aart</i>	<i>Afch of Aft</i>	<i>Bemmel</i>	<i>Dalem</i>
<i>Afferden</i>	<i>Asfelt (over</i>	<i>Bennekom</i>	<i>Deyl</i>
<i>Alfen</i>	<i>en Neder</i>	<i>Beuningen</i>	<i>Delwijnen</i>
<i>Almen</i>	<i>Avezaath.</i>	<i>Beusichem</i>	<i>Didam of</i>
<i>Amerode</i>	<i>Balgoyen</i>	<i>Brakel</i>	<i>Diem</i>
<i>en Wel</i>	<i>en Kent</i>	<i>Bronkborst</i>	<i>Dinxperlo</i>
<i>Andelst</i>	<i>Barneveld</i>	<i>Bruchem</i>	<i>Dodenweerd</i>
<i>en Zetten</i>	<i>Battenburg</i>	<i>Brunnen</i>	<i>Doorenberg</i>
<i>Angeren</i>	<i>Beek</i>		<i>Doorn</i>

Doornspyk	Hedel of	Maurik	Rossem
Driel	Heel	Meteren	Ryswyk
Dremp	Heerde	Milligen.	Rumpt.
Dreumel	Heerwaarde	Neede	Scherpensel
Drumpt	Hees	Neer-Hemert	Senewyne
Druten.	Heesfel of	Neer-Ynen	Slyk-Ewyk
Echteld	Hesfel	Netterden	Spankeren
Ede	Helsum	Nieuwaal	Steenderen.
Eepe	Hengel	Miersrik	Trowden
Ek	Hernen	Nunspeet	Trigt
Elden	Hervelt	Nyenbroek.	Tuyl
Ellekom	Heteren	Oen	Twello.
Elspeet	Harwynen	Ochten	Ubbergen.
Elst	Heumen	Oldenbroek	Vaassen
Enspyk	Hien	Oldkeppel	Valburg
Ericbem	Hierden	Omsneren	Varik
Ermelo	Hiern	Oosterbeek	Varseweld
Est	Hoewelaken	Oosterwolde	Veesen
Etten	Horsen	Op-Hemert	Velp
Everdingen	Hummel	Op Heusden	Voorst
Ewyk.	Hurwynen.	Op-Ynen	Voorbuizen
Gaderen	Ingen.	Otterlo	Vorden
Gameren	Kappel	Oyen.	Vorgten
Geesteren	Kerkwyk	Panderen	Vuuren en
Geldermalsen	Kesteren	Poederoyen	Dalem.
Gellekum	Kootwyk.	Puffelyk	Wadenoyen
Gelselaar	Laar	Putten.	Warnsveld.
Gendringen	Latbem	Randwyk	Wel
Golberdingen	Leeuwen	Ravensway	Westervoort
Gorsel	Lent	Rekken	Weurd
Groesbeek.	Leur	Renkom	Wicbem
Haafien	Loenen	Renoy	Werckbem
Häl	Lunteren	Resen	Wilp
Halderen	Lynden.	Rbeede	Winsen of
Haren	Maasbommel	Roelo of	half Winsen
Hatert	Malden	Ruilo	Wen-

Wenterswyk. Zeeland
 Fzendoordn. Zelbem
 Zeddarn Zilvolde

Zinderen
 Zoelen
 Zoelmond

Zermond
 Zuulichem
 Zyderveld.

HEERLYKHEDEN KASTELEN EN ADELYKE HUIZEN.

Aller (den), Amsfen. Baak, Baarle, Babberich, Barlham, Beerenkamp, Bemmcl ('t Huis te), Beurfc, Bevervoorde, Biel, Blankenburg, Bloemenstein, Boedelhof, Boonenburg, Borggraven, Biljoen, Brantsenburg, Brielert, Brugdyk, Brumberg, Bulkenstein, Byland, Byffel, Byfstein. Dam (den,) Deilden, Diepftegen, Diepenbroek, Dieren, Doddendaal, Boodenweerd, Dord, Dorweerd, Dooreenburg, Doorvoorst, Dortshuizen, Duistervoorde. Eekhout, Eempt, Eerskoton, Eefe, Engbergen, Engelenburg, Engelroode, Enghuizen, Enfpyk, Effchede, Effenburg, Erst, Fransenburg. Geldermalsen, Gillikom, Glinthorst, Gorfel, Graaf, Grensvoot. Haaften, Haag, Hakvoort, Hardenberg, Hasfelo, Hartskamp, Heegh, Hees, Hell, Heukelom, Heum of Hoemen, Hemmen, Hoekenburg, 't Hoen, Hoevelaken, Holthuizen, Horst (de,) Hulsthout, Hunderen. Ierst. Kannenberg, Keldny of Keldenary, Kell, Kemmena, Keppel, Kerkhoven, Kernhem, Kerfenberg, Kervel, Kinkelenberg, Kloeze, Kortenburg, Kraanenburg, Kraaijenstein, Kwikhorn. Laar, Lakenburg, Langen, Langerer, Lankvoort, Lathmer, Lathem, Leede, Leemkuile, Leeuwen, Leeuwenberg, Loel, Too, Lucht (ter), Lunhorst. Marhulzen, Marsch, Meyerink, Meteren, Meuleketen, Middagten, Musfenburg, Mynerswyk. Nergena, Netelhorst, Nevelhorst, Nieuwenbeek. Oevelgunne, Oldegoor, Oolde,

Oosterholt, Oosterhuizen, Ooy, Oye, Ophemert, Oploo, Ottenstein, Oudentempel, Overenk, Overhage, Overlaar, Ooyen. Padevoort, Balmenstein, Park, Plak (de), Podding, Pol, Pollenaring; Pollenstein, Polwyk, Perſikhoven, Putten, Putteſtein. Raai, Rees (de) Roerlo, Roodentoorn, Roozendaal, Rumpt, Ryersvoort, Rysfel. Schadewyk, Schaffeler, Scherpenzeel, Schoonderbeek, Schotenburg, of Schouwenburg, Schullenburg, Schuilkerk, Slangenburg, Spaansweerd, Spankeren, Staveren, Sterrenburg. Teiſterband, Terſchuure, Tinfenburg, Toorn (de Blaauwe,) Toorenhuis, Tricht. Ulenpas, Ulſt, Ubbergen, Vanenburg, Veenhuis, Velde, Verſtonde, Verwolde, Voorſt, Vorden, Vosbergen, Vredeſtein, Vreyenburg. Waardenburg, Waaijenſtein, Walien, Walvoort, Watergeer, Weſtenburg, Weezenhorſt, Wiel, Wild, Wilpenhorſt, Winſen, Wolfswaard. Yperenburg. Zeeburg, Zinderen, Zoelen, Zuilichem, Zwaanenburg, Zwaluwenburg.

Buurſchappen en Gehugten.

Altenſebroek, Angersbroek, Appen, Apperlo, Appel, Aſfelt, Aſting. Bakmarkt, Beekhuizen, Beltrum, Beerenshot, Beiahem, Bergem, Berringveld, Bevermeer, Biel, Bobel, Bosborn, Boshuis, Bourik, Breebroek, Broekhuis, Brumpt, Brunsveld, Brunswick, Bruineſpyker, Bryſfel, Crutveld. Delft, Delden, Delwynen, Dichteren, Dieren, Doesburg (onder Ede) Duchteren, Dykhuisen, Eſden, Elderik, Erlekum, Eſſen, Eſveld. Gander, Garderbroek, Ginkel, Golberdingen, Gortel, Grootenhorſt. Halderen, Hart, Harts-kamp, Haſſelaar, Hattemerbroek, Hallouw, Heel-

weg, Herkhuizen, Heukert, Hoog-Souren, Holt-
huizen, Holtslag, Horst, Hufden, Hunnik, Hu-
pel, Hupfel, Haart. (in de) Indoornik. Kelbergen,
Kompelberg, Keusdam, Keusveld, Killer, Klin-
gelbeek, Kootwykerbroek, Kotten. Lakemond,
Langerak, Leeften, Level, Lintelo, 't Loo, Lo-
venich, Loenen of Loinen, Luur. Maanen, Mar-
pot, Medhaase, Melling, Meerveld, Mosfel,
Myft. Nicrsen, Nieuw-Lunteren, Nieuwenhuis,
Nardyk, Noordveen. Oensel, Olbergen, Oosfelt,
Oostendorp, Oosterend, Our. Pampes, Putters-
dyk. Raadman, Raaffeler, Radstaak, Recms, Res-
broek, Ruurloffche buurt. Schoterbroek, Schryk,
Someren, Souren, Souwent, Spriel, Spulberg,
Spull, Steenekamer, Stoken, Telg, Tonde, Tong-
geren, Tulenbreek. Uchelen, Udink; Ulft. Vars-
felaar, Veldhuizen, Veldhunten, Veldwyk, Vier-
houten, Voorbroek, Vryenberg. Wapenveld,
Weekrom, Wensem; Werken, Werven, Westen-
derp, Wesfel, Wichmond, Wiel, Wildewold,
Winkelhorst, Wisfen, 't Wold, Wychen, Wyn-
bergen. Ysfelhunten, Ymerik. Zello, Zevkert,
Zinderen, Zwol.

Forten, Sterkens of Schansen.

Hunnenschans, St. Andries, 't Tolhois, Wester-
voort, Knodsenburg, Schenkenschans, Voor-
schans, Ysfeloord.

Klooster-Gebouwen.

Agniete, Augustynen Monniken, Beggyne, Be-
thanien, Bethlehem of Bielhem. Cellebroeders,
of Cellenary. Emmmaus. Franciscaner. Galileën,
Grauwe Zusteren. Hulbergen. St. Jurrien, Kruis-
ste-

72 DE KLAAGLIEDEREN VAN JEREMIA

steen, Maria van Nazareth, Marienburg, Marien-daal, Marien-kroon, Marien-weerd, Minnebroeders. Nonne. Oosterhuizen. Predikheeren. Reguliere. Sion. Vrouwen. Walrich, Yzendoorn.

Bosſchen.

Beekberger. Claarenbeeker. Dierensche, Dorwardsche. Ee sche, Elspeeter. Gadersche, Gortler, Groot-Watergeersch. 's Heerenberger. Klefken. Laarsche, Loosche. Middagter. Nymeger. Puttensche. Roozendaalsche. Slangenburſch, Speelder. Ucheler, Udeler. Voorſter, (Verwoldensche. Wisſchenſch, Zoerende (hoog).

Rivieren en Meiren.

Aa. Berkel. Linge. Maas. Nagelpool. Rhyn, Uddeler-Meir. Waal, Yſel.

Du zouden we hier mede wel kunnen eindigen / als woorden genoeg ter ſpelling voorgeſteld hebben- de ; maar doo dien ons in de ſchriſten des Oude- en Nieuwe Teſtaments niet weinige woorden voorge- komen / die niet zeer gemakkelijck zijn / ja die zelfs niet ſlegts van kinderen / maar ook wel van zulke / die de Naam van Meesters dragen / elendig uitge- ſpookten / ja laat ik zeggen / miſſelijck gerabzaakt worden / zullen we 'er hier mede na de order van 't A / B / C. eenige laaten volgen in de

V Y F D E T R A P.

Verscheide eige Naamen des O. en N. Testaments.

Aaron / Abana / Abarim / Abedmelech / Abel-
Haggebala / Abjathar / Abiel / Abiezer / Abi-
gail /

gass / Abimaël / Abimelech / Abinabab / Abisai /
 Absalom / Adam / Achab / Achaz / Achazia / Ach-
 hoz / Achikam / Achimaaz / Achimelech / Achino-
 am / Achisachar / Achitophel / Adoni-bezek / Adum-
 mim / Ahasuerus of Ahasverus / Aholibama / Athy /
 Alon-Bachut / Alon-Diblathaim / Amassai /
 Aminadab / Amraphel / Anathot / Antiochus /
 Artaxasta / Artaxerxes / Aschpenaz / Astherariter /
 Abaddon / Abraham / Achaicus / Adramyttium /
 Abziatische / Alexandrien / Alpha / Alphas / Ana-
 nias / Andronicus / Antiochia / Archangel / Arche-
 laus / Areopagus / Arimathea / Aristarchus /
 Athenen.

Baal-Perazio / Bachurim / Baëza / Balthazar /
 Bathseba / Beërothiter / Behemoth / Benhadad /
 Berodach / Bozra / . . . . Barachias / Barnabas /
 Barsabas / Bartholomeus / Barmeus / Beëlze-
 lub / Bethanien / Bethlehem / Bethsaida.

Caphthorim / Carchemis / Cerubim / Chimeret /
 Cheritim / Cubeers / Cuschan-Reschathaim / . . . .
 Cajaphas / Capernaum / Cappadocia / Cæsarea /
 Cloë / Chorazin / Corinthers.

Damascus / Daniël / Delila / Debora / Dinhaba /
 Diblathaim / Dodanim / Doëg / Dothan / . . . .
 Dalmanutha / Dalmatien / Decapolis / Demetrius /
 Dionysus-Areopagata / Dositheus / Dzusilla.

Ebed-melech / Ebenhezer / Ebsan / Eglon / E-
 lasser / Eleazar / Elchanan / Eijaba / Eijakim /
 Enezer / Elimelech / Eliphelet / Eliphaz / Elischa-
 mah / Elizaphan / Ephod / Ephzaim / Ephzata /
 Ezrahaddon / Esthaöl / Eulmerodach / Euphra-
 tes / . . . . Elias / Elmas / Elizabeth / Emma-
 nuël / Epaphras / Epaphrodatus / Ebulus / Eu-
 nice / Eutychus.

Felix / Festus / Fortunatus.
 Gabziël / Galeb / Gamliël / Gamgadim / Gath-
 Fun-

Simmon / Gemazia / Gerizim / Geuël / Gibbethon /
Sibeon / Sircasiten / . . . . Sabziël / Sabbatha /
Galatia / Galilea / Gamaliël / Gethsemane / Gal-
gotha.

Hababezer / Hababymmon / Habzach / Hammath /
Hananeël / Hananja / Hanoeh / Hazarmabeth / Ha-
zeron-Camar / Hiskia / Hobab / Homri / Hophza /
Horonaim / Hothniël / . . . . Hermogenes / Hera-
de-Ascalonita / Humeneus.

Abchar / Acabod / Abdo / Adumea / Ammanuël /
Andiën / Asai / Afsi-Benob / Afsoseth / Asmaël /
Israël / Asasschar / Achamar / Athiël / Azebel /
Azreël / . . . . Italiaansche / Scureen.

Jaazanja / Jaëlam / Janoach / Japheth / Ja-
phia / Japha / Jarmuth / . . . . Jairus / Jecho-
nias / Jericho / Jeëzabel / Jerusalem / Jephthes /
Joschab-Baschebeth / Joatham / Jeschurum / Jo-
zaphat / Jupiter.

Kadzeël / Kadmoniter / Keboz-Saomer / Kene-
ziter / Keeren-Happuch / Kibzoch-Caäba / Kirhare-
zeth / Kiriath-Arba / Kiriathaim / Kiriath-Searim.

Kamech / Lechi / Libiërs / Luchith / Luchith /
Laodiceën / Lazarus / Lebbeus / Libertynen / Ly-
caoniën / Lyzantias / Lystra.

Maächa / Maächati / Machpelah / Magaz-
Mafabib / Mahaliël / Maher-scha-Jal-Chaz-Bas /
Maheloth / Malchi-Suach / Maozim of Mauz-
zim / Matthanjah / Megidbo / Mehetabeël / Mel-
chizebek / Memichem / Mephioseth / Merathaim /
Merodach / Mezech / Mesopotamia / Mezulle-
moth / Methuzaël / Methuzalah / Michaja / Mich-
mas / Mihdal-Ezar / Mischma / Mithzebeth /
Molech / Moph / Moorpah / Mozeroth / . . . .
Macedonien / Magda'a / Malchus / Mammon /
Mesopotamien / Myplene / Mnason / Molech /
Muzia.

Maäman / Maboeth / Machon / Mabeßson / Maph-
tali / Nathan-Melech / Nazareer / Nebajoth / Ne-
burabnezar / Nebuchodonozor / Nehustan / Nethi-
neers / Nisroch / Noach of Noë / Noadjah / Na-
man / Nathanaël / Nazareen / Neapolis / Nico-
demus / Nicolaiten / Nicopolis / Ninediten / Nyn-
phas.

Obed-Edom / Oboth / Ohola / Ophir / Ophza /
Oreb / Olympas / Omega / Onzesimus / Onzeiphar-
rus

Pabban-Aram / Pagiël / Patthiël / Pannag / Pa-
thzoß / Pelatja / Parazim / Pharo-Recho / Phar-
par / Phillistea / Prath / Pichol / Potiphar / Po-
typhera / . . . Pamphylien / Paphos / Parmenas /
Parthers / Patrobas / Philippus / Philologus /
Phlegon / Phrygia / Piscilla / Prochorus / Ptole-
maus / Puteolen.

Rabisahep / Rachab / Rachel / Raphidim /
Rebecca / Rechoboth / Rehabeam / Rephaim / Reu-
ma / Riblach / Ritmach / Ruchama / Rabbi.

Saälbim / Sabeers / Sahaban / Samaria /
Sammua / Sanballat of Sanaballet / Sangerib /
Senacherib / Sarpath / Shear-jaschub / Schib-
boleth / Suriers / . . . Sadduceen / Samariten /
Samothezen / Sapphira / Seleucia / Schem /
Siloam / Smaragdus / Sodoma / Sossipater /
Sosthenes / Stephanas / Siracusen / Surtis.

Tabor / Thekoa / Tiglath-Pilezer / Tobiasah /
Tophet / Tubal-Kain / Cyrus / . . . Tabitha /
Tertullus / Thessalonica / Trophillus / Teudas /
Thnatiren / Trachonitis / Trogillum / Trophi-
mus / Trophoena / Thyphosa / Tychicus.

Uphazin / Uphaz / Uz / Uza / Uzziel. Ferres.
Zacharjah / Zachus / t'Zadok / Zarpthath /
t'Zebaats / Zebaim / Zebekiah / Zelaphad / Ze-
phan-

phanjah / Zerubbabel of Zorobabel / Zohemoth / Zuriel / Zacheus / Zebedeus / Zenas.

Hier mede oordeele ik wel te zullen kunnen bestaan. Ook moet ik mijn bestek niet te groot maken. 'k Gelobe niet / dat my iemand zal tegenspreken / wanneer ik zegge / dat een Leerling : alle deeze woorden / in en buiten het boekje / wel kunnende spellen / volkomen byzheid zal mogen hebben / om tot het leezen over te gaan.

Z E S D E T R A P.

Handelende over de onderscheide soorten, 't gebruik, enz. in 't algemeen, als ook over de verschillende spelling van eenige Letters en woorden in 't byzonder.

Vr. **M**et hoe veel Letteren word onze Nederduitsche Taal uitgedrukt?

Antw. Met de 26 volgende / die men noemt en uitspreekt a a, b be, c ce, d de, e / f ef, g ge, h ha, i / j je, k ka, l el, m em of emme, n en of enne, o / p pe, q ku, r of z er of erre, s of s es of esse; t te, u / v ve van of uv, w we of dubbeld vv, x ix, y / z zedd'

Vr. Hoe worden deeze Letteren nu wederom onderscheiden?

A. In Vocalen en Consonen anders Consonanten.

Vr. Zijn dit nederduitsche benaamingen?

A. Neen: dit zijn twee Onduitsche of Latijnsche bastaard-woorden / als

komende Vocaal	{	van	{	Vocalis iets dat klinkt.
en				en
Consoon	{	van	{	

Vr. Hoe zegt men dan gemeenlijk in goed Duitsch?

A. Zelf-klinkers en Mede-klinkers.

Vr. Hoe veel en welke zijn 't / die men zelfklinkers noemt?

A. Dreeze 6. a / e / i / o / u / y.

Vr. Waarom worden deeze Zelf-klinkers genoemd?

A. Om dat ze in de uitspraak / door hun eige klank / op zich zelven bestaan / en zonder byklank van één der Mede-klinkers gehoord worden.

Vr. Wat hebben wy by de Zelf-klinkers al opmerken?

A. I. Geen woord of Lettergreep / zal 't leesbaar zijn / kan buiten een of meer van dezelve / ten zy by verhooring / gespeld / geschreven nog gebruikt worden.

II. Jeder berzelver kan wel een geheel woord en Letter-greep uitmaaken / 't geen in de Mede-klinkers geen plaats heeft.

a / e / i / o. zijn in 't Latijn volle woorden / als a (van) e (uit) / i (ga ga) o (o) een uitroeping. u / u en y zijn 't in het Duitsch als o (o my /) (o paerd) (o Heere) enz. (u) als men tot iemand spreekt : als ik heb U of aan U dit gezegt / gegeven enz. (U) hier door versta ik 't U door Amsterdam.

Lettergreepen zijn 'er zo schaars niet / die uit een van deeze letters bestaan / zo in andere als onze taal.

Zie hier eenige van de onze ten voorbeeld :

A-dam a-dem a-ker a-men a-bond. Eli-ézer E-vae-zel. O-bed o-ben o-ber. U-rijs u-we. U-ber u-zer.

III. Dezelve met een dwars streepje dus $\bar{a}$ $\bar{e}$ $\bar{i}$ $\bar{o}$ $\bar{u}$ getekend zijnde / voorheen meer dan nu geschieda / geeft een verhooring of wegneming van een (m) of (n) achter die letter te kennen / als (d $\bar{e}$) voor (den /) (n $\bar{a}$) voor (nam /) (h $\bar{e}$) voor (hem /) enz.

IV. Men steld wel eens in plaats van een van
 deze / dat meest de (e) te heurt valt / het teken
 van wegneming (Apostrophus) (baar op zijn plaats
 van gesproken zal worden) als (t') hoor (tot of te /)
 (d') hoor (de /) en gelijk vreeber en duidelijk zal
 getoond worden.

Vr. Hoe veel en welke zijn de Consonen Medeklinkers?

A. De 20 overige Letteren.

Vr. Waarom dus medeklinkers genoemd?

A. Om dat ze geen eige klank / maar die van een
 der Zelfklinkers bij zich hebben / als in de uitspraak
 ligt gehoord word / gelijk in be, t ce, h ha, k ka,
 l el. en zo alle de overige.

Vr. Hoe worden deze wederom onderscheiden?

A. In Smelt-let ters en in stomme of halve klinkers.

Vr. Welke zijn Smelt-letters?

A. De l / m / n / r. om dat l. de klinker hoor
 deze gaat; maar ook bijzonder H. om dat het te-
 ken van wegneming wel eens / schoon 't niet goed
 gekend kan worden / hoor dezelfde gesteld word.

Vr. Toont dit klaarder met een hoorbeeld?

A. Het teken van wegneming kan of mag geen
 plaats hebben / ten zo het volgende hoor met een
 Zelf-klinker begint / als d'avond / d'euwigheid /
 t'eenemaal / t'onzent / t'uwent / t'yberig / enz. hoor
 de avond / de ewigheid / te eenemaal / te of tot
 onzent / te of tot uwent / enz.

Schoon men 't nu veel in tegendeel ziet / als
 schryvende veer d'luft / d'maagd / d'nacht / d'rust /
 dat zich wel eenigzins tamelyk laat hooren / volge
 ik 't nochtan niet / om reede / zo als noch nader zal
 blyken.

Vr. Wat is eigentlyk smelten van Letteren ge-
 sproken wordende?

A. 't Heeft zijn plaats in de Rijkm of Dic ht-konst / wanneer van twee woorden of Lettergreepen één gemaakt word.

Vr. Hoe en wanneer geschied dat?

A. Als 'er twee woorden op elkander volgen / waar van het eerste met een klinker eindigt / en 't volgende met een klinker begint / zo word de eerste klinker en dus ook dien geheele Lettergreep / in de volgende / by de uitspraak versmolten : by voorbeeld

De avond neigde op de aarde.

dat men in Rijkm leest / als

d'avond neigd' op d'aarde.

't geen een onkundige in 't leezen der Rijkm-konst nooit gade staat.

Sommige Liefhebbers gebruiken in deezen opzichte veel het teken van wegneming / schoon het in de smelting geen plaats heeft.

Maar buiten de Rijkmkonst geschied het meer ; hoewel niemand mag schrijven d'Citroen / d'Quibel / d'sluit / d'jongeling / enz. Na voor geen woord / dat met een mede-klinker begint.

Ook mag men schrijven ('s) voor (des /) ('h) voor (th /) ('t) voor (het /) als 't was / 'h sprak / 's moedgens / 's middags / 's Zondags enz. 't geen van een voor af wegneming (Apheresis) genoemd word.

Men moet dan vooral / den Leerling het onderscheid van ('t) of (t') voor (het) of (te) of (tot) doen opmerken.

Vr. Waarom worden de overige stomme of halve klinkers genoemd.

A. Om dat by der zelve uitspraak / de klinker volgt / als h be ; c ce, k ka, enz.

Van de *Diphtongen* en *Triphongen*.

Vr. Wat verstaat gy voor Diphtongen en Triphongen ?

A. Dit zijn wederom twee Latijnsche bastaard-woorden /

als	Diphthong	} van	{	Diphthongus twee-klank
	en Triphthong			Triphthongus drie-klank.

Dus zijn twee-klanken en drie-klanken of Diphthongen en Triphthongen niet anders / dan twee en drie onderscheide t'zaamgehoegde Zelf-klankers / die men in ééne Letter-greep / naast elkander staande / éénsgalms in een vermengt geluid uitspreekt; deze zijn dan twee klanken

ae / ai / au / ei / eu / ie / oe / ou / ui.
gelijk in deze volgende woorden zulks voorkomt /

ae	ai	au	eu	ei
haerē	mai	bautu	heurg	eilaag
naerstij	hair	klauteren	deugd	dweil
ie	oe	ou	ui	
bier	hoer	houwen	huilen	
ziet	zoet	stouthed	bergruizen	

gelijk dit in de eerste trap breeder getoont word.

Merkt dat (Æ) en (OE) dus staande niet als een twee-klank / maar enkel als (e) moeten uitgesproken worden / gelijk in

Æmilius	} dat men leest	Æmilius
Ægypten		Ægypten
poene		pene enz.

Vr. Laaten we nu dooz voorbeelden de Triphthongen of drie-klanken aantoonen?

A. aap aau eeu ieu oei en ooi als in
haap graauw geewu hieuw boeijen hooi-jen
kraap slaauw leeuw nfeuw snoet-jen dooi-jen enz.
mede in de eerste (Trap) breeder te zien / doch

* Merkt: dat (ieu) en (oei) eigenlijk drie klanken zijn / wegens de drie onderscheide klankletters /
schoon

ſchoon 'er de andere / doch te onrecht / ook voor
gehouden worden. Waarom aa / ee / oo en uu
ook geen twee-klanken kunnen genoemd wor-
den / vermits ze / geen twee onderscheide klank-
letters zijn / ook geen vermengt geluid geven.

** Wanneer boven een der klankers / twee of drie
naast elkanderen staande / deeze twee (") stip-
kens getekend zijn / moet men wel zorg dragen /
zodanig een Letter-greep of woord niet eens-
galms / en gelijk een twee- of drie-klank uit te
ſpreken / alzo met die Letter / daar deeze stip-
kens boven staan / een nieuwe Letter-greep be-
gint / als in deeze woorden te leeren is. Aaron /
Baäl / Eliezer / Emanuël / geëerd / Hoël /
Sefc / Indiën / enz. Welke en dushanige woo-
den men dan leeft / als of dit teken (-) tusschen die
Letter-greepen gesteld was / gelijk men noch
wel / schoon te onrecht / zulks ziet geschieden /
gelijk : A-aron / Ba-al / Eli-ezer / Emanu-el /
ge-eerd / Ho-el / Se-ic / Indi-en / enz. als welke
teken eigenschap heeft in de onderscheiding van
twee t'zaamengevoegde zelfstandige Naam-
woorden : als Aaher-man / Beeren-dans / Kerck-
dief / Offer-dier / Volk-bzuik / Zee-bisch / enz.

Van 't rechte gebruik der Letteren.

Vr. Wanneer gebruikt men (a) ?

A. Zulks is hier voor genoeg te zien ; nochtan
moet het gebruik van (a) en (aa) nabes aangewe-
zen worden.

I. Als (a) alleen / tusschen twee mede-klankers staan-
de / komt in de uitspraak / zijnde (aa) lang / als
har haar / hat haat / ram raam / en gelijk op
blad-zyde 20 en 21 overbloedig te zien is.

II. Heeft men bijzonder / als by 't vermeerderen der

82 NAHUM heeft 3, III. Capittelen.

Lettergreepen of in de buiging enz. op 't gebruik daar van te letten. Sommige / die de koftheld der spelling meenen te betrachten / gaan / naar beeler gevoelen / buiten de regel vooz met (a) te fchryven.

baden	maten	Staten
graben	platen	zaden enz.

Alzo dezelve en diergelijke volftrekt met (aa)
 dug daaben maaten Staaten
 graaden platen zaaden
 moeten gefchreven worden.

Vr. Waarom is dit noobzaaklijk / daar (a) in deeze woorzen geen kofter ufppraak dan (aa) beoogzaake?

A. Dit is wel waar / want: baden / bladen enz. daar (aa) geen plaats in han hebben / is ook langk; maar om dat men dugdanige woorzen in een Woorzenboek naftaande / immerz in 't enkelvoudige getal met (aa) en niet met (a) opzoefit en vind / als

daad	maat	(den)	Staat
graad	plaat		zaad enz.

berhalven met (aa) dugdanige woorzen.

Deezen regel heeft men dan ook met die woorzen te houden / die met (a) in 't enkelvoudig ge-
 dzukt ftaan / of gefpeld worden / als

had / blad / pad / rad / gewag / zag / enz.

Vr. Maar kan men om de (a) langk te maken 'er niet, een (e) bvoegen als (ae)?

A. Deeze zijn hier, in onberfchlijk handelenbe / doch fchoon het fomtijds kan en moet gefchieden / mag het daarom altijb geen plaats hebben.

Vr. In welke woorzen mag men (ae) vooz (aa) gebzuiken?

A.

HABAKUK heeft 9, III. Capittelen. 83

A. In de zulke / die men op tweederley wyze kan
en mag uitspreken / als

haers	paerd	baers
naerstig	staert	waereld enz.

Wesse men / hoewel ik niet denke / dat het beter
is / ook schryft men (aa) als

haars	paard	baars
naarstig	staart	waareld *

Wizo (ae) hier te recht als een twee-blank uitge-
sprooken moet worden / eben gelijk by de Fran-
schen (ai) / en dus ook veel scherper dan met (ee) /
gelijk veel noch wel zulke woorden met (ee) schry-
ven / als

heers	peerd	Deers (gedicht)
neerstig	steert	weerd.

't Geen wel geen quade spelling is / hoewel ik
't (vooz my) niet volge / als men dan / de woorden /
dus gespeld zijnde / na de zachte blank van (ee) en
niet als (ae) / maar uitsprekt.

Doch te spellen of te schryven

maen	staet	haet
maer	plaet	quaed enz.

ten zy men de malle uitspraak der Noord-Hollan-
ders of der gemeene Velvenaars / wilde volgen / kan
niet vooz gaan.

F 2

Eboch

* 't Woord (waereld) word zeer onderscheiden gespeld
als 1. waereld, 2. waæreld, 3. wareld, 4. weereld,
5. wereld, 6. werreld. Ieder zyn vryheid, ik hou-
de 't met waereld, om dat men 't dus gevoeglyk
op tweederley wyze, die beide goed zyn, kan uit-
spreken.

Edoch in de Rym-konst mag en moet men by
 verhozing schryven
 quaen paen daen enz. *
 in plaats van quaaden paaden daaden enz.

Van de B en P.

Vr. Wat onderscheid is 'er tusschen B. en P?

A. De (B) is van een zachte / maar de (P) van een
 scherpe uitspraak. Daarenboven is het verschil in de
 spelling / naar de betekenis der woorden / zeer groot :
 als by voorbeeld

Baard	Paard	Bier	Pier	Wont	Pont
baft	past	boord	poort	bullen	pullen
beer	peer	bozd	pozt	buur	pour
beul	peul	bopt	poop	bijl	pjl

Hier ziet men nu / en in de tweede Trap bezet /
 welke woorden met (b) of (p) begonnen worden.

Vr. Maar is 'er by 't sluiten van een woord / in
 het verschil tusschen die beide / niets te leeren?

A. Zekerlyk : Let maar op de buiging of ver-
 meerdering der Letter-greepen : want men schryft
 quab } en { quak | om dat | quabben } en { quappen
 krab } niet { krak | men | krabben } niet { krappen
 hab } { hap | zegt | habbelen } { kappelen

Maarom dan ook niet

trab	} booz	trap	alzo	trabben	} maar	trappen
hab		hap	men	habben		happen
klab		klap	niet	klabben		klappen
schab		schep	zegt	schabben		scheppen

En zo met alle soortgelijke / waarom men op de
 betekenis byzonder heeft te letten.

Vr.

* Merkt hier by heeft men te letten op het eigentlyke
 teken van wegneming (^) zo als het hier boven gete-
 kent staat ; alzo dit eigentlyk (') maar een Comma is.

Vr. Wanneer gebruiſt men (bb)?

A. In woorden van meer dan ééne Letter-greep / waarbij de eene Letter-greep met de eerste geſlo-
ten / en de volgende met de andere begommen / ge-
lijck in de reeds getoonde woorden / als habbelen /
krabben enz. te zien iſt.

NB. Dit heeft zich zo met meest alle de mede-klín-
kers / waarom iſt die hier te gelijk maar ten woo-
beeld ſtelle : als

bb / dd / ff / gg / hh / ii / mm / nn / pp / rr ſs tt.

* Hier leer iſt te gelijk 't gebruiſt van enkele of
dubbele mede-klínkers :

b bb d dd f ff

Heber hebben / bzooden verbzodden / blaſ blaſſen.
Luben lubben / raaden radder / ſtraf ſtraffen.

g gg h hh i ii

Wagen waggelen / haaken haakken / malen mallen.
Blagen blaggen / zaaken zaakken / queelen quellen.

m mm n nn p pp

kraamen krammen / baanen bannen / ſchaapen ſchappen.
komen kommen / maanen mannen / knaapen knappen.

r rr s ss t tt

waaren warren / plaſ plaſſen / pzaaten pzaatten.
heeren verren / waſ waſſen / laaten latten / enz.

Van de C.

Vr. Wat leeren wy by de C?

A. Het beeltjds al te onberſchillig gebruiſt tus-
ſchen bezelve en de (k) / hier in beſtaande : dat beete

de meeste Nederduitfche woorden met (C) in plaats van met (K) beginnen / als fchryvende :

Caart	} vooz	kaart	} Cloupen	} vooz	kloppen	
Caas		kaas			knarsen	knarsen
Caft		kaft			colben	kolben
Comen		komen			cruppen	kruppen
Couing		konting			custen	kusten enz.

Vr. Wel dat fchijnt in de uitfpraak goed te wezen?

A. Daar in ftaat het wel niet / want C / vooz k / l / m / n / o / r / en u fttaande / kan wel als een (k) uitgefproken worden ; maar dit is daarom geen bewijs / dat het mag gefchieden.

Vr. Waarom dan beter met (K) ?

A. Die is meer eigen aan de Nederduitfche Taal / gelijk de (C) aan de Latynfche / die geen (K) heeft dan in het woord Kalendæ.

Vr. De (C) heeft evenwel de derde plaats in de order van ons a / b / c. en kan men de zelfde nochtans ontbeeren ?

A. Gantsch niet / want :

I. Zijn 'er woorden / die volftrekt met de C moeten begonnen worden ; als

Ceder / Cierlijk / Citroen / Cyffer / enz.

Doch merkt : de C vooz e / i of u fttaande / woord bezelve als een (S) uitgefproken / waarom ook de verbanners van de C / fchoon verkeerd met (s) fchryben

Seder / Sierlijk / Sitroen / Spffer / enz.

Hoewel dit vooz haar tot ftaving moet dienen ? dat de C geheel en al geen Duitfche Letter zoude zijn ; valt het nochtans wel haast in duigen / wanneer ze zodanige woorden / daar de (C) met de (h) z'zaamgeboegd / en gelijk de Griekfche (x chi) en dus fcherper dan de (S) uitgefproken woord / fchryben.

II. De **C** dient om te onderscheiden de betekenis van veel woorden: als

licht en ligt / doch en dog / noch en nog / acht en agt / en zo veel andere meer: want licht betekend het licht van den dag / ligt gerst te kennen ligt om te doen of in gewicht; zo acht (van achten / schatten) agt (in getal /) doch (maar Dog (een Dog) enz.

III. Volgt de **(C)** zelve zeer dikwils op de **(S)** als: schaade / schaaap / schand / schat / schrepen / schelp / schiep / schier / schonk / schuit / schuur / enz.

IV. Schryft veel beter met **(se)** / Geldersche / Hollandsche / Amsterdamsche / dan met **(se)** / als Gelderse / Hollandse / enz.

De Naam onzes Heeren schryben sommige met **(K)** als Kristus, 't geen also 't één Latynsch woord is / niet kan doorgaan / waarom dan met **(Ch)** Christus; (die de **(K)** gebruiken / schynen te volgen de spelling der grondtaal: also men in 't Grieksch schryft Kristus;) doch dit een eige naam zijnde / vergun ik een ieder zijn wyheid; doch houde het met **(ch)**.

** Men ziet in deezen opzichte een onderscheidene spelling in sommige woorden: by voorbeeld

Laghen Lagchel } lachen / lachel

bind ik ook gespeld anders

Laggen Laggel } of lachhen / lachchel

of ook en

Lachen lachel } lachghen / lachghel

keure / vooz my / het eerste / als lagchel / enz.

Indien nu de voorzanders van de **(K)** in voorzamelde woorden de **(C)** kunnen t'huis laten om meer voldoende bewijs vooz de **(K)** / zal ik my gaerne haer na gezagen / doch tot zo lang zal ik

de (C) zijn plaats vergaumen onder de Duitsche Letterſ.

Van de D.

Vr. Waar in bestaat het verschil tuſſchen de (D en C)?

A. 1. De (D) iſ van een zachte / de (C) van een ſcherpe uitſpraak / 2. in de betekenis der woorden als blijkt / ten voorbeeld / uit deeze woorden :

D	C	d	t		
Dak	Cak	drek	trek	dragt	tragt
dal	tal	doorn	toorn	deelen	teelen
dam	tam	dzog	trög	dzillen	trikken
daſ	taſ	dwin	tuin	den	ten-enz.

Vr. Wat moet 'er meer nauwkeurig by waargenomen worden?

A. Deeze twee Letterſ / in 't ſluiten van een woord / niet onberſchillig te gebruiken.

Vr. Welke woorden ſluit men met (d)?

A. Die in buitling enz. dezelve behouden / als

had   baden   eed   eeden
 [paden] en alle woorden die in (heid) uit-
 pad < of > gaan : als
 [padden] eeuwigheid / eeuwigheden / boozts

Stad   Steden   rad   radder
 blad   bladen   verbond   verbonden
 boozd   boozden   verſtand   verſtandig / enz.

Zobanige woorden nu met (t) te eindigen / zoude te zeer na 't Hoogduitsch rieken ; immerſ die 'er maar op let / kan zich ligt booz deeze grove miſſlag wachten.

Vr. Men ſchryft evenwel baaten / eeten / bonten.

A.

A. Ja : maar in een geheel andere betekenis : want dan komt

baaten bonten eeten	} niet van	had berhond Eed	} maar van	het baat bont / is bunt-goed ik eet enz.
---------------------------	---------------	-----------------------	---------------	--

Daarom sluit men ook met (t) en niet met (b)

maat } om gat } dat stoot } men stout } zegt	} maaten gaten stooten stouten	spijt } om myt } dat stoft } men giet } zegt	} spjten myten stozten gieten enz.
---	---	---	---

* Merk : men moet by de spelling wel in acht nemen de onderscheide betekenis der woorden / also 'er sommige in de uitspraak genoegzaam niets verschillen : als

ried en riet geweb en getwet eed en eet myd en myt of meib	} in de be- tekening van	raden riet-gewas wieden wetten / slypen een Eed-zweering eeten myden / schuwen een stukje geld van 1½ penning een dienstmaagd / enz.
--	--------------------------------	--

Sommige schryven bladt / Godt / Stadt / enz. waar ik de byvoeging van (t) zo nodig vind al 't bysoe wiel of rad van een wagen / haewel (smit) schaan men smetsen zegt / hietet is.

** Doch tot hietet onderscheiding van de onvolmaakte voorleden en de tegenwoordige tyd in de te kennen gevende of aantonende wyze, namelijk in zodanige werk- of tyd-woorden / die in de onbepaalde wyze geen (b) hebben / als heminnen / hooren enz. sluit men de tweede en derde persoon van

van de tegenwoordige tyd , liever met (ot) / als gy of hy bemindt / hoozt enz.

Schoon in de onvolmaakte verleden tyd, gezegt wordt gy of hy beminde / hoozde enz. dat zeker verschilt; maar somtijds / en wel in de krijn-konst / wordt wel / by verkozing / hier vooz gezet / gy of hy bemind' hoozde' enz.

Van de E.

V. Is 't gebzuik van (e) en (ee) 't zelfde?

A. Alzo min als (a) en (aa). Want te schryven benen / stenen / venen / enz. vooz beenen / steepen beven / is niet naar de regel / dooz dien men zegt / been / steen / been / enz.

Vr. Heeft de (e) niet een tweederlei klank?

A. Ja als in ezél / nebel / net / velét / gezet enz. alwaar in deeze woordjes van twee Letter-greepen / de (e) in de tweede Letter-greep hard / en in de eerste zacht is / waarom eenige Liefhebbers bezelve / hard zijnde / tekenen gelijk in deeze bovenstaande woordjes / ten voozbeeld / gedaan hebbe / 't lust my echter niet / 't alle woorden te doen / doozdien / 't dooz het gebzuik wel haast geleerd word.

Van de F.

Vr. Wat onderscheid is 'er tusschen de (F en D)?

A. Met de (F) / die van een scherpe uitspraak / haer de (D) van een zachte is / spelb men

Fransche	} en niet met (D) als	Fransche
Fredrik		Dzansche
Fortuin		Dzedrik
Firmament		Doztwin
		Dirmament enz.

Zo spelt men in tegendeel met V.

Vind	} en niet	met F	}	Fring
Vich				Fisch
Vader				Fader
Vryheid				Fryheid
Vier				Fier enz. *

Vr. Kan men evenwel / niet wel eens de (D) in plaats van (F) gebruiken in 't sluiten van een woord?

A. Sommige Liefhebbers schrijven

gaab	} booz	{	gaaf	}	} booz	{	schoof	
graab			graaf				schrybt	schryft
grab			graf				schub	schuf.

Vr. Kan dit boozgaan?

A. De reede / die ze 'er booz hebben / is niet onvondig / namentlijk: „ dat deeze en soortgelijke „ woorden in 't meerboudige / of by wyze van Tijd- „ boeging verschijft wordende / de (f) verliezen / „ (schoonze niet trachten te ontkennen / de uit- „ spraak van (b) wat slaauw te zijn) also men niet „ schryft”

graafen	} maar	{	graaben (Heeren)
gaafen			gaaben (geschenken)
grafen			graben begraaft-plaatsen
schryfen			schryben
schryfen			schryben
schoofen			schooben

Om juist nu den Leerling op dit voetspooz te stellen / vind ik niet raadzaam; geoeffende begrippen volgen hun lust.

Nr.

* Men zegt wel fier, maar in betekenis van moedig, als een fiere of moedige Leeuw enz.

Vr. **G**ebzuikt men niet wel somtijds (ch en f) in dezelfde betekenis?

A. **A**: als schacht } waar booz } schaft
 hecht } men ook } heft
 gekocht } zegt } gekoft
 gracht } } graft / enz.

Hoewel de woorden gekoft en graft / dug / om derzelver oorspronk / wel zo goed schynen te zijn.

Van de G.

V. **W**at valt 'er by de (G) aan te merken?

A. **D**at dezelfde wel somtijds als de (S) byna uitgesproken word: als in woorden / welke in (g) eindigen / gelijk timmeragie / stellagie / schenkagie / enz. booz welk laatste men ook zegt schenkaadje.

* **I**n de Fransche bastaard-woorden / die veel onder 't Duitsch gebzuikt worden / spreekt men (g) uit als (gje) / gelijk de Franschen; zo ook in sommige duitche woorden.

V. **W**ord de (h) niet wel met de (g) als (gh) t'zaamengeboegt?

A. **D**oozheen meer dan nu / want men schryft nu niet meer (gh) / wegh) enz. Sommige noch wel dit laatste / die ook schryven (logchenen) booz (lochenen) en diergelijke woorden meer / 't geen niet goed is / dan wel in eige naamen / als Peleggh enz.

Vr. **K**an de (h) niet wel eens plaats hebben agter de (g) als (gh)?

A. **D**aar zijn 'er / die onverschillig schynen te zijn / in sommige woorden met (g) of met (h) te sluiten / als

lang-moedig en lankmoedig
 lank en lang / oorspronk en oorsprong
 gebangenig en gebankenis / enz.

Schoon

Schoon deeze woorden / uitgenomen (oozspzongh /) volgens de regel / met (g) moeten gespeld worden / luidt de uitspraak met (h) alzo wel : waarom dan veele de (g) met de (h) in zulke woorden t'zaamen voegen / spellende of schryvende langhmoedig / oozspzonghelijk / gebanghewig / enz.

Van de H.

Vr. Wat zegt gy by de (h) ?

A. Schoon dezelve meer vooz een uitblazing / dan een Letter / als by de Catynen * gehouden woord / is dezelfs gebruik noodzakelyk. Ziet hier vooz in 't vzeede.

Van de I, J'en Y.

Vr. Is 'er zo weinig onderscheid tusschen deeze drie Letters / dat 'er in 't gebruik zo onverschillig mede te werk gegaan woord ?

A. Gantsch niet : of de versoeyjelyke onkunde / of de onberandwoordelyke onoplettendheid van veele Leer-meesters en Leer-vrouwen / die dit in de jeugd zo verbafterdt / en als zingende leeren / he / he / ye / ye / enz. eben als men de Zuigelingen met suijsa / fuisa / in slaap wiegt / zo is 'er een zeer groot onderscheid tusschen dezelve.

Vr. Waar in bestaande ?

A. De (i en y) zijn klink-letters ; maar de (j) is een Medeklinker : ook zijn de benaamingen onderscheiden / schoon veele / gelijk ik bagelyk ontwaar woerde in nieuwe Leerlingen / die deeze drie Letters één en dezelve naam geven / zynde de (j) by hen / onder die benaaming / vzeemd.

** Dooz

* Magis adspiratio est quam litera.

** Dooz (Y en J) als Kapitaalen of Hoofd-letterz /
gebruikt wordende / ziet men dikwils / dat slegt
van de Quilkers is / één en dezelfde Letterz
hezigén.

Vr. **Woon het onderscheid met woordreiden ?**

A. I. Met (i) speld men in / ik / is / immerz
bik / bil / enz. wordende dooz byvoeging
van de (e) langh gemaakt : als bis / bies /
tin / tien / lis / lies / wit / wiet. Zie blad-
zyde 25.

II. Met (j) speld men Jan / Jacht / Jezus /
Jonge / Judas / enz.

III. Met (y) speld men yver / yzer / gy / hy /
hygt / lyn / myn / dyd / pyt / quyl / ryl /
zyn / enz.

En gelijk dit een en ander met meerder woorden
in de eerste en tweede Crap / byzonder pag. 72. te
zien is.

* Somtijds spreekt men de (y) wel eens uit als (i)
als in Egypten / enz.

Merkt (i) heeft doozgaans een mede-klinker
ten gevolg / als ik / in / is / enz.

** (j) kan nooit in 't midden van een Letter-
greep / nog ook agter aan / maat wel en al-
leen voozaan gebruikt worden / wanneer 'er van
een zelf-klinker op volgt : als ja / jacht / Jezus /
Jode / draai-jen / enz. hoedanige woorden / met
(i) of (y) niet kunnen geschreven worden / als
ioode / iezus / iudas / enz. nog ook niet met (y) :
als yode / yezus / yudas / enz.

*** (y) doet volgens zijn klank ligt hooren waar
hy t'huis hoort / 't zu vooz / in 't midden / of
agter aan of in een woord : als yver / myn /
zy / enz.

Doch om onderscheid te maken tuschen (ei)
en (y) als van óene klank zynde / naar de bete-

Kenis der woorden / wyze ik u na de eerste Trap /
alwaar men zien kan / dat hier op wel dient
gelet te worde : zie bladzijde 27.

Vr. May men dan in plaats van (p) niet (i en j)
t'saamen voegen ?

A. Neen daar voor is de (p) ; doch is reeds ge-
zien / dat (i en j) in een woord van meer dan éne
Letter-greep / op elkander kunnen volgen / sluten-
de de (i) de eene / wordende de volgende Letter-
greep met (j) begonnen : als dzaajen / doojen /
snoejen / enz.

Vr. Is 't onverschillig / in 't sluiten van een woord
de (i) of (p) te gebruiken / zo als by voorbeeld in
de woorden of Letter-grepen

ey / hey / rey / taay / waayd / dooy / snoeyd / enz.

Welke en sootgelyke men thans veel met (i) spelde
als ei / hei / rei / taat / waaid / dooi / snoeid / enz. ?

A. De (p) is in dusdanige woorden beter dan (i)
schoon het geen spel-feil is.

Vr. Om wat reede is de (p) hier beter dan (i) ?

A. 1. Doordien deze woorden een slepende uit-
spraak hebben voor de (i) wy te hoort toe schijnt : en

2. De (p) toont aan / dat die woorden op (je of
jen) in buiging of tydschikking uit gaan : als

eijeren / hejen / rejen / taajer /

waajen / doojen / snoejen / enz. te meer

3. Men maakt hier voor onderscheid tusschen de
betekenis van sommige woorden ; als

(ei) eiliebe / en (ey) eyeren / (hey) hepen / (hei)
heibe / en (hep) hegen / zoo ook tusschen hy en
hei / enz.

* 't Woord (Hezasas) / dat volstrekt vier Letter-
grepen heeft / word veel / te onrecht / met drie
uitgesproken / als of 't in midden met (j) ge-
bruikt was ; waarom hier van 't verschil / tusschen
die

die beide Letterſ / ook ten klaarſten blijkt: want ik lees **He-za-i-gſ** en niet **He-za-jaſ**.

** 't Woord (**Iſraël**) word mede op twee / ſomtjids wel op dierderlei wyze uitgesproken / als **Iſ-ra-ël** / **I-sraël** / en ook wel **Iſ-raël** / volgens de kracht van onze Duitsche ſpelling kan 't niet wel anders / dan **Iſ-raël** zija / alzo men de (**s**) niet geboeglijkt kan brengen tot de tweede Letter-greep; want men niet ſpeld **ſra** / **ſre** / **ſri** / **ſra** / **ſru** / **ſru** / enz. Edoch dit mede een eige Naam-woord zijnde / bepaal ik het zelve / woord my / geensins / wegens dezelfde oorzongh; want zo het van (**I-sra-ël**) was / zoude men het ook zeker zo moeten uitspreken / als kunnende het dan ook niet anders gespeld worden.

Vr. Worden ſomtjids in één en dezelfde betekenis / de (**j** en **g**) niet voor elkander gebruikt?

A. In eenige woorden heeft dit plaats: als

Magiſtraat	} waar voor men ook zegt	Maajestraat
Angelier		Angelier
Genever		Genever
Gicht enz.		Gicht enz.

Magiſtraat is nochtans beter als komende van **Magistratus** de Overheid.

Van de K.

Vr. Is hier nog meer / dan by (**c**) gezegt is / aantemerken?

A. Men zoude hier noch kunnen byvoegen / dat men voorheen in plaats van (**kk**) wel schreef (**ck**) / als **decken** / **wacker** / **backen** enz. of ook ten overbloed **ick** enz. voor **dekken** / **wakker** / **bakken** en **ik** enz. in welke en diergelijke woorden de (**c**) niet te pas komt.

Van

Van L. M. N.

Vr. Wat leerd men hier by?

A. Niets byzonder; dat er van gezegt kan worden is reeds geschied / by 't gebruik der enkele en dubbelle mede-klinkers: en voorts by de Alphabetische order, waar deeze Letters haar plaats is.

Merkt nochtang / dat men wel letten moet / dat by 't sluiten van een woord / vooz 't af of bydoegen van deze letters / veel quaad duitfch beroozzaak kan worden / als in 't enkel en meerhaudige getal aan te rekenen.

* Dat de Zelf-klinkers met een - of t'zaamenbindings-teken dus $\text{æ} \text{ë} \text{i} \text{o} \text{ú}$ getekend zynde / een weglating van een (m) of (n) achter zich / betekenen / is gezien.

Van de O.

Vr. Wat leeren wy by de (O) de vierde klinker?

A. Dat dezelve ook / gelijk (a en e) / alleen staande hoort in de uitspraak is / zynde (oo) lang / gelijk in de eerste Crap klaar te zien is. pag. 26.

Vr. Waar op heeft men byzonder te letten?

A. Dat dezelve een byzonder blank in de uitspraak heeft / als by voozbeeld:

1. helder } in { hoven / ober / zo* / holen enz.

2. dof } in { hof / hol / hot / wol / zoud enz.

3. hard } in { God / hof / hof / hof / hof / hof enz.

waaron / 't niet quaad is de (o) hard klinkende dus (o) te tekenen / byzonder wanneer het woorden van gelijke spelling / doch onderscheiden betekenis zyn / als (hol) een heest (hól) een kloat.

O

Voorts

* 't woordje (Zo) onderscheid men met één (o) van Zoo een (zoó) visch of een groene (zoó of zoode.)

Doorts houden wy ons by 't gebruik van (o en oo) als by (a) en aa) / (e en ee) enz. gezien is.

als boomen / bzoomen / schoolen / en niet
 homen / bzoemen / scholen / als zijnde in 't
 enkelvoudige / boom / bzoom / school.

Van de P.

Vr. Wat valt 'er meer van de (p) te zeggen dan by de (h) geschied is?

A. De (h) word wel met bezelvet'zaam gevoegt : als (ph) wanneer dezelve / zo veel zijnde / als de
 Griekche (φ phi) uitgesproken word als (f) gelijk

Elephant	} dat men leest	Elefant
Stephanus		Stefanus
Philippensen		Filippensen
Propheten		Profeeten

* Men zoude de neberduitsche of bastaard-woorden / die genoegzaam als onder het Neberduitsch / haare burgerfchap gewonnen hebben. / wel met (f) vooz (ph) als boven kinnen fchryven.

Van de Q.

Vr. Is deeze niet overtollig / also men daar vooz (kw) kan gebruiken?

A. Of schoon deeze Letter / gelijk de (c) / zo zeer niet geoordeelt word / onder de Neberduitsche letters / plaats te moeten hebben / kan ik dezelve almeêr niet uitsluiten ; vierlijk schijft men niet al tern / maar ook beter met (qu) dan (kw) de woorden gequest / gequeld / gequaak / gequijl / enz.

Doordien een onkundige of uitlander / gelijk de Heer Séwel te recht aanmerkt / dezelve dan / wanneer ze met (kw) als

gekwest / gekweid / gekwaak / gekwiff enz. ge-
 schreven waaren / zoude kunnen lezen
 gekwest / gekweid / gekwaak / gekwiff / enz.

Van v en z.

Vr. Waar toe dienen tweeley slag van (r z)?

A. De één om een woord of Letter-greep te be-
 ginnen de andere om te eindigen / hoewel dit in de
 Druk-konst weinig waargenomen word.

Van s en f.

Vr. Waar toe heeft men een korte en een lange
 s of f?

V. De korte ter sluitinge en in 't midden / de lan-
 ge om een woord of Lettergreep te beginnen / als

wasschen of wassen / plas / plassen /
 wisschen / misschen / enz.

Waarom men moet letten / busdanige woorden
 niet te schryben met ss / ff of fs : als

wassen of wasschen / plas plassen
 wisschen / misschen / enz. nog ook
 wassen / wasschen / plassen / wiffen / enz. ook niet
 wasschen / plassen / wiffen / enz.

Vr. Wat is 'er voor onderscheid tusschen de (s) en (z) in 't gebruik?

V. De (s) is van een sissende of scherpe / de (z)
 van een zachte uitspraak / in welkers recht gebruik
 niet weinige / zelfs niet van de minste schrybers / maar
 al te veel zich te buiten gaan. Leerd het onderscheid
 in deeze weinige woorden /

met (f) met (z) met (z) met (f)

sabel	zadel	zullen	sullen *
fajet	zaafjen	zolder	folder
fuiker	zuigen	zulke	sulphet enz.

Zo ziet men niet alleen het verschil in de uitspraak / maar ook in de betekenis. Hoe veel / die geen onderscheid maaken in (zullen) en (sullen) / immers (zullen) komt in ieder werk-woord vooz / om de toekomstige tijd aan te toonen / als wy of zy zullen dit of dat doen / daar (sullen) onnozele menschen betekend / by voozbeeld: die arme sullen zullen hier wel te pas komen! enz.

Die ban maar op 't aanbatten van een woord let kan deeze klip ligt myden.

Van de T.

Vr. Wat hebben we meer van deeze Letter / dan reeds by de (o) gezien is / te zeggen?

A. De (t) word wel / vooznamelyk in bastaard-woorden / als de (r) of (s) uitgesproken / gelijk

Oratie / gratie / satisfactie / cozzrectie / predicatie / enz.

Welke woorden men iets scherper uitspreeke / als

Oracie / gracie / satisfaccie / cozzrectie / predikacie.

Vooz welk laatste sommige / te onrecht / schryben predikaatsie.

Doch te schryben Probintie vooz Provincie / is niet goed / als komende van Provincia.

Vr. 't Gebeurd veel / dat de (t) met de (h) t'zaamge-

* Zie verder hier voor , waar deeze letters op haar plaats gebruikt zyn.

2. aan de CORINTHEN heeft 13, XII. Capitt. 101
geboegt woꝝd / als (th) of Thieſche (θ theta) hoe
woꝝd deeze t'zaamenboeging uitgespꝛoken?

A. Niet anders dan eenboudig (t) daarom leest
Anthonius / Theophilus / Thacien / Thoon / enz. als
Antonius / Ceophilus / Cracien / Croon / enz.

* De (t of t) zijn oꝛtellig in (gelegenheid / gene-
genheid /) en zo alle diergelyke woꝝden / waar
voor veel schryven gelegendheid / genegendheid /
enz. also men in 't afgezonderde zegt: gelegen /
genegen / en niet gelegend / genegend / enz.

Van de U.

Vr. Wat leeren wy by de (u) de vijfde klink-
letter?

A. Dezelve is mede / gelyk de andere klinkers /
alleen staande / hoꝝt in d'uitspraak / zijnde (uu)
langt / als

Uc (der Chalbeen) uur / murw / muur / enz.
Met (uu) schryft men muren / uren / enz. als
zijnde in 't enkelvoudige muur / uur / enz.

Vr. Is (u) en (uw) 't zelve in de betekenis /
hoꝝdien hier in by veel geen verschil schijnt ge-
maakt te worden?

A. Gantsch niet * (u) ziet op de persoon / die men
aanspreekt / als 't is u bekend / ik heb het u of aan
u gegeven of gezegt / enz.

† (uw) schryft men als men iemand's goederen /
zaken / enz. bedoeld / by hoꝝbeeld

Uw Huis / uw Geld / uw Kind / uw Ouder /
voor uwe Ouder / enz.

Van de V.

Vr. By de (f) hier van gemeld staande / is 'er ook noch iets van te zeggen overgebleven?

A. Niets byzonder als datze biederley benaming toegebaan is / als (ve / ub of wie en hau) de meeste zeggen echter (ve.)

't Is niet bzeemd / dat ze / doch verkeerd / noch wel als een (u) gebzuikt word / byzonder in 't Latijn.

Van de W.

Vr. Deeze mede tweederley benaming bzaagende als (dubbeld' ub) en (we /) zo bzaage ik / welke de beste is?

A. Wel is waar / dat men die met de Hoogduitschen liever (we) noemt; Doch dat die benaming (dubbeld ub) oorzponkelyk zoude zijn / van 't oude gebzuik (w) vooz (uit) of (uur) gelyk sommige willen / of gelyk andere dit wzaaken / vooz te zeggen „ dat men in onze geheele Nederduitsche Taal „ geen [dubbeld' uu of b] heeft / dan wel in de La- „ tynsche als tuus, tuum, „ daar ik meen woorden genoeg te hebben: als

buurman / buurzaam / muur / uur / zuur / enz. kan ik niet wel toestemmen: also ik niet vinde / dat de Ouden dusdavige woorde met (w: als

sturman / sturzaam / mwr / wz / zwz enz. geschreeven hebben.

Liever denke ik / schoon ik het niet vooz volstrekt zo gehouden wil hebben / dat die benaming naar de figuur of gebaante dier Letter / als zijnde gelyk twee (v v) aan elkander getrokken / genomen is; alwaarom die benaming zo zeer niet te wzaaken is / en 't hebben weinig tot de zaak doet / wijlze hier en elders

onder dien naam zo wel bekend staat / dat niemand
zo dwaas zal zijn / om daar voor twee (uu) te verstaan.

Ja 't is niet vreemd / dat men de Capitalen of
hoofd-letters wel eens met de naam van (dubbeld) /
hoort bestempelen / daerze echter niet meer in de
spelling doen / dan de andere.

Wat de benaming van (we) in beide woorden be-
ter luidt / dan (dubbeld' uv) is zeker waar / maar
dat het veeltijds ook ruim sta. nu genoeg is / is te
gelijk waar. Ik stap 'er af / als doende dit niets tot
de spelling / zijnde zulke bittergen heuzelaren / la-
tende een ieder dezelve noemen zo als hy wil.

** Doch te schrijven hotoden / houde enz. gelijk
zeker Liefhebber bij de (w) voor (uw) bezigt /
kan ik niet goed keuren: immers men schryft /
houden / houde / enz.

Van de X.

Vr. Komt de (x) wel byzonder in onze taal te pas?

A. Meer in de Grieksche en Latynsche; wy kun-
nen daar voor (ks) gebruiken / alsoo dezelve daarom
ook een dubbeld mede-klinker genoemd wordt: Ech-
ter ontbreekt het niet aan vermaarde schryvers / die
de spelling al by natuurkundig beoeffenen / welke de
(x) gebruiken in Blixem / Hex / Exter / enz. voor
welke laatste men ook zegt Hakster.

Derber / koamtze bee! in eige naamen voor: als
Xenophon / Ferres / Xenocrates / enz.

Van de Y.

Vr. Is by de (y) / die de Grieken (Upilon) noe-
men / noch iets te zeggen overgebleven?

A. 't Alleen dat by (ienj) hier ontrent / zo veel
nodig / gezegt is.

Van de Z.

Vr. Wat nu van de (z) meer dan by de (s) gezeten is?

A. Dat de (w) de eenigste mede-klinker is / die agter de (z) kan gebruikt worden / schoon ook sommige / hoewel niet weinig toejuiching / daar voor de (s) bezigen : als

zwaan	} 't geen vol- strekt beter is als	swaan
zwaar		swaar
zwalkt		swalkt
zweigen		zweigen
zwoegen		zwoegen
zwingen		zwingen
zwyn		zwyn.

Wie bespeurdt niet / dat / volgens de kracht der (s) / die woorden dan veel te scherpt zouden aangevat worden? Merkt :

* De (z) diend ook meer om een woord te beginnen / dan te sluiten ; hoewel zeer vele eige naamen / met dezelve gesloten worden / als

Whaz / Whimaaz / Wuz / Wzzi / enz.

Och dezelve zijn buiten den gemeene regel.

** Deele sluiten echter sommige woorden met de (z) in plaats van (s) als onz' / woz' / weez' / enz. also ze de (s) in de buiging verliezen : want men zegge onze / wozen / weezen / en niet onse wozen / wezen / enz.

Och also het hier mede / eben als met de (fen b) gelegen is / wuze ik de Liefhebber derwaards.

Van de Capitalen of Hoofdletters.

Vr. Wanneer komen de Capitale of Hoofd-letters te pas?

- A. I. Voor aan ieder brief of geschrift / en zo menigmaal de reben of zin in dezelve vol is / wanneer men een **ſ** (.) of punctum steld / waar op doorgaans een nieuwe regel volgt / die telkens met een **H**oofd-letter begonnen wordt.
- II. Alle eigen **N**amen van / **M**enſchen / **G**ebiedten / **S**teden / **D**orpen / **K**ibieren / **W**oemen / **p**lantten / **K**reuiden / enz. woorden daar mede begonnen.
- III. **M**en steld ze voor alle **W**aardigheden / **P**erſoonen van **h**ooge **C**aracters / **D**istinctie en **G**eboorste / enz. als **K**eizers / **K**oningen / **D**orsten / **P**rinſen / **G**raaven en verder voor alle **H**ooge en mindere **B**edieningen.
- IV. **Z**o dikwils men herhaald **W**E**D** / **W**ED: **W**H: **W**elgeb: / **W**el Ed: **G**est: / **W**el **E**erw: enz.
- V. **I**n de **K**ijm-konst voor aan ieder regel / en ge ijft 't bequaame **M**eeſters hunne **L**eerlingen voor nader onderwijſſe verder leeren.

Zie daar / zo klaar my mooglijk / de onderscheiden soorten en 't gebruik der **L**etteren aangewezen; **h**ertrouwende / dat ieder **M**eeſter / die mijn oogwit hier uit ligtelijk zal bezwaeden / zijne **L**eerlingen langſt deezen voorgestelden **L**eer-trant / met byvoeging van zijn gepast onderwijſſe / volkomen hi denodigste beginselen der **s**pel-konst zal kunnen vast maken.

Wermits nu een **L**eerling meer nodig heeft / van waar eben spellen en leezen / zullen wy denzelven eenige **D**enkeelden zoeken te geven / van eenige **G**ronden of **F**undamenten van onze **N**eederbuitſche **T**aal / als zeer nuttig en dienſtig / byzonder voor die zulke / die op hun tyd in de **F**rantsche / en voor namentlijk in de **L**atynsche **T**aal / staan onderwe-

zon te worden: Waaron de daarbij eerst voozname-
mende woorden (in de Root) met derzelver Latynsche betekenis heb uitgezukt.

Hieromtrent heb ik zekerlyk te vermaachten dat veel verbondige Halzen / het geheele werke zullen verknippen; Doch ik vertrouwe / dat anderen it zo veel te meer zullen goed steuren; want doch diende het David niet / 't is goed vooz Goliath / (dit is by de eerste uitgave al gezien) dan zegge noch die geen Latyn behoeven te leeren / bemoeijen zich met de Root niet.

Z E V E N D E T R A P.

Leerende de eerste Grondbeginselen der Nederduitsche Taal.

Vr. Welk zijn de allereerste beginselen / die by 't leeren der Nederduitsche / of ook andere Taalen / ten grondslag moeten gelegd woorden?

A. 1. De Kennis der Letteren.

2. De t'zaamenvoeging en uitspraak of klank der Letteren / tot en in Letter-greepen of woorden.

3. De schikking der woorden tot een volkomen zin.

Vr. De Letteren de t'zaamenvoeging en uitspraak geleerd zynde / moeten wy overgaan tot de woorden; doch eerst zien wat gy vooz Syllabe verstaat?

A. 't Woord Syllabe komt van 't Latynsch Syllaba een (Letter-greep); Zynde een Letter-greep bestaande uit 1/ 2/ 3/ 4/ 5/ 6/ 7/ 8. en somtyds meer letteren / die men eensgalmig / zonder afbreken / uitsprekt.

Vr. Is een woord en een Letter-greep het zelve?

A. Een Letter-greep kan wel een geheel woord uitmaken; maar veeltyds is een Letter-greep slegts een gedeelte van een woord: als kunnende een woord bestaan uit 1/ 2/ 3/ 4/ 5/ 6/ 7/ 8 en meer Letter-greepen/ gelijk dit een en andet in de eerste en tweede Trap klaar geleerd is.

Vr. In hoe veel (a) Spraak-deelen onderscheidt men de woorden door de (b) Oorsprong-kunde?

A. In 9: als 1. Zedeken / 2. Naam-woord / 3. Dooz-naam-woord / 4. Werk-woord / 5. Deel-woord / 6. By-woord / 7. Doozsetfel / 8. t'Zaamen-boeging / 9. Tussenboegsel.

Vr. Wat zijn Zedekens?

A. Deeze (de/ den/ een/ het) dienende om een onderscheid te maken in de (c) Geslachten en (d) Naam-vallen; als de Man/ de Casel/ het Spiegel/ enz.

Vr. Hoe veelley is 't Geslacht?

A. Driederley (A) 't Mannelyk / (B) 't Vrouwelyk / (C) 't Onzpydig.

Vr. Waar aan zijn deeze Zedekens onderwozpen?

A. Aan de (e) buiging der Naam-ballen.

Vr. Hoe veel Naam-ballen zijn 'er?

A. Zes 1. Noemer / 2. Leeler / 3. Geber / 4. Beschuldiger / 5. Soeper en 6. Afzemer.

Vr.

(a) Partes Orationis, (b) Erymologia.

1. Articulus, 2. Nomen, 3. Pronomen, 4. Verbum, 5. Participium, 6. Adverbium, 7. Praepositio, 8. Con-junctio, 9. Interjectio.

(c) Genus, (d) Casus. (A) Masculinum, (B) Femi-ninum, (C) Neutrum. (e) Declinatio.

1. Nominativus, 2. Genitivus, 3. Dativus, 4. Accu-sativus, 5. Vocativus, 6. Ablativus.

Vr. Hoe geschiedt deze luiging?

Manl: Vr: Onz:

A. Dus	Roemer	de	de	het
	Leer	des	of	van
	Geber	den	/	aan
	Beschuldiger	de	de	het
	Roep	de	de	het
	Afnemer	van	/	met
		of	door	de
		de	de	het

Zie hier / door de aardigheid / de luiging met de Latijnsche woordesels hic, hæc, hoc, maar mede alle luigbaare woorden / in hun onderscheide geslacht gebogen of (gedeclineert) worden.

Singulariter ('t enkelvoudig getal.)

	M.	V.	O.		M.	V.	O.
Nominativ:	hic	hæc	hoc		deze	die	dat
Genitivus	hujus	-----	des	of	van	—	—
Dativus	huic	-----	den	aan	door	--	—
Accusativ:	hunc	hanc	hoc		—	—	—
Vocativus	O	-----			—	—	—
Ablativus	hoc	hac	hoc	van	met	of	door
						—	—

Pluraliter ('t meervoudig getal.)

Nom.	hi	hæ	hæc		deze	of	die
Gen.	horum	harum	horum	der	of	van	—
Dativ.	his	-----	-----	aan	of	door	—
Acc.	hos	has	hæc		—	—	—
Voc.	O	--	---	O		—	—
Ablat.	his	--	---	van	met	of	door
						—	—

De Bedeking de / den / een / het / voegt men naar 't geslacht-woord.

Dit is doorgaang 't eerste werk door een Latijnsch Leerling: 't geen hem / door een meenigte van voorbeelden / althans geleerd wordt.

Vr. Hoe veelvlei is 't getal (a)?

A. Tweedevlei / 1. 't enkelvoudige en 2. 't meervoudige.

Vr. Wanneer komt het enkelvoudige getal voor?

A. Als men spreekt van éene persoon of zaak: als ik / gy / hy / de Man / een Boom / het Paard / enz.

Vr. Wanneer het meervoudige?

A. Als men gewaagt van meer dan éene persoon of zaak / gelijk: wy / gy-lieden / zy / de Mannen / de Boomen / de Paarden / enz.

Vr. Wat is een Naam-woord?

A. Een Naam-woord is / waat door men een zaak of hoedanigheid van iets onderschrydenlyk uitdrukt: als God / een Mensch / een Boom / het Water / goed / quaad / groot / klein / en wat zo meer is.

Vr. Hoe verdeeld men de Naam-woorden?

A. In (b) zelfstandige en (c) byvoeglyke.

Vr. Wat zijn zelfstandige Naam-woorden?

A. Die / zonder byvoeging van andere woorden / de zaak te kennen geven: als

den Hemel / de Warde / de Zee / Zan / Maan / Sterren / Koning / Dozt / Heer / Knecht / Licht / Quisternis / Wysheid / dwaasheid / enz.

Vr. Wat zijn byvoeglyke Naam-woorden?

A. Die de hoedanigheid van een persoon of zaak uitdrukken: als sterk / zwak / hoog / laag / diep / klein / groot / rijk / arm / wijs / zot / enz.

Welke woorden / alleen staande / geen zin kunnen uitmaken / ten zy'er een zelfstandig woord wordt by gezet of onder verstaan: gelijk

byv:

(a) Numerus, 1 Singularis, 2. Pluralis, (b) Nomen Substantivum, (c) Nomen adjectivum.

byv: zelfst:	byv: zelfst:
een sterk Man	een zwakke Vrouw
een hoogen Berg	een diepe Kuil
een groot Schip	het kleine Kind enz.

Want wie zoude onze meening begripen / als men zeide: het was een sterk, het is een hooge, enz. zo 'er een zelfstandig woord: als Man, Berg, enz. niet byquam? also de byboeglijke Naam-woorden tot alle zelfstandige Naam-woorden kunnen betrekke-lijk zijn: ik kan zo wel denken op een hoogen tooren / muur / enz. als een hoogen berg / en dus met alle andere.

Vr. Hoe verbeeld men nu wederom de zelfstan-dige Naam-woorden?

A. In 1. eige en 2. gemeene.

Vr. Wat is een eige Naam-woord?

A. Dat aan een Persoon of zaak afzonderlijk ge-geven wordt / als: daar zijn de Naamen van Men-schen: als Jan / Pieter / Willem / Joost / enz. van Steden en Dorpen: als Arnhem / Nymegen / enz. en zo alle Naamen van Kruiden / Planten / Boo-men / Druyten / Gebierten / Zeen / Rivieren / enz.

Vr. Wat is een gemeen zelfstandig Naam-woord?

A. Dat aan veele gemeen is / als Man / Vrouw / Mensch / Boom / Rivier / Visc / enz.

Vr. Wat zijn (a) afgeleide woorden?

A. Die van andere oorspronkelijke woorden af-geleid worden: als

Digfcher	is	Visc	is	Dogelaar	ant	Dogel
Daberlijk		Daber		Amsterdammer		Amsterdam

en zo alle diergelijke.

Vr. Wat zijn (b) verkleyn Naam-woorden?

A.

1. Nomina Propria, 2. Appellativa.

(a) Derivativa, (b) Diminutiva.

A. Die doof verklepping van hunne eigen oorzpzonkelyke gemaakt worden: als

potje	} van	pot	} van	boekje	} van	boek
baatje		bat		straatje		straat
tonnetje		ton		jongerje of		} een jonge enz.
huisje		huis		jongste		

Vr. Hoe luyt men een Naam-woord?

A. Op dezelfde wyze / als by de luyting der leden kens en voorzetsels is getoont: hebbende de onderscheiden Geslachten of woorden samtlyk meer of min verandering. Zie hier tot een denkbeeld maar één woordbeeld: het zelfstandige Naam-woord Man met een voorzetsel deeze.

Singulariter 't enkelvoudige Getal.

Nom.	deze Man
Gen.	des of van deze Man of des mans.
Dat.	aan of voer deze Man.
Acc.	deze Man.
Voc.	o Man.
Abl.	met / voer of van deze Man.

Als 't meerkvoudige Getal zegt men Mannen.

Vr. Geest noch een woordbeeld / om de luyting van een zelfstandig en een byvoeglyk Naam-woord te gelijft / te doen zien: als deeze verstandige Vrouw.

Singulariter enkelvoudige.

Nom.	deze verstandige Vrouw.
Gen.	des of van deze verstandige Vrouw.
Dat.	aan of voer deze verstandige Vrouw.
Acc.	deze verstandige Vrouw
Voc.	o verstandige Vrouw.
Abl.	van / met of voer deze verstandige Vrouw.

Plu.

Pluraliter "t" meervoud.

Nom. deze verstandige Vrouwen.

Gen. der of van deze verstandige Vrouwen.

Dat. aan of voor deze verstandige Vrouwen.

Acc. deze verstandige Vrouwen.

Voc. o verstandig Vrouwen.

Abl. met door of van deze verstandige Vrouwen.

In de Latijnsche Rudimenta wordt dit in 't breedte en nauwkeuriger geleerd.

Vr. Zijn de synoegische Naam-woorden niet onderworpen aan de (a) Trappen van vergelyking?

A. Ja aan drie:

1. De (stellende Trap) als verstandig.
2. De (vergrootende Trap) als verstandiger.
3. De (overschrijvende of obertreffende Trap) als de verstandigste zeer of allerverstandigst.

Vr. Hoe worden deze wederom onderscheiden?

A. In I. regelmatige / en II. in onregelmatige.

Vr. Welke zijn regelmatige?

A. Die de tweede en derde Trap van de eerste maken als verstandig / verstandiger / allerverstandigst.

Vr. Welke zijn onregelmatig?

A. Die de tweede en derde niet van de eerste maken / als goed / beter / best / quaad / erger / ergst / enz.

Van 't Werk-woord.

Vr. Wat is een Werk-woord?

A.

(a) Gradus Comparationis, 1. Positivus, 2. Comparativus, 3. Superlativus. I. Regularis. II. Irregularis.

A. 't Welk betekend (a) iets te doen, (b) te lyden, (c) of te zyn.

V. Hoe verbeeld men de Werk-woorden?

A. In (d) bedryvende (e) lydende / en in (f) generlei?

Vr. Wat zijn bedryvende Werk-woorden?

A. Die iets betekenen te doen / als schrijven / lezen / onderwyzen / beminnen / verachten / enz.

Vr. Wat betekenen de Lydende?

A. Een aandoening ondergaan / of lyden van iets / als bemind worden / gepynigt worden / enz.

Vr. Wat betekenen de generlei of onzinnige?

A. Die betekenen eigenlyk / nog doen / nog lyden / als komen / wonen / leeven / blyven / betrekken / staan / zitten / liggen / loopen / enz. want deeze kunnen in geen lydende betekenis veranderd worden.

Vr. Wat heeft men verholgens by de werk-woorden aan te merken?

A. Dat dezelve dooz (g) wyzen (h) tyden en (i) Persooneu verschijft of (geconjugiert) worden.

Vr. Hoe veel Wyzen van (k) Tijd-toeging zijn 'er?

A. Dier 1. de te kenneu gebende.

2. gebiedende.

3. aanboegende of wenschende / en ten

4. de onbepaalde wyze / dat is / die geen personen of getal bepaalt.

Vr. Hoe bepaald men de tyden?

A. Tot Dof: als

I.

(a) Agere, (b) pati, (c) esse, (d) activa, (e) passiva, (f) neutra, (g) modi, (h) tempora, (i) persona, (k) Conjugatio.

1. Indicativus, 2. Imperativus, 3. subjunctivus, 4. infinitivus.

- I. de tegenwoozbige
- II. de onvolmaakte verleden
- III. de volmaakte verleden
- IV. de meer als volmaakte verleden
- V. de toekomende

} tijd.

Vr. Hoe veel personen komen ons daar by hoor?

A. Drie: zo in 't enkel- / als meervoudige getal / als ik / gy / hy. Wy / gy-lieden / zy.

Vr. Zoude men den Leerling niet een beter denkbeeld van de tyden / wyzen / personen en met één hoorz der gantsche schikking of Tijd-voeging van een Werk-hoorz / hoorz één hoorzbeeld kunnen geven?

A. Ja in een werkende of doende en in lydende betekenis / nemende daar toe 't Werk-hoorz be-
minnen.

I. Te kennen gevende
wys.

I. Tegenwoordige tyd.
Enkelvoudig

pers:

- 1 ik bemind
- 2 gy bemindt
- 3 hy bemindt.

Meervoudig

- 1 wy beminnen
- 2 gy-lieden bemindt
- 3 zy beminnen.

II. De onvolmaakte ver-
leden tyd.

- E. ik beminde
gy beminde.
hy beminde.
M. wy beminden.

gy-l: bemindet
zy beminden.

III. De volmaakte verle-
den tyd.

- E. ik heb bemind
gy hebt bemind
hy heeft bemind.
M. wy hebben bemind
gy-l: hebt bemind
zy hebben bemind.

IV. De meer als volmaak-
te verleden tyd.

- E. ik had bemind
gy had bemind
hy had bemind.
M. wy hadden bemind
gy-l: had bemind
zy hadden bemind.

I. Praesens , II. imperfectum , III. perfectum , IV.
plusquam perfectum , Futurum.

V. De toekomstige tyd. IV. Meer dan volmaakte

E. ik zal beminnen
 gij zult beminnen
 hy zal beminnen.
 M. wy zullen beminnen
 gij-l: zult beminnen
 zy zullen beminnen.

2. Gebiedende wyze.

E. bemint gij
 dat hy beminne.
 M. bemint gij-lieden
 dat zy beminnen.

3. Aanvoegende of wenschende wyze.

1. Tegenwoordige tyd.

E. laat ik
 laat gij
 laat hy } beminnen.
 M. laaten wy
 laat gij-l:
 laaten zy }

II. Onvolmaakte verleden tyd.

E. ik zoude
 gij zoud
 hy zoude } beminnen.
 M. wy zouden
 gij-l: zoud
 zy zouden }

III. Volmaakte verleden tyd.

E. laat ik
 laat gij
 laat hy } bemint hebben.
 M. laaten wy
 laat gij-l:
 laaten zy }

verleden tyd.

E. ik zoude
 gij zoud
 hy zoude } bemint hebben.
 M. wy zouden
 gij-l: zoud
 zy zouden }

V. De toekomstige tyd.

E. ik zal
 gij zult
 hy zal } bemint hebben.
 M. wy zullen
 gij-l: zult
 zy zullen }

4. De onbepaalde wyze.

I. De tegenwoordige en
 II. Onvolmaakte verleden tyd.
 beminnen.

III. De volmaakte verleden tyd.
 bemint hebben.

IV. De meer als volmaakte verleden tyd.
 bemint hebben.

V. De toekomstige tyd.
 zullen beminnen of zouden beminnen.

Dezo genaamde *Gerundia*.
 van of om te beminnen.
 met of door te beminnen,
 om te beminnen of
 men moet beminnen.

De zo genoemde *Supina*. I. Tegenwoordige tyd.
om te gaan heminnen. heminnende.
han of om hemind te moezden. De toekomstige tyd.

DEELWOORDEN.

zullende heminnen.

Zie daar nu de doende of werkende wyze han
tjdbvoeging.

Du zullen wy overgaan / om de igende wyze
nach aan te toonen.

I. Te kennen gevende. IV. Meer dan volm: ver-
wyze. leden tyd.

I. De tegenwoordige tyd.

E. ik mozd }
 gū mozd }
 hū mozd }
 M. wy mozden } hemind.
 gū-l: mozd }
 zū mozden }

III. Volmaakte verl: tyd.

F. ik wierd }
 gū wierd }
 hū wierd }
 wy wierden } hemind.
 gū-l: wierd }
 zū wierden }

III. Volm: verl: tyd.

E. ik ben hemind of
 ik ben hemind getweest.
 gū zyt hemind of
 gū zyt hemind getweest.
 hū is hemind of
 hū is hemind getweest.
 M. wy zyn }
 gū-l: zyt } hemind of be-
 zū zyn } mind getweest.

E. ik was }
 gū waart }
 hū was } hemind of
 M. wy waaren } had hemind.
 gū-l: waart } getweest.
 zū waaren }

V. De toekomstige tyd.

E. ik zal }
 gū zult }
 hū zal } hemind moz-
 M. wy zullen } den.
 gū-l: zult }
 zū zullen }

2. Gebiedende wyze.

E. mozd gū hemind.
 dat hū hemind mozde.
 M. mozd gū-l: hemind.
 dat zū hemind mozden.

3. Aanvoegende wyze.

I. Tegenwoord: tyd.

E. laat ik }
 laat gū }
 laat hū } hemind
 M. laaten wy } mozden.
 laat gū-l: }
 laaten zū }

II. Onvolm: verleden tyd. V. De toekomstige tyd.

E. ik zoude }
 gij zoude }
 hij zoude }
 M. wy zouden }
 gij-l: zoud }
 zij zouden }

bemind wo-
 den.

E. ik zal }
 gij zult }
 hij zal }
 M. wy zullen }
 gij-l: zult }
 zij zullen }

bemind zijn
 of
 geweest heb-
 ben.

4. Onbepaalde wyze.

III. De volm: verl: tyd.

E. laat ik }
 laat gij }
 laat hij }
 M. laaten wy }
 laat gij-l: }
 laaten zij }

bemind zijn
 of
 geweest heb-
 ben.

I. De tegenwoordige en
 II. Onvolmaakte verle-
 den tyd.

bemind worden.

III. De volm: verleden.
 IV. En de meer dan vol-
 maakte verleden tyd.

bemind zijn of
 bemind geweest zijn.

IV. De meer als volm:
 verleden tyd.

E. ik zoude }
 gij zoud }
 hij zoude }
 M. wy zouden }
 gij-l: zoud }
 zij zouden }

bemind zijn
 of
 geweest heb-
 ben.

V. De toekomstige tyd.
 zullen of zouden bemind wo-
 den.

DEELWOORDEN.

Verleden tyd.

bemind zijnde.

De toekomstige tyd.

zullende bemind worden.

Dit nu wordt genoemd een * persoonlijk Werk-
 woord / zijnde een † onpersoonlijk / dat alleen in de
 derde persoon / in 't enkelvoudig geconjugeerd wordt:
 als het berouwt mij / het verbijet mij / het dan-
 berd / het sneeuwt / het hagelt / enz.

Van de Deel-woorden.

Vr. Wat is een Deel-woord?

A. Dat aan een werk-woord deel heeft; doch

aan

* Personale. † Impersonale.

aan de hulping / gelijk de Naam-woorden / onderhebig is / hebbende zijn tyden / getal en geslacht.

Van 't By-woord.

Vr. Wat is een By-woord?

A. Een onveranderlijke Spreek-deel / dat by een werk-woord gevoegt word / om de omstandigheid van een bedryf te kennen te geben.

Vr. Zijn 'er geen by-woorden aan de trappen van vergelyking onderwoorden?

A. Ja als vzoeg / vzoeger / zeer vzoeg / eer / eeder / eerst enz. Zie hier verder eenige by-woorden: wel / qualijk / rijkelyk / waar / hier / toen / wyders / ja / neen / lyk / mischien / teffens / anders / enz.

Van 't t'Saamenvoegfel.

Vr. Wat is een t'Samenvoegfel?

A. Ook een onbuigbaar Spreek-deel / waar mede men woorden en rebenen aan een schakelt: als en / ingsgelyk / ook / of / hoewel / maar / betwyl / niet te min / daarom / derhalven / indien / juist / enz.

Van 't Voortzetsel.

Vr. Wat is een Voorzetsel?

A. Insgelyk een onveranderlijk Spreek-deel / woordende vooz andere woorden gezet / om de tyd / plaees of oorzak te betekenen: als aan / tot achter / by / behalven / beneden / binnen / boven / buiten / in / dooz / met / na / na toe / om / onder / enz.

Van 't Tusschenwerpsel.

Vr. Wat is een Tusschenwerpsel

A *Mede ten onbuigzaam Spreekdeel / dat van
zich zelve een zin uitmaakt / wordende daarom /
tot uitdrukking van een Herstogt / tusschen de
reden ingeworpen : als ach ! och ! helaas ! ei ! myt
heisa ! jemy ! wee ! elliebe ! bzaaf ! soei ! ho ! hem !
fag ! si ! enz.*

A G T S T E T R A P.

Korte aanmerkingen by de Schryfkonst.

*Schoon ik niet voornemens ben, iets
nopens de Schryfkonst, het behande-
len of ook 't vermaken der Pen, het
fatsjoeneren der Letters, of iets van
die natuur, te zeggen: wyl dit vol-
strekt door 't gebruik, gepaard met
bequaam onderwys en levendiger voor-
beelden, dan een bloote gedrukte on-
derrigting, (daar doch een kind in 't
leeren van die Konst, geen voordeel uit
kan trekken,) moet geleerd worden;*

zal ik nochtans errinneren: dat een goede houding, als wel zitten, niet vooroverhangen, de rechte arm gefloten aan 't lyf, niet verfaande gedwongen of styf, maar met de elleboog los na 't lyf, en de hand van 't lyf afhoudende, zo dat de Pen, van boven, met de fchouder correfpondeert, en de punten te gelyk 't Papier overlopen, noodzaaklyk is.

Voozal moet men zorg dragen, dat een Leerling de drie voorfte vingers of den duim en de twee volgende, die de Pen influiten, niet styf, en den duim buitenwaards gebogen houd, ten einde dezelve in geduurige beweging blyven.

Waarom ook een Schryver, zo hoog moet zitten, dat de Elleboog niet van de Tafel hangt, maar voer met de hand balanseert.

Eindelyk hoe meer men een Leerling gewend met een flap vermaakte of lang genebde Pen (waar in men echter naar de natuur der Schagt, waar in een zeer groot onderscheid kan zyn, met het vermaken moet te werk gaan,) te schryven: byzonder niet te laten printen, of eenige gesmeerde, 't zy een soort van Druk-letters of andere, dat voer Leerlingen zeer nadeelig is, ten ware zy de Schryf-konst genoegzaam te boven zyn, te laten maken, hoe losfer, sierlyker en vaerdiger dezelve

een geheel woord of regel, zonder ophouden, dan daar 't nodig is, eal schryven.

En gelyk nu een zuivere spelling de ziel is van wel schryven (vermits een boe fraay geschreven schrift, qualyk gespeld, moet achter staan voor een, schoon maar tamelyk geschreven schrift, daur de Ortographie wel in waargenomen is.) Zo is een beoorlyke zin-scheiding, by al wat men schryft, leest of drukt, te gelyk noodzaaklyk.

Hier toe gebruikt men dan eenige tekens, welke een reden, in een welgeschikte order, duidelyk onderscheiden, voorstellen. Men gebruikt dan deeze Tekens.

- / Comma, streepje.
- ; Punct-comma of Semi-colon.
- : Duo puncta, dubbelde Punct of Stip.
- ! Signum Exclamandi of Exclamatio, Uitroepings-teken.
- ? Signum Interrogandi, Vraagteken.
- ([Parenthesis] Tusschen-stellings-tekens.
-)] Concluiho.]
- - Copulatio, 't Saamenbindings-teken.
- • Divisio, Scheid-teken.
- ' of ' Apostrophus of Apheresis, Voor- of achterafwegnemings-tekens.

Wanneer nu deeze badsz: tekens op hun plaats moeten gebruikt worden / word een Leerling op de Duitische Schoulen zelden geleerd.

't Beguaamste middel / woꝝd ten dien einde van de tien Schoolen / nauwelijks op één in 't werk gesteld / namelijk: dat men / ieder week / den meest gebozderde Schryf-leerlingen iets van buiten te schryven / 't zy een Bzief of iets anders / opgeest. 't Geen ik by bevinging geleerd heb 't nuttigste werk te zyn / dat men aanwenden kan / om de Leerlingen / daar dooꝝ / in verscheiden zaaken te gelijk te onderwoꝝzen: als 't opstellen van een Bzief / de oꝝder of plaats der Distinctie-tekens / de baerdigheid in 't schryven / en / by de Correctie daar van / een zuivere spelling

Vr. Laaten wy nu eens kortelyk zien , waar de gezeide Tekens al plaats hebben: en wel voor eerst wanneer men (, of /) *Comma* gebruikt?

A. Dit is een teken van een korte ademhaling, en word gesteld ter onderscheiding van verscheide kort op elkander volgende Naam- of Werk-woorden, en onvolkomen zins-afbrekingen gelyk, Ende hoe hooren wyze een tegelyk in onze eigen Taal / in welke wy geboren zyn? Parthers ende Meders / ende Elamiten / ende die inwoonders zyn van Mesopotamia / ende Judea / ende Cappadocia / Pontus / ende Azia / Ende Phrygia / ende Pamphalia / Egypten / ende de deelen Lybie / welk by Cyrenen [ligt] ende uitlandische Fromenen / beide Jooden ende Jooden-genooten / Cretensen en Arabiers / wy hoorenze in onze Taalen / de groote werken Gods spreekken. Hand. 2: 8 / 9 / 10 / 11.

Van 't Teken (;) Semi-colon of Punt-comma.

Vr. Wanneer word dit gebruik?

A. Wanneer de reden wel cenigfins gefloten zoude kunnen worden; doch dat'er noch iets, als by

wyze van tegenstelling van 't gezegde, op volgt, of de zin schynt te willen veranderen. 't Staat zeer veel voor de woordjes; want, maar, doch, niet tegenstaande, nochtans, op dat, enz. hoewel dit niet altyd vast gaat. Ziet in welke zin het al gebezigt word: **Hooft ons mijn Heere; Gy zyt een Dozt Gods in 't midden van ons; begraast ulwe Doode in de heure onzer Graven; niemand van ons zal zyn Graf van U weeren / dat gy ulwe Doode niet en zoud begraven. Gen. 23: 6.**

Doe kloofde God de holle plaatse / die in Techi is; ende daar ging water uit van bezelbe / en hy dronk; doe quam zyn geest weder / ende hy werd lebendig; daarom noemde hy haare naame / de Fontaine des aanroepers / die in Techi is / tot op deezen dag. Rucht. 15: 19.

Van het Teken (:) dubbele Punkt colon.

Vr. Wanneer word dit gesteld?

A. Als de Zin half uit is; en 't volgende tot bevestiging van 't gezegde, of tot aanwyzing van de oorzaak of oogmerk daar van, diend.

't Volgt ook zeer veel agter: hy zeide: te weten: roepende: namelyk: hy sprak: hy riep: maar: want: enz. Ziet hoe 't hier gebezigt word. **De Kamoth en de Sabitsch en zal niet gedagt worden: want de trek der wijsheid is meerder dan de Kobynen. Men kan den Copaz van Moorenland haer niet gelijk waerden: ende hy 't sijn louter Goud en kanze niet geschat worden. Job 28: 18 / 19.**

De Heere is mijn kracht ende Lied / ende hy is my tot een heil geweest: — De Heere is een Krijgsman: — Hy heeft Pharaos wagens ende zyn Heir in de Zee geworpen: ende de heure

zyver Hoofdlieben zijn verbzonken in de Schelf-zee.
Exod. 15: 2/ 3/ 4.

Van 't Uitroepings of Verwonderings. teken (!) Signum Exclamandi.

Vr. Wanneer komt dit voor?

A. By verwondering, uitroeping of verbaastheid 't zy van droefheid, 't zy van blydschap, byzonder agter de woordjes ach! wee! helaas! enz. Ende de kinderen Israëls zelden tot hem: **Och!** dat wy in Egyptenland gestozen waren dooz de hand des Heeren / doe wy by de Vleesch-potten zaten / doe wy tot verzadinge Brood aten! Exod. 16: 3.

Och! of ik wist dat ik hem binden zoud! Job 23: 3.
O hoe groot is ulu goed / dat gy weggelegd hebt booz de geene die u vzezen! Psalm 31: 20.

Van het Vraagteken (?) Interrogatio of Signum Interrogandi.

Vr. Wanneer word dit teken gesteld?

A. Agter ieder Vraag, die men doet, by voorbeeld:

Adam waer zyt gy? Gen. 3.

Wat is 'er meer te doen aan mynen Wjngaard / 't welk ik aan hem niet gedaen en hebbe? Waaron hebbe ik verwacht / dat hy [goede] vanden zoude booztbzengen / ende hy heeft stinkende vanden booztgebzagt? Jes. 5: 4.

Van den Stip (.) Punct of Punctum.

Vr. Wanneer dient dit teken?

A. Als de zin of rede volkomen is, word dezelve daar mede gesloten: als

De Gebeden Davids des zoons Isai hebben een einde. Psal. 72: 20.

Ik ben de Alpha ende de Omega / het begin ende het einde. Ik zal den Dorstigen geven uit de Fonteyne van het water des Levens vooz niet. Openb. 21: 6.

Dat vooz Carwe Distelen voortkomen / ende vooz Garste Stink-kruid. De woorden Jobs hebben een einde. Job 31: 40.

Van het Tusschenstellings-teken ( ) of □ Parenthesis en Conclusio.

Ar. Wanneer heeft dit teken plaats?

A. Doorgaans in de Schriften des O. en N. Testaments: Wanneer 'er iets, dat in de grondtext niet uitgedrukt is, tot beter verstand of zins-verklaring, word bygesteld, of ook wel in ongewyde Schriften. Dienende het tusschen die haakje gestelde (als somtyds van de zaak verschillende) tot staving enz. van 't bystaande:

Zijn oogen zijn als der Duiven by de Waterstrommen: met Welk gewasschen staande [als] in kassens [der ringen.] Hoogl. 5: 12.

Van 't t'Saamenbindings-teken (-) Copulatio.

Vr. Wanneer word dit gebruikt?

A. In de onderscheiding van twee t'zaamgevoegde zelfstandige Naam-woorden: als **Ward-kloot / Welk-Drugt / Wijn-oogst /** enz.

Van 't Scheid-teken (-) Divisio.

Vr. Waar heeft dit zyn plaas?

A. Als een woord, van meer dan ééne Letter-greep, niet vol uit op den regel kan geschreven worden, breekt men het zelve met het eindigen van de bogonne Letter-greep af, wanneer men 't voorz: teken daar agter steld, om aan te tonen, dat het woord noch niet volkomen is; als staande het overige gedeelte daar van in 't begin van een volgende regel, by voorbeeld: *al-ler-on-be-gra-pe-lijk-ste / enz.*

Van het Wegnemings-teken (^ ,) Apostrophus of Apheresis.

Vr. Hier van bladz. 63 en 68 zo veel nodig gesproken hebbende, is daar ook noch meer by op te merken?

A. Niets anders, dan dat het eigenlyke teken van wegneming (^) in de Rym-konst geplaatst word boven woorden, die een geheele Letter-greep verkort worden, als op bladz. 68 in quaên, paên, daên, enz. voor quaaden, paden, daaden gezien is, alwaar het andere teken (?) geen plaats heeft.

Van de Abbreviatien (verkortingen).

Vr. Hoe schryft men een woord by verkorting?

A. Dit heeft zo zeer geen vaste regel; d'een verkort een woord, met meer, de ander met minder letters te schryven.

Vr. Geeft 'er tot een voorbeeld eens eenige op?

A. NB: *Nota bene* (let wel) geeft te kennen, dat het daar op volgende zyn byzondere opmerking verdient.

P. S. post scriptum (nageschrift) wil zeggen: iets, dat men in een brief, of eenig ander schrift vergeten heeft, na dat het zelve ondertekent is, 'er noch by te voegen.

O. S. Oude Styl, O. Z. Ooft Zyde.
 N. S. Nieuwe Styl, O. N. O. Ooft Noord Ooft.
 O. T. Oude Testament, Z. Z. Zuid Zyde.
 N. T. Nieuwe Testament, N. Z. Noord Zyde.
 K. M. Koninglyke Majesteit,
 K. H. Koninglyke Hoogheid.
 D. H. Doorluchtige Hoogheid,
 H. M. Hoog Mogende.
 H. H. M. Hun Hoog Mogende,
 Ed: Gr: Achtb: Edcle Groot Achtbare.
 Wel Ed: Gestr: Wel Edele Gestrenge.
 Voorfz: Voorfchreven.
 Wel Eerw: Wel Eerwaardige.
 Voorn: vornoemd.
 Hoogftgem: Hoogftgemelde.
 Extr: Ord: *Extra Ordinair* (buiten gewoon)
 Reqt: (*Request*) (Smeekfchrift).
 Suppelt: *Suppliant*, (die iets ootmoedig verzoekt.)
 enz. en zo voorts, en zo veele meer die 't my
 niet lust op te noemen.

N E G E N D E T R A P.

Om nu den Leerling, van de eerste beginselen
 der Reken-konst, mede eenig denkbeeld te
 geven, waar door ik alleenlyk hier verfta de
 kennis der Cyffer-letters, de uitspraak van
 eenige getallen, 't onderscheid van *Additio*,
Subtractio, *Multiplicatio* en *Divisio*, waar toe
 de Tafel van *Multiplicatio* noodzaaklyk is,
 zullen we van 't een en ander maar een wei-
 nig laten volgen, als zynde daar toe andere
 Boekjes opzettelyk ingerigt.

CYFFER - GETAL.

1 een	10 tien	20 twintig	10000 tien duizend
2 twee	11 elf	30 dertig	20000 twintig duizend
3 drie	12 twaalf	40 veertig	30000 dertig duizend
4 vier	13 dertien	50 vyftig	40000 veertig duizend
5 vyf	14 veertien	60 zestig	50000 vyftig duizend
6 zes	15 vyftien	70 zeventig	60000 zestig duizend
7 zeven	16 zestien	80 tachtig	70000 zeventig duizend
8 agt	17 zeventien	90 negentig	80000 tachtig duizend
9 negen	18 agtien	100 honderd	90000 negentig duizend
0 nul	19 negentien	1000 duizend	100000 honderd duizend.

Vr. Hoe duikt men 't Cyffer-getal anders uit?

A. Door deeze C, D, I, L, M, V, X.

Vr. Wat betekent een ieder derzelve?

A.

C honderd	I een	VIII agt
D vyfhonderd	II twee	IX negen
I een	III drie	X tien
L vyftig	IV vier	XI elf
M duizend	V vyf	XII twaalf
V vyf	VI zes	XIII dertien
X tien, als	VII zeven	XIV veertien

XV vyftien	L vyfrig
XVI zestien	LV vyfenvyftig
XVIII zeventien	LX zestig
XVIII agtien	LXV vyfenzestig
XIX negentien	LXX zeventig
XX twintig	LXXX tachtig
XXV vyfentwintig	XC negentig
XXX dertig	C honderd
XXXV vyfendertig	D vyfhonderd
XL veertig	M duizend.
XLV vyfenveertig	

Dus fchryft 't tegenwoordig Jaar-getal

MDCCLXXVII.

Vr. Wat is Additio?

A. Een t'zaamen- of op-telling van eenige getallen: als

1	12	123	6789		gl.	st.	p.
2	13	456	1234		123-	4-	5
3	14	789	5678	of	458-	15-	9
4	15	120	9012		669-	16-	8
5	16	369	3456		874-	19-	15
					1234-	5-	6

f 15 f 70 f 1857 f 26169 of f 3361- 1-11

De bewerking van deze en de volgende Specien hier op te schryben / acht ik nutteloos / vermits toch een Leerling / buiten zijn 's Meesters onderricht / daar uit weinig bezef trekt.

Vr. Wat is Substractio?

A. Wanneer men een mindere van een meerdere somma aftrekt / of eenig geld op rekening betaalt: als ik ben schuldig - - - f 1234-16-8
 waar op ik betaale - - - - - 612- 8-8

zo blijft ik noch schuldig - - - - - 622- 8-0

dat dit recht is / blijkt uit de proef - f 1234-16-8

Vr. Wat is Multiplicatio?

A. Een zeker getal / 't zo door zich zelfs of door een ander getal / zo menigmaal vermenigvuldigen of grooter maken: als

Multip: met 12 66 7865
 3 66 195

36 396 39327
 396 70785

 7865

f 4356 -----
 f 1533657

T A.

TAFEL VAN MULTIPLICATIE.

2 maal	2-- 4	5 maal	5--25	10 maal	10--100			
	3-- 6		6--30		11--110			
	4-- 8		7--35		12--120			
	5--10		8--40		11 maal	11--121		
	6--12		9--45			12--132		
	7--14		10--50		12 maal	2-- 24		
	8--16		11--55				3-- 36	
	9--18		12--60				4-- 48	
	10--20		6 maal				6-- 36	5-- 60
	11--22						7--42	6-- 72
12--24	8--48	9--54	7-- 84					
3 maal	3-- 9	7 maal	10--60	8-- 96				
			11--66	9--108				
			12--72	10--120				
			7--49	11--132				
				12--144				
			8--24	8--56	16 maal	2-- 32		
			9--27	9--63		3-- 48		
			10--30	10--70		4-- 64		
			11--33	11--77		5-- 80		
			12--36	12--84		6-- 96		
4 maal	4--16	8 maal	8--64	7--112				
			9--72	8--128				
			10--80	9--144				
			11--88	10--160				
			12--96	11--176				
			5--20	9 maal	9--81	12--192		
			6--24			10--90		
			7--28			11--99		
			8--32			12--108		
			9--36			Die in deez' Tafel niet recht vast is en ervaren.	Word nimmer vlog, al leerd hy 't rekenen veel jaaren.	
10--40	't Jaar							
11--44								
12--48								

't Jaar verdeelt men in 12 maanden: als 1. January, 2. February, 3. Maert, 4. April, 5. May, 6. Juny, 7. July, 8. Augustus, 9. September, 10. October, 11. November, 12. December, of in 52 weken / hebbende ieder week 7 dagen: als 1. Zondag / 2. Maanbag / 3. Dingsdag / 4. Woensdag / 5. Donderdag / 6. Vrydag / 7. Zaterdag.

Hoe veel dagen ieder maand heeft leerd dit Vaersje.

Dertig dagen heeft November,

Junius, April, September,

February viermaal zeven,

't Schrikkeljaar noch een daar neven,

Voorts de anderen een en dertig geven.

De maanden *September, October, November, December*; schryft men by verkorting *7ber 8ber 9ber xber*.

Dus zijn 'er in een jaar 365 / en in ieder Schrikkeljaar / dat van 4 tot jaaren komt / 366 dagen / in dag en nacht rekent men 24 uren / ieder uur 60 minuten / ieder minut 60 seconden.

De vier Jaargetyden zijn Lente; Zomer, Herfst en Winter.

TIENDE TRAP.

Gelyk men in 't leezen onderscheid moet maken naar de verschillende voorwerpen, want 't is een groot onderscheid, of men in den Bybel, of een zaak van die natuur, dan of men nieuws-papieren of soortgelyke dingen leest; zo is 't leezen van de Rym-konst van dat alles wederom verschillende: alzo daarin een zekere maat en byzondere trant moet gehouden worden. Late derhalven tot vermaak

maak en onderwys der Jeugd, hier eenige regels volgen,

Hoort Kinderen.

Wie zijn Ouders' houd hoog' oogen /
 En ontzacht toont na vermogen /
 Klime' gewislyk vzbeg of laat
 Tot een hoog verheven staat.
 En kan ligt zijn vband weeren :
 Want den Hemel wil dien eeren /
 Die in Deugden opgeweekt /
 Zedig en eerbiedig spreekt.

Op een Leugenaar.

Geen ongelukkiger, als die zich wend tot liegen,
 De Mond die leugen spreekt, is 't allerschaadlykst quaad?
 In plaats hy and'ren wil, zal hy zich zelf bedriegen.
 Zeg my wat mensch word meer veracht, bespot, gehaat?
 Is 't niet een zot, wiens mond g'wend zelf zyn eer te rooven?
 Want spreekt hy al eens waar, wie zal hem ooit geloven?

Op de Leugen.

De Leugen is het eenig zaad /
 Daar uit dat zyn geboren

De Bitter' dood / de Bloed / den haat /
 Godt laster / Moord en Trog,

Men moet geen schelden met schelden vergelden.

Als gy gescholden word en met de Tong gestaken.

Als iemands Laster-mond uw Faam steld als ten Raaf
 Zo wacht u, lasteren met lasteren te wreken ;
 Maar schikt u Leven zo, dat niemand bem geloof.

Men moet zich wachten voor vuile reden.

Bu 't gebzuikt van vuile reden /
 Leerd men zelden goede zeden.

of ?
 Wees

Wees voor al in reden kuis,
Als 'er kinders zyn in huis.

*Naar het bespieren,
Zyn de manieren.*

Versta je 't wel Ouders?

Men moet niet Agterklappen.

De Dullig-Klar / die langs de straat
Den gantschen dag woerd dooztgedreven /
Alle onkruid / d'zeker en afsche laad /
Om die weer telkens uit te geben.
Za neemt een achterklapper lust /
In ieders wanbedrijf te weten /
En aantemen; niet gerust /
Dooz hy zulkis breech heeft uitgeweten /
En agter rugk uit rijd of wzaak /
Geschandbleit heeft de beste zaak.

Op de Agterklappers.

Indien de Klappers en Aanbrengers in ons Land,
Om 't stoken van den twist, het blanke vel verlooren
Men zag, schoon 't Kreeft-vuur niet aan onzen
Hemel brand,
De wegen grimmelen van zwart geverfde Mooren.

Op een Lasteraar.

Wagt ik naar mynen zyn met Lasteraaren leven!
En die hem geeft gehoor gevegt's straffe geven!
Eke hing ze beiden op; den Lasteraar by de tong!
En die hem geeft gehoor / ik by zyn ooren hang.
't Lot

't Lot van Gods Lasteraars.

*Wanneer men spreekt van God en zyne booge wegen,
 Roept MOPUS die met God en Gods-dienst dryft den spot,
 Aan dingen boven ons en is ons niet gelegen,
 Recht heeft by: in de afgrond der Helle is tog zyn lot.*

Wacht u voor dronkenschap: want

*De drank heraaft des menschen geest /
 Veraard den zelve tot een beest:
 Maakt kuische tot hoerkerbers,
 En goede lieden / Inzied en sel /
 De zingergs hul omuit gerel /
 Tot bloekers en tot zweerberg.*

Anders.

*De Ledigheid en Hooge moed,
 Verzellen staag het druiven-bloed.
 Het einde moet dan zorgen.
 Als 't goed op is, en 't geld verpooyt,
 Verlektetraud, verpronk, vermooit,
 Wat raad dan schier of morgen?*

of

*De Wyn en alle sterke drank
 Maakt spotters en verwoekt krakeelen,
 't Misbruik maakt wyze hersens krank
 En zotte Liën in allen deelen.*

*De Drank hoeh alle huil liebzijf /
 Als inzaak en hegt-lust en schijf /
 Als dobbelen en spelen;
 Baard Doodslap uit een enkel woort /
 Brouwt Reugen / Laster / Wraak en Moort;
 En rokkent ook tot sterlen.*

Op een dronkaard.

*De leege vaten klinken meest;
 Maar vaten vol van Bier of Wyn,
 Die razen of ze dol zyn:
 Dat ziet men aan dat dronken beest.*

Op een Snorker of verwaande gek.

Een Snorker, die altyd ging van zyn wysheid roemen,
Quam ik eens by geval een beele gek te noemen,
Dit, zeide by, was valsch. Ik lach 'er dubbel mee
Is by geen beele gek? by is de helft van twee.

Kaale pracht,

Hobaardij zonder goed /
Is een Ligchaam zonder hoet.

Schyn bedriegt.

In schyn van vrindschap word de waereld ligt bedrogen;
Maar hoewel dit gelukt; is 't echter list en logen. of
Gy blyft dezelfde man en houd uw oude zinnen,
Van buiten schynt ge een Lam en zyt een Vos van binnen,
Een eerlyk Man.

So sjaartheid de waardij der dingen ryzty doet /
So is een eerlyk Man een onwaardiglyk goed.
Ydele Klacht.

De Ryke SOLI. . . is verlegen met haar schyven;
Waar zal ik kermt de Vrek's met al myn Geld toch blyven?
Want houde ik 't in de Kat, zo windt het niet een duit,
En zet ik 't op myn winst van 6 ten hondert, uit,
't Word licht, och! och! ik schrik! my dieffelyke ont dragen!
Beleg ik 't aan een Schip, al hangt aan losse Vlaagen!
Besteede ik 't aan een Huis, het loopt gevaar van Vuur!
Aan Weyland, ook al quoad!, dat is nu veel te duur!
Hoor SOLI! 'k weet goed raad! waar toe dan ydel kermen?
Leg uwen Rykdom aan ten nutte van den Ermen:
Dat 's: geef het mildelyk, op wakker, aan den geen,
Die nimmermeer bedriegt, en honderd geeft voor een.

Men moet de Teering na de Neering zetten.

De Cyden klaagt Sextil en Deeringen verslechten.
Zijn Woningen nachstans / Schaaben en gerechten /
En dunken my daarom te slechter niet te zijn /
Zijn Carels dragen niet / als Hoender-bont en Wijn:
Zijn Hutten wisselt hy in Huizen als Kastelen:
Zijn Leem in louter Goud: Zijn Wollen in Fluweelen:
Indien de Tijd verslecht / gelijk hy kroont en kruit /
Daarom en steid hy niet de Teering naar den Cyd:

E L F D E T R A P.

EENIGE CHRISTELYKE.

G E B E D E N.

't Gebed onzes Heezen.

Onze Vader / die in de Hemelen [zijt.] Uwem Naam werde geheiligt. Uw Koningryk kome. Uwem wille geschiede / gelijk in den Hemel [alzo] ook op der Earde. Ons dagelyks Brood geef ons heden. Ende vergeef ons onze schulden / gelijk ook wy vergeven onzen schuldenaren. ende en leid ons niet in verzoeking / maar verlost ons van den boozen. Want uw is het Koningryk / ende de Kracht / ende de Heerschappheit / in des eeuwigheld / Amen.

Morgen-Gebed.

Goebertierene God! dooz uwre getrouwe wacht / die gy in deze nacht / wederom ober de werken uwer handen / en dus ook ober een ieder onzer gehouden hebt zijn wy noch bewaard dooz alle quaad: Ja Gy hebt ons dooz een zoete slaap verquikt: En het is alleen uw nooit volpreeze Goedheit / dat wy noch wederom het lieflyke Morgen-licht mogen aanschoutmen; daar Gy ons in de duistere nacht tot de eeuwige duisternis / dooz den dood / had kunnen doen overgaan. Laat het dan ook niet quaad zijn in uwre Heilige Ogen / dat wy u hier dooz

van herten danken! biddende / dat ook uwa byzondere
 lyk aanschijn / over ons / gelijk het natuurlijk Licht
 de waereld bestraalt / in deeze dag lichte! Leid en
 bestier ons en alle onze daaden / op dat wy in al-
 les / uwa eer mogen betrachten: wist daar toe onze
 zonden uit in het Schuld-boldoenend Kruis-lood van
 de Heere Jesus / Onze Vader.

School-Gebed.

O Fonteyne der Wysheit! by wien alle wysheit
 en kennis moet gezocht / en door wiens Geest /
 ons / van natuur onbetend / verstand / verhaast-
 baar gemaakt en verlicht moet worden: Gif
 schenck ons dien Geest in het onderwijs / op dat wy
 het selve niet te vergeefs ontfangen. Geest ons een
 groeffend natuurlijk / maar boven al een Geestelyk
 verstand te verkrigen! bestier onze gedachten! bring
 onze herten tot een gebuurige gehoorzaamheid! En
 plant daar in voor al de vreeze des Heeren / als het
 beginsel van alle waare wysheit. Vergeeft daar toe
 de zonden onzer jeugd / uit uwe genade om Chri-
 stus wille. Onze Vader.

Gebed voor den Eeten.

Genaderpliche Weldoender! bejaagt het Al aan ons
 Bloek- en Hel-waerdige Adams-kinderen /
 noch wederom zo veel welbaaden aan te bieden /
 die tot ons Levens onderhoud dienen: Dat het Al
 dan ook beliebe / ons deeze gaben tot een gezegent
 hoebzel te doen verstreken. Allerbyzonderst hoed
 ons niet de spyze / die niet vergaat / waar by de
 Ziele Leest tot in Geulwigheit. Neemt ten dien sin-
 de alle onze ongerechtigheden weg / die ons Al
 hier

hierbaare gunst onwaerdig maken / alleen om uweg
 Zoons wille / in wien wy al biddende zeggen : Onze
 Vader!

Gebed na den Eeten.

Gy alleen zijt waerdig te ontfangen alle Lof /
 prijs en Dankzegginge / goeddoende Vader in
 Christus! dat Gy ons noch ditmaal met zo vele ver-
 beurde gunstbewezen hebt overladen / bemerk nu
 toch ook ons geesteloos en ongehoelig herte tot een
 oprechte dankbaarheid / op dat wy U mogen lieben /
 loben en danken tot in een nimmer eindende Eeu-
 wigheid / Amen!

Avond-Gebed.

Langmoedige God! 't zy niet quaad in uwe Hei-
 lige ogen / dat wy zondige schepselen ons door
 U nederbuigen / om U Lof-offer toe te brengen / wijl
 uwem opzigt ons deezen dag noch heeft bewaard /
 daar wy dien nochtans in zo vele zonden hebben
 doorgebracht. En hebt ons in dezelve met uwe goe-
 dertierenheden omringt. Wy smekten U o Wachter
 Israëls! dat het U believe / ons / nu de duisternis
 de Warde en de donkerheid de Dalken overdekt / on-
 der uwe hand / als onder de schaduwelover vleug-
 len / te bedekken / op dat wy binnen de hutten onzer
 Wooningen / door uwe beveiliging verzekerd / mo-
 gen rusten in de avelige uren van de nacht / die Gy
 tot rust door de kinderen der menschen geschikt hebt.
 Ja Heere bewaar het Land. Bewaar de Stad.
 Bewaar Overheden en Machten. Bewaar onze
 Ouders en Naastbestaande. Bewaar zo ons en al
 het onze. En doet ons ontwakende / U den Herre
 vroeg zoeken met een vrolijk Morgen-offer. Dit
 bid-

bidden wy om diens wille / dien gy altijd hoort / en
geeft ons het kinderlyke recht / om U in zijn Naam
aan te spreken als onze Vader.

Die 't lust, kan deeze Gebeden de kinderen, aan-
stonds na de vyfde Trap, wel laten leezen.

T W A A L F D E T R A P.

T O E G I F T.

Om de Psalm-boeken voor eerst te besparen, kan dit dienen;
wyl men toch eerst de Nooten moet kennens. zal men
leeren Zingen.

B Mol.

<p>Ut re mi fa sol la ci ut re la fa sol sol fa mi re mi la la sol ut la ci ut ci fa mi re la la ut re re ut ei la sol la ci ut ut ci la ci ut la sol la ut ut re re ut la ut ci la ci ut ci la sol la fa mi ut ci la ut sol la fa sol re la ci ut ci la fa mi fa re mi ut la ut ci la re la fa sol la fa sol mi re ut la e fa mi re ut re</p>	 <p>Stern: 't Onze Vader enz.</p> <p>la la fa sol la fa mi re, la la sol ut la fa sol la, la ut re fa mi re ut re, re mi re ut ci la sol la, re ut la ut la la sol fa la fa la fa sol fa mi re.</p>
--	---

fol la ci ut re mi fa fol
 ut ci la fol ut re mi ut
 re mi ut la la ci re ut re
 re fa mi re ut re fa mi fa
 fa mi re ut re re ut re
 ut ut re mi re ut ci ut
 ut ci la ci ut re mi re
 re re mi ut re ci la
 mi mi mi la mi fa mi re ut
 la ut ut ci ci ut re mi re
 ut fa fa mi re ut ci ut
 fol fa re mi mi re ta la fol fa

Stem: De 10 Geboden.
 ut ut re mi mi fa fa mi re
 mi fa mi re ut ci ut re, fol fa
 mi re ci ut ci fa fol, mi fa
 mi re ut mi re ut.

Psalm XVI. 1, 2, 3.

Bewaar my toch, ó alvermoogend God! 'k Betrouw op U;
 Ich enk hulp, verhoor mijn sineeken. O mijne ziel! gy hebt
 vrijmoedig tot Uw' God en HEER, uw' Bondgod, durven sprec-
 ken: Gy zijt de Heer; ik zal U nooit verzaaken, Oifchoon tot
 U mijn goedheid niet kan raaken.

2 Maar 't heilig volk, dat op deez' aarde leeft, Dat heerlijk volk,
 mijn

mijn lust, ontvangt al 't voordeel. De snoode schaar, die rijke
 giften geeft Aan andre goôn, verzwaart de smert in 't oordeel:

'k Zal op 't altaar hun offerbloed niet plengen, Noch ooit hun
 naam op mijne lippen brengen.

3 Getrouwe HEER, Gy wilt mijn goed, mijn God, Mijn er-
 fenis en 't deel mijns bekers weezen; Gy onderhoudt gestaag

het heuglijk lot, Dat Gy, zoo mild, voor my hebt uitgelezen.

De schoonste plaats mar Gy met ruime snoeren: O heerlijk erf:
 gy kunt mijne ziel vervoeren.

Pfalm XXV: 1, 2.

'k **H**ef mijn ziel, ô God der goden! Tot U op, gy zijt mijn God,
 'k Heb op U vertrouwd in nooden; Weer van my toch schaamt' en
 spot. Dat mijn vijand nooit van vreugd Om my opspring': die U
 wachten Dekt nooit schaamt', maar die de deugd, Zonder oor-
 zaak, stout verachten.

2 HEER ai! maak my uwe wegen, Door uw woord en Geest,
 bekend; Leer my hoe die zijn gelegen, En waar heen G' uw
 treden wendt: Leid my in uw waarheid; leer Yvrig my uw wet
 betrachten; Want Gy zijt mijn heil, ô Heer! 'k Blijf U al den
 dag verwachten.

Psalm XLII: 1, 2.

Hijgend hert, de jagt ontkomen, Seureuwt niet sterker naar
 't genot Van de irische waterstromen, Dan mijn ziel verlangt naar
 God. Ja, mijn ziel dorst naar den Heer: God des levens, ach!
 wanneer Zal ik naadren voor uw oogen; In uw huis uw' naam
 verhoogen?

2 'k Heb mijn traanen, onder 't klaagen, 'Tot mijn spijs, dag
 en nacht, Daar my spotters dueven vraagen: „ Waar is God
 „ dien gy verwacht? ” Mijn benaauwde ziel verfmelt, Als zy zich
 voor oogen stelt, Hoe ik, onder stem en snaaren, Feest hield
 met Gods blijde schaaren.

Psalm LXXXIV: 5, 6.

5. O God, die ons ten schild verstrekt, En tegen alle rampen
 dekt, Zie neer op uw' gezalften Koning; 'k Schat één dag in uw
 huis veel meer Dan duizend, daar ik God ontbeer: 'k Was lie-
 ver in mijns bondgods woning Een dorpelwachter, dan bekend,
 Geëerd in der godloozen tent.

6 Want God, de Heer, die waare bron, Van heil, verstrekt een
 schild en zon; Hy zal genade en cere geeven: Hy zal huu' t goede
 niet in nood Onthouden, zell's niet in de dood, Al wie oprecht
 Hem aan blijft kleeven. Welzals, Heer, die op U bouwt, En
 U alleen geheel vertrouwt.

De Lofzang van Maria. vers 1--4.

Mijn ziel verheft den Heer; Ik geef Hem vrolijk d'eer, Die
 my zal zelig maaken, Zijn dienstmaagd niet versmaadt. In haar'
 geringen staat, Noch wil haar' Ham verzaaken.

2 Want ziet, om 's Heeren daën, Zal elk gellacht voortaan,
 Atom my zalig spreekken, Wijf God, na ramp en teed:
 My groote dingen deed: Nu is zijn magt gebleeken.

3 Hoe heilig is zijn naam! Laat volk by volk te saam'
 Barmhertigheid verwachten: Nu, hy de zaligheid,
 Voor die Hem vreesst, bereidt, Door al de nagellachten.

4 Des Heeren arm is sterk; Hy deed een krachtig werk;
 Die hoog zijn van gevoelen, Heeft Hy verlost, verward,
 Met alles, wat het hart, Dier trotschen mogt bedoelen.

